

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Sprawozdanie
roczne za rok
2022

Panorama roku

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

gwarantem ochrony prawa Unii

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest jedną z siedmiu instytucji europejskich.

Jako instytucja sądowa Unii ma on za zadanie zapewniać poszanowanie prawa Unii poprzez czuwanie nad jednolitą wykładnią i jednolitym stosowaniem traktatów, jak również poprzez kontrolę zgodności z prawem aktów przyjmowanych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.

Poprzez swe orzecznictwo Trybunał przyczynia się do ochrony wartości Unii i uczestniczy w procesie integracji europejskiej.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej składa się z dwóch sądów: „Trybunału Sprawiedliwości” i „Sądu”.

Sprawozdanie roczne za rok 2022

Panorama roku

Spis treści

●	Przedmowa Prezesa	4
1	Rok 2022 w skrócie	9
	A Rok w ilustracjach	10
	B Rok w liczbach	20
	Instytucja w roku 2022	20
	Rok sądowy (Trybunał Sprawiedliwości i Sąd)	21
	Służby językowe	22
2	Działalność sądownicza	25
	A Trybunał Sprawiedliwości w roku 2022	26
	Działalność i ewolucja Trybunału Sprawiedliwości	26
	Członkowie Trybunału Sprawiedliwości	32
	B Sąd w roku 2022	36
	Działalność i ewolucja Sądu	36
	Nowości w orzecznictwie	40
	Członkowie Sądu	42
	C Orzecznictwo w roku 2022	46
	Focus Rozporządzenie uzależniające wypłatę funduszy europejskich od przestrzegania zasad państwa prawnego jest ważne	46
	Focus Zdolność prawna stowarzyszeń ochrony środowiska	50
	Focus Prawo do bycia zapomnianym a prawo do informacji	52
	Focus Wojna w Ukrainie: zakaz nadawania przez prorosyjskie media a wolność wypowiedzi	56
	Focus Rekordowa grzywna w wysokości 4,125 mld EUR dla Google za ograniczenia nałożone na producentów urządzeń mobilnych z systemem Android	58
	Przegląd najważniejszych orzeczeń roku	60

3	70 lat w służbie obywateli i Unii prawa	91
	A Działalność instytucji w roku 2022	92
	B Wydarzenia roku	96
	70 lat Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: przegląd wydarzeń roku jubileuszowego	96
	Budowniczości Europy: młodzież w centrum uwagi Trybunału	98
	Streaming rozpraw: kolejny krok w kierunku przybliżenia Trybunału obywatelom	99
	Spektakl teatralny w wielkiej sali rozpraw Trybunału	102
	C Relacje ze społeczeństwem	104
4	Instytucja chroniąca środowisko naturalne	109
5	Spojrzenie w przyszłość	113
6	Pozostańmy w kontakcie!	117

Koen Lenaerts

Prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Rok 2022 upłynął pod znakiem 70. rocznicy powstania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Z tej okazji sprawozdanie roczne zyskało nową szatę. Bez uszczerbku dla jakości informacji, postanowiono nadać mu bardziej zwięzłą formę, to jest przedstawić główne punkty ewolucji Trybunału i jego orzecznictwa w bezpośrednim i przystępnym stylu.

Niniejsza Panorama obejmuje okres, w którym nastąpił powrót do zwykłego trybu działania instytucji po dwóch latach pełnych utrudnień z powodu kryzysu zdrowotnego związanego z pandemią COVID-19. Rozwiązania technologiczne wdrożone w czasach kryzysu pozostały wprawdzie częścią naszego codziennego środowiska pracy, jednak priorytetem stało się, aby instytucja odżyła od wewnątrz, aby przywrócić spontaniczne kontakty i wzajemne interakcje, tak ważne dla efektywnej pracy obu sądów.

Obchody 70. rocznicy powstania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pod hasłem „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela” uświetniły wydarzenia oraz imprezy, takie jak zorganizowany dnia 8 października 2022 r. specjalny Dzień Otwarty, czy nadzwyczajne Forum Sędziów w dniach 4–6 grudnia 2022 r., którego kulminacyjnym momentem było uroczyste posiedzenie z udziałem dziedzicznego wielkiego księcia Luksemburga, wysokich rangą przedstawicieli instytucji europejskich, władz Luksemburga, wymiaru sprawiedliwości i korpusu dyplomatycznego, wydanie książki pamiątkowej, emisja okolicznościowego znaczka przez pocztę luksemburską, premiera filmu o historii Trybunału oraz nadanie gmachom instytucji imion znamienitych postaci z historii wymiaru sprawiedliwości.

Rok 2022 był rokiem jubileuszowym w 70-letniej historii Trybunału, ale przypadały w nim także rocznice kluczowych dla tworzenia zrębów integracji europejskiej wydarzeń: 30. rocznica podpisania traktatu z Maastricht, któremu zawdzięczamy zawarcie w tekstach założycielskich Unii Europejskiej wyraźnego odwołania do wartości demokratycznych, w tym do państwa prawnego, 25. rocznica podpisania Traktatu z Amsterdamu, który rozszerzył „metodę wspólnotową”, w tym właściwość Trybunału, na przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, oraz 20. rocznica wprowadzenia do obiegu euro.

Jednak wszystkie te jubileusze nie powinny przysłonić nam realiów, z którymi przyszło się nam mierzyć.

Gdy bowiem minął kryzys zdrowotny, pod koniec lutego 2022 r. wybuchła wojna w Ukrainie. Mrozące krew w żyłach obrazy ofiar i zniszczeń, których mieliśmy nadzieję już nigdy nie oglądać na kontynencie europejskim, przypomniały nam, że pokój i wolność to wartości, które, choć „oczywiste” dla osób pracujących na rzecz integracji europejskiej, nie są dane raz na zawsze.

Samą legitymację Unii Europejskiej i jej instytucji regularnie podważają nurty eurosceptyczne lub populistyczne, podobnie jak kwestionowane są wartości demokratyczne, stanowiące podwaliny integracji europejskiej. W Unii Europejskiej, która wraz z nowelizacjami traktatów zyskiwała kolejne obszary kompetencji, Trybunał częściej niż kiedykolwiek musi wydawać orzeczenia w newralgicznych kwestiach. Rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, dotyczące choćby takich spraw, jak obrona właściwych państwu prawnemu wartości, ochrona środowiska, walka przeciwko dyskryminacji, ochrona życia prywatnego i danych osobowych, przestrzeganie reguł konkurencji przez gigantów technologicznych,

ochrona konsumentów czy kontrola zgodności z prawem środków ograniczających przyjętych w odpowiedzi na poważne naruszenia praw człowieka lub prawa międzynarodowego, mają bezpośredni związek z największymi wyzwaniami współczesnego świata.

W rzeczywistości geopolitycznej, w której nawet fundamenty naszych demokratycznych społeczeństw są coraz częściej atakowane, oddźwięk tych orzeczeń wymaga szczególnych starań w zakresie komunikacji i edukacji, aby zapobiec wszelkim nieporozumieniom lub dezinformacji, a także by wnioski płynące z orzecznictwa europejskiego były prawidłowo przyswajane przez poszczególne krajowe porządki prawne.

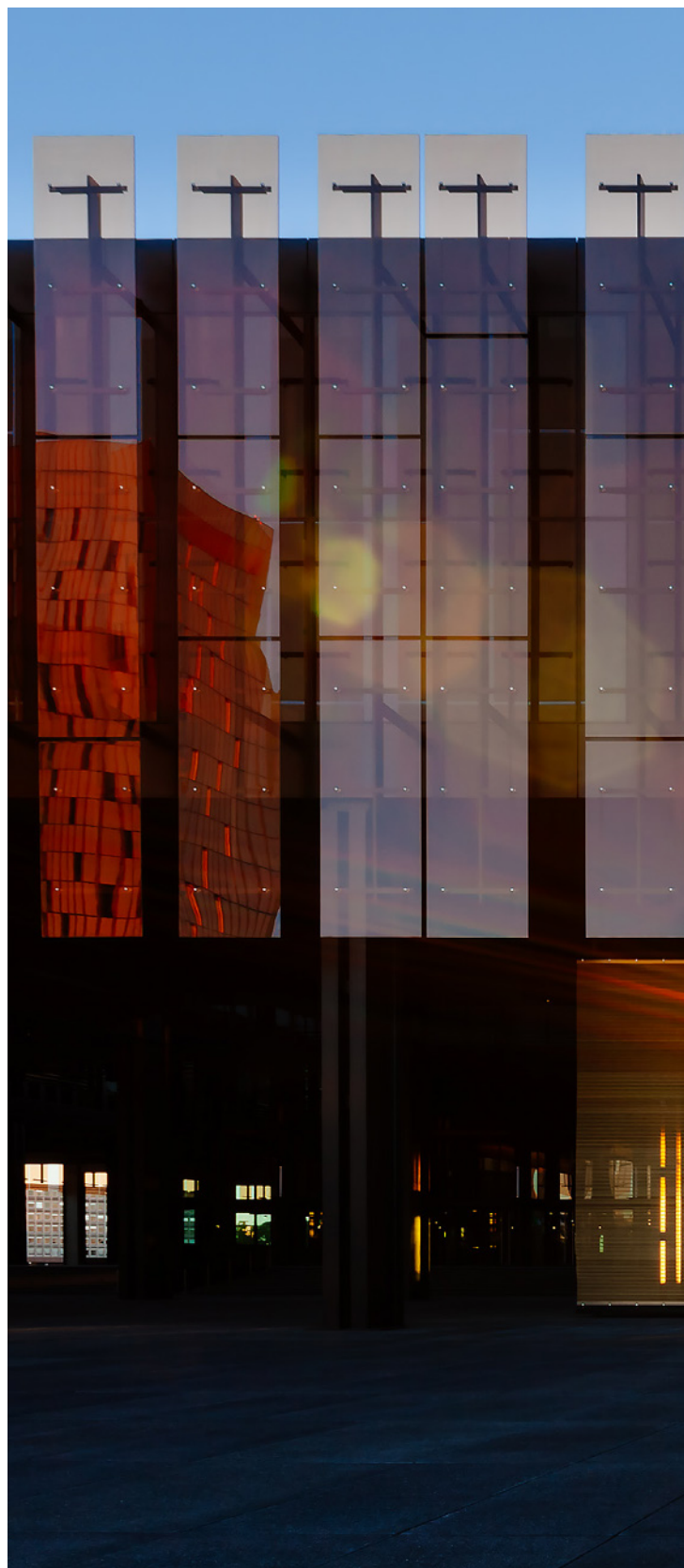
W ujęciu statystycznym liczba nowych spraw w obydwu sądach w 2022 r. jest porównywalna z wynikiem z poprzedniego roku (1710 spraw w 2022 r. w porównaniu z 1720 w 2021 r.). Liczba spraw zakończonych przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem natomiast nieco spadła (1666 w 2022 r. w porównaniu z 1723 w 2021 r.). Łączny skutek tych dwóch zjawisk jest taki, że całkowita liczba spraw w toku nieznacznie wzrosła (2585 w 2022 r. w porównaniu z 2541 w 2021 r.).

Choć liczba nowych spraw, które wpłynęły do Trybunału Sprawiedliwości, jest nieco niższa niż w poprzednim roku (806 w 2022 r. w porównaniu z 838 w 2021 r.), to wciąż jest ich w tym roku dużo, zwłaszcza spraw prejudycjalnych. Ponadto coraz więcej wnoszonych do Trybunału Sprawiedliwości spraw dotyczy trudnych i złożonych zagadnień, wymagających więcej namysłu i czasu.

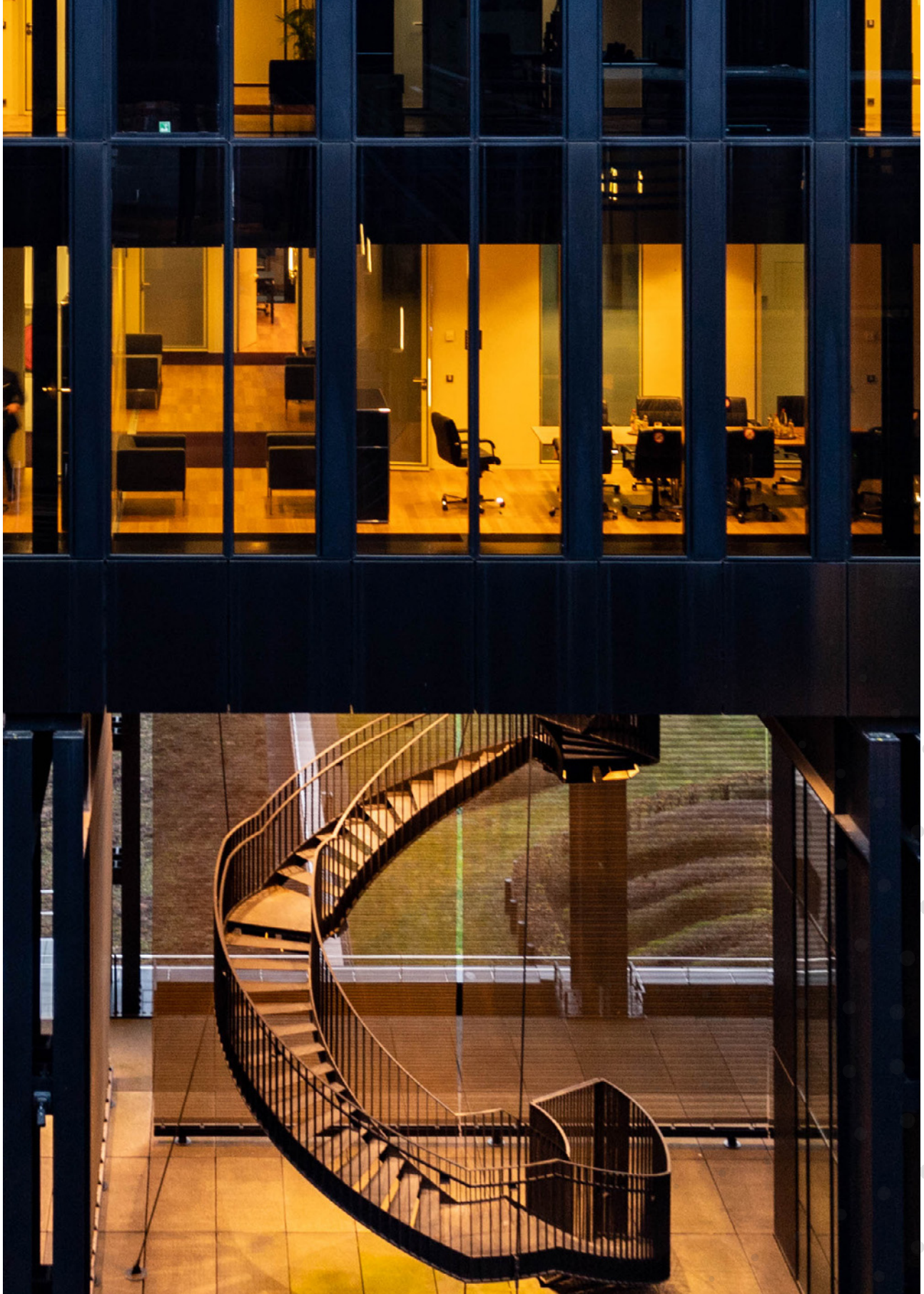
Aby w tym stanie rzeczy utrzymać zdolność do wydawania orzeczeń zachowujących najwyższe standardy w rozsądnym terminie, Trybunał

Sprawiedliwości, korzystając z możliwości, jaką dają mu traktaty, zwrócił się w dniu 30 listopada 2022 r. do prawodawcy Unii z wnioskiem o przekazanie Sądowi właściwości w sprawach prejudycjalnych w niektórych szczególnych dziedzinach oraz o rozszerzenie mechanizmu wstępnego przyjmowania do rozpoznania odwołań od orzeczeń Sądu.

Chciałbym skorzystać z tej okazji, aby złożyć najserdeczniejsze podziękowania moim współpracownikom i wszystkim pracownikom instytucji za ich wspaniałą pracę w minionym roku, bez której liczne tegoroczne osiągnięcia nie byłyby możliwe.

Rok 2022
w skrócie

1

A Rok w ilustracjach

Styczeń

70. rocznica powstania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał inauguruje obchody 70-lecia. Tematem przewodnim jubileuszowych wydarzeń jest „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”. Na platformach Mastodon i Twitter Trybunał wraca co tydzień pamięcią do kluczowych wydarzeń z 70 lat swojego istnienia.
#CJUEen70jours #CJEUin70days

Marzec

Wprowadzenie podpisu elektronicznego

W związku z przyspieszeniem procesu cyfryzacji kwalifikowany podpis elektroniczny jest stosowany przy podpisywaniu wyroków i postanowień Sądu.

Wniesienie sprawy *RT France/Rada*

W kontekście wojny w Ukrainie oraz sankcji przyjętych wobec Rosji przez Radę Unii Europejskiej, stacja RT France skarży do Sądu nałożony na nią zakaz nadawania ([T-125/22](#)).

Kwiecień

Wniesienie skargi

Hamoudi/Frontex

Obywatel Syrii dochodzi odszkodowania od Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) w związku z bezprawnym zachowaniem tej agencji podczas operacji „push-back” na Morzu Egejskim w dniach 28 i 29 kwietnia 2020 r. ([T-136/22](#)).

Wniesienie skargi

Polska/Komisja

Polska kwestionuje przed Sądem przystąpienie przez Komisję do odzyskiwania należności z tytułu okresowej kary pieniężnej wynoszącej 500 000 EUR dziennie, zasądzonej przez Trybunał Sprawiedliwości ([C-121/21 R](#)) w sprawie wydobycia węgla brunatnego w „kopalniach Turów” ([T-200/22](#) i [T-314/22](#)).

Streaming posiedzeń

Trybunału Sprawiedliwości

Trybunał Sprawiedliwości wprowadza usługę streamingu rozpraw sądowych, ogłaszania wyroków i odczytywania opinii, umożliwia w ten sposób wszystkim obecność na posiedzeniu bez względu na miejsce pobytu.

Maj

Wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym *Tez Tour*

W związku z pandemią COVID-19 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litwa) zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości o dokonanie wykładni dyrektywy w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych w celu wyjaśnienia warunków rozwiązywania umowy o udział w imprezie turystycznej bez ponoszenia opłat ([C-299/22](#)).

Finał konkursu „European Law Moot Court”

Organizowany od 1988 r. European Law Moot Court jest największym na świecie turniejem symulacji rozpraw z zakresu prawa Unii. W 2022 r. zwyciężyła drużyna uniwersytetu w Lund (Szwecja).

Dzień Europy

Z okazji rocznicy deklaracji Schumana Trybunał spotyka obywateli w Esch-sur-Alzette, Europejskiej Stolicy Kultury 2022. W alejkach Wioski Europejskiej zespoły wolontariuszy Trybunału słuchają obywateli i odpowiadają na ich pytania. Akcja obejmuje również sieci społecznościowe EU Voice i Twitter: ukazują się tweety oznaczone hasztagiem #ECJDidYouKnow o tym, jak sprawa toczy się przed sądem, oraz #AskCuria, w odpowiedzi na pytania zadawane przez obywateli.

Czerwiec

Oficjalna wizyta delegacji Trybunału w Chorwacji

Członkowie Trybunału Sprawiedliwości spotykają się z premierem, członkami rządu oraz prezesami chorwackiego sądu najwyższego i trybunału konstytucyjnego. Na konferencji w Zagrzebiu omawiają współpracę sądową, procedurę odesłań prejudycjalnych, rolę sądów najwyższej instancji w zapewnianiu jednolitości prawa, nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich oraz europejski nakaz aresztowania.

W hołdzie sędziom G. Falconemu i P. Borsellinowi

Dla upamiętnienia 30. rocznicy śmierci włoskich sędziów antymafijnych Giovanniego Falconego i Paola Borsellina oraz w hołdzie wszystkim, którzy bronią państwa prawnego, w Trybunale, w głównej sali rozpraw, odbywa się wyjątkowo przedstawienie teatralne *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo* Claudia Favy.

Międzyinstytucjonalne dni innowacji

W Trybunale zbiera się Międzyinstytucjonalny Komitet ds. Transformacji Cyfrowej (CITN): osoby odpowiadające w instytucjach Unii za sprawy technologii i informacji zajmują się zagadnieniami suwerenności cyfrowej, współdzielenia zasobów cyfrowych, sztucznej inteligencji i cyberbezpieczeństwa.

Lipiec

Wizyta Kateriny Sakellaropoulou, prezydent Republiki Greckiej

Prezes i członkowie Trybunału spotykają się z K. Sakellaropoulou, prezydent Republiki Greckiej, na sesji roboczej, uzupełnionej o ogólną prezentację na temat instytucji oraz wielojęzyczności.

Spotkanie Sieci Sądowej Unii Europejskiej (RJUE)

Członkowie Sieci Sądowej Unii Europejskiej, której celem jest promowanie dialogu między sądami najwyższymi i konstytucyjnymi państw członkowskich, spotykają się, aby omówić w szczególności temat wymiaru sprawiedliwości bliskiego obywatelowi.

Wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym *RTL* *Nederland i RTL Nieuws*

Niderlandzkie ministerstwo sprawiedliwości i bezpieczeństwa odmawia organizacji medialnej RTL Nederland dostępu do informacji na temat katastrofy samolotu MH17 (zestrzelonego nad Ukrainą w 2014 r.) ze względu na poufny charakter. Raad van State (Niderlandy) zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy ta odmowa jest zgodna z poszanowaniem wolności informacji i wypowiedzi ([C-451/22](#)).

Wrzesień

Trybunał w obliczu kryzysu zdrowotnego

W sprawozdaniu z kontroli Europejski Trybunał Obrachunkowy z uznaniem wypowiada się na temat odporności, jaką wykazał się Trybunał w obliczu pandemii COVID-19, reagując szybko i elastycznie, co było możliwe dzięki poczynionym wcześniej nakładom na transformację cyfrową.

Wizyta Trybunału w Rzymie

Członkowie Trybunału Sprawiedliwości i włoskiego trybunału konstytucyjnego spotykają się w Rzymie, by dyskutować o tożsamości narodowej, równości państw członkowskich wobec traktatów, państwie prawnym i niezawisłości sędziów oraz o nadrzędności prawa Unii.

Wybór prezesa, wiceprezesa, prezesów izb Sądu oraz częściowe odnowienie składu Sądu

W związku z częściowym odnowieniem składu Sądu Marc van der Woude (Niderlandy) zostaje ponownie wybrany przez grono sędziów na stanowisko prezesa, na trzyletnią kadencję. Również Savvas S. Papasavvas (Cypr) zostaje wybrany ponownie na stanowisko wiceprezesa Sądu. Sędziowie Sądu wybrali również ze swego grona 10 prezesów izb na trzyletnią kadencję.

Październik

Wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*

Verwaltungsgerichtshof (Austria) przedkłada pytanie, czy sytuacja kobiet w Afganistanie po przejęciu władzy przez talibów stanowi prześladowanie uprawniające do zyskania statusu uchodźcy ([C-608/22](#)).

Dzień Otwarty

Wydarzenie ma na celu zwiększenie publicznej świadomości na temat roli Trybunału i wartości Unii. U wejścia do gmachu obywateli witali pracownicy i członkowie Trybunału. Goście mogli zapoznać się z instytucją i jej działaniem, a także dowiedzieć się, jak sprawa toczy się przed sądem i jak pracują służby Trybunału.

Listopad

Uroczystość przekazania znaczka pocztowego upamiętniającego 70. rocznicę powstania Trybunału

We współpracy z Trybunałem Post Luxembourg emituje znaczek okolicznościowy z okazji 70. rocznicy powstania instytucji. Inicjatywa ta wpisuje się w długą tradycję wspólnego obchodzenia ważnych rocznic działalności Trybunału.

Grudzień

Wizyta delegacji sądu najwyższego Ukrainy w Trybunale

Trybunał podejmuje delegację sądu najwyższego Ukrainy w związku z procedurą przystąpienia do Unii Europejskiej przez to państwo, które od czerwca 2022 r. ma status państwa kandydującego. Spotkanie to ma na celu nawiązanie współpracy między obiema instytucjami sądowymi, zwłaszcza w zakresie podstawowych wartości Unii.

Nadzwyczajne Forum Sędziów

W związku z tym dorocznym spotkaniem w Trybunale odbywa się specjalne forum, którego najważniejszymi gośćmi są prezesi najwyższych instancji sądowych państw członkowskich, prezesi ETPC i Trybunału EFTA, a także byli członkowie Trybunału. Forum poświęcone jest tematyce „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”, a rozpoczyna się projekcją filmu krótkometrażowego prezentującego historię Trybunału od chwili powstania, a także materiały archiwalne, wystąpienia członków Trybunału oraz wywiady z profesorami prawa.

Uroczyste posiedzenie z okazji 70. rocznicy

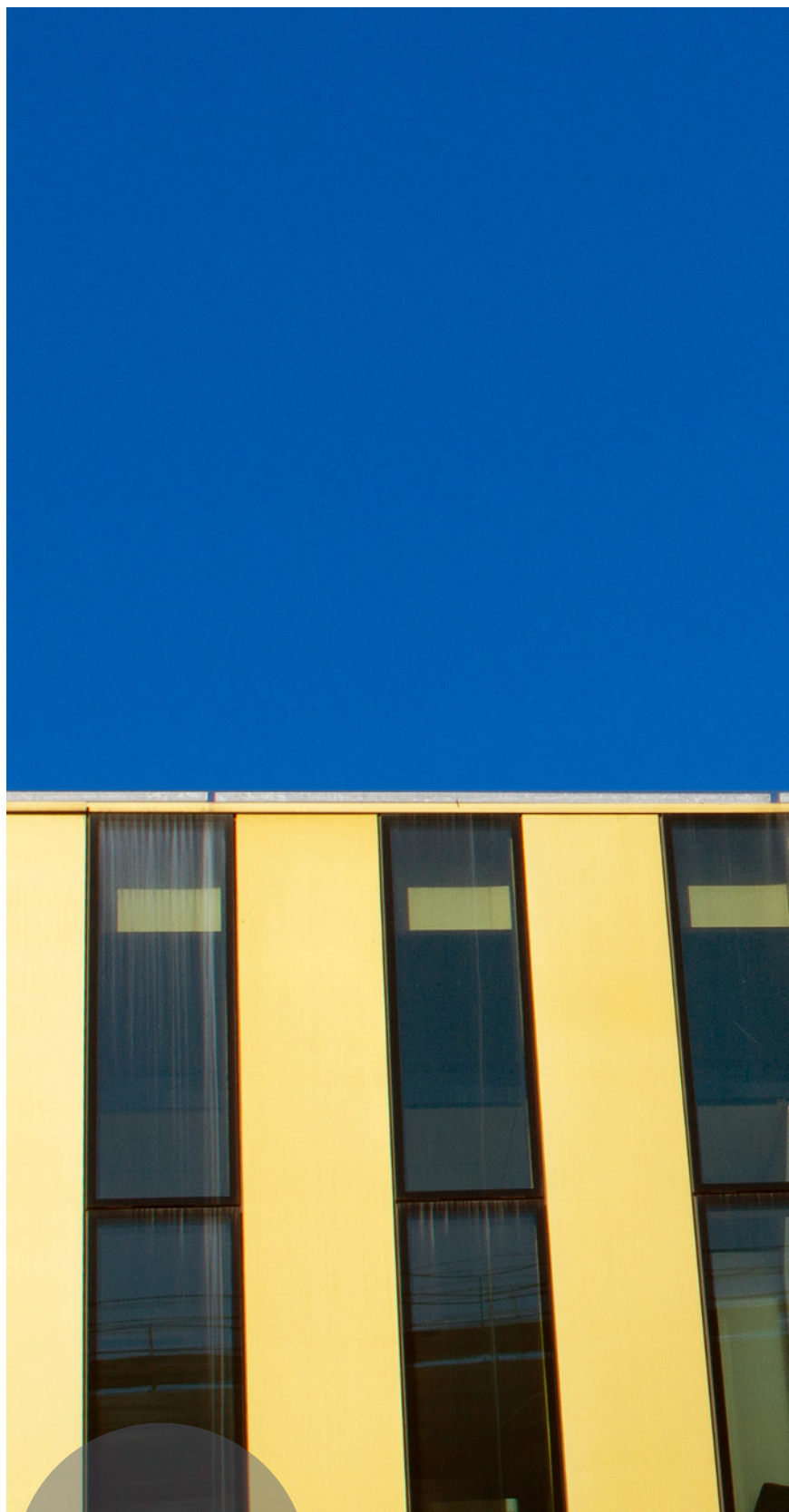
Trybunał podejmuje najwyższe władze Luksemburga, wysokich rangą przedstawicieli instytucji Unii oraz uczestników Forum Sędziów na uroczystym posiedzeniu transmitowanym na żywo, upamiętniającym 70. rocznicę uroczystego posiedzenia inauguracyjnego Trybunału Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS).

Konferencja

„Budowniczyowie Europy”

Obchody jubileuszu zamyka spotkanie uczniów szkół średnich z różnych państw członkowskich, obecnych na miejscu lub uczestniczących w trybie wideokonferencji, z osobami piastującymi wysokie stanowiska w instytucjach europejskich.

B Rok w liczbach

Instytucja w roku 2022

Budżet 2022: **465** mln EUR

81 sędziów

11 rzeczników generalnych

pochodzących z

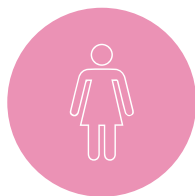
27

państw członkowskich

2 254

urzędników
i pracowników

60 %

1 361 kobiet

40 %

893 mężczyzn

Pod względem reprezentacji kobiet na stanowiskach kierowniczych w strukturze administracyjnej Trybunał plasuje się w górnych sferach średnich wartości dla instytucji europejskich.

Kobiety zajmują:

54 %

stanowisk administratorów

40 %

stanowisk kierowniczych średniego i wyższego szczebla

Rok sądowy (Trybunał Sprawiedliwości i Sąd)

1 710
nowych spraw

1 666
rozstrzygniętych spraw

2 585
spraw w toku

173 288 pism procesowych wpisanych
do rejestrów sekretariatów

Średni czas trwania postępowań: **16,3** miesiąca

16,4 miesiąca Trybunał Sprawiedliwości **16,2** miesiąca Sąd

Odsetek pism procesowych złożonych za pośrednictwem e-Curia:

87 % Trybunał Sprawiedliwości

94 % Sąd

9 365 kont dostępu do e-Curia

e-Curia jest aplikacją informatyczną Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Umożliwia przekazywanie, wyłącznie drogą elektroniczną, pism procesowych między przedstawicielami stron (w sprawach przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem) i sądami krajowymi (w ramach odesłań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości) a sekretariatami.

e-Curia: aplikacja informatyczna umożliwiająca wymianę dokumentów sądowych

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

Służby językowe

Trybunał jest wielojęzyczną instytucją sądowniczą, musi być więc w stanie rozpatrywać sprawy w każdym języku urzędowym Unii, w jakim zostaną wniesione. Następnie zapewnia on rozpowszechnienie swojego orzecznictwa we wszystkich językach urzędowych Unii.

24 języki postępowania

552 kombinacje językowe

612 prawników lingwistów
tłumaczących
dokumenty na piśmie

1 281 000 stron do przetłumaczenia

1 279 000 stron przetłumaczonych

71 tłumaczy konferencyjnych
obsługujących rozprawy i spotkania

526 rozpraw i posiedzeń, podczas których
korzystano z tłumaczenia symultanicznego

W Trybunale tłumaczenia sporządza się z poszanowaniem bezwzględnie obowiązującego systemu językowego, który przewiduje możliwość stosowania wszystkich kombinacji 24 języków urzędowych Unii Europejskiej. Wszystkie tłumaczone dokumenty są tekstami prawniczymi o wysoce technicznym charakterze. Z tego właśnie powodu służba językowa Trybunału zatrudnia wyłącznie **prawników lingwistów**, mających pełne wykształcenie prawnicze i biegłą znajomość co najmniej dwóch języków urzędowych poza językiem ojczystym.

Wielojęzyczność w TSUE – aby zapewnić równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

Działalność sądowa

2

A Trybunał Sprawiedliwości w roku 2022

Do Trybunału Sprawiedliwości mogą być przede wszystkim wnoszone:

- **wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**

Gdy sąd krajowy ma wątpliwości co do wykładni aktu prawnego wydanego przez Unię lub co do jego ważności, zawiesza postępowanie, które się przed nim toczy, i zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości. Po tym, jak Trybunał Sprawiedliwości wyjaśni w swoim orzeczeniu sporne kwestie, sąd krajowy może rozstrzygnąć zawisły przed nim spór. W sprawach wymagających udzielenia odpowiedzi w bardzo krótkim terminie (na przykład w zakresie azylu, kontroli granic, porwania dzieci itd.) przewidziany jest **pilny tryb prejudycjalny („PPU”)**;

- **skargi bezpośrednie**, które mają głównie na celu:

- uzyskanie stwierdzenia nieważności aktu prawa Unii („**skarga o stwierdzenie nieważności**”) lub
- stwierdzenie braku poszanowania przez państwo członkowskie prawa Unii („**skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom**”). Jeżeli państwo członkowskie nie zastosuje się do wyroku, w którym stwierdzono uchybienie zobowiązaniom, kolejna skarga, zwana „**skargą o stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom**”, może prowadzić do nałożenia na nie przez Trybunał sankcji pieniężnej;

- **odwołania** skierowane przeciwko orzeczeniom wydanym przez Sąd, wskutek których Trybunał Sprawiedliwości może uchylić orzeczenie Sądu;

- **wnioski o wydanie opinii** na temat zgodności z traktatami umowy, którą Unia zamierza zawrzeć z państwem trzecim lub z organizacją międzynarodową (wnoszone przez państwo członkowskie lub instytucję europejską).

Działalność i ewolucja Trybunału Sprawiedliwości

Skład Trybunału Sprawiedliwości pozostał niezmieniony w 2022 r., podobnie jak akty regulujące jego działalność – statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i regulamin postępowania.

Po dwóch latach naznaczonych kryzysem zdrowotnym, rok 2022 był rokiem powszechnego powrotu personelu do siedziby instytucji i do normalnych warunków funkcjonowania, w szczególności jeśli chodzi o prowadzenie rozpraw. Podyktowany środkami sanitarnymi rozwój technologiczny poczyniony w poprzednich dwóch latach wykorzystano jednak z pożytkiem do realizacji kilku ważnych projektów, mających na celu przybliżenie obywatelom europejskiego wymiaru sprawiedliwości.

806
nowych spraw

Od dnia 26 kwietnia 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości oferuje system streamingu rozpraw, który – podobnie jak uruchomiony w 2021 r. projekt wizyt zdalnych – ma na celu wzmocnienie wymiaru instytucji jako „Trybunału obywatelskiego”, bardziej dostępnego dla ogółu społeczeństwa. Transmisje mają umożliwić każdemu chętnemu śledzenie przebiegu rozpraw w takich samych warunkach, jak osobie fizycznie obecnej w Luksemburgu na sali sądowej, dzięki tłumaczeniu symultanicznemu wypowiedzi na języki niezbędne do prawidłowego przebiegu rozprawy.

Pod względem statystycznym 2022 r. ponownie odznaczał się wyjątkową pracą. Do Trybunału Sprawiedliwości wpłynęło bowiem 806 spraw. Podobnie jak w latach poprzednich były to głównie odesłania prejudycjalne i odwołania, które – odpowiednio po 546 i 209 spraw – stanowiły ponad 93 % wszystkich spraw wniesionych w 2022 r. Dotyczą one tak różnorodnych i wrażliwych dziedzin, jak ochrona podstawowych wartości Unii Europejskiej, ochrona danych osobowych oraz ochrona konsumentów lub środowiska, nie zapominając też o podatkach, konkurencji i pomocy państwa. Warto odnotować, że szereg spraw dotyczyło kryzysu zdrowotnego czy wojny w Ukrainie.

Poszczególne składy orzekające Trybunału Sprawiedliwości zakończyły w sumie 808 spraw. Duża ich liczba (78) została rozstrzygnięta przez wielką izbę, ponadto w dwóch sprawach, dotyczących związku między poszanowaniem państwa prawnego a wykonaniem budżetu Unii, Trybunał orzekał w pełnym składzie (sprawa [C-156/21](#), *Węgry/Parlament i Rada*, oraz sprawa [C-157/21](#), *Polska/Parlament i Rada*).

Ze względu na częstsze korzystanie z orzekania w formie postanowienia, zwłaszcza w odniesieniu do odwołań, ogólny czas trwania postępowania (16,4 miesiąca) pozostał podobny jak w roku poprzednim (16,6 miesiąca), ale – co świadczy o zwiększonej złożoności przedkładanych Trybunałowi pytań – średni czas rozpoznania pytań prejudycjalnych uległ wydłużeniu (17,3 miesiąca w porównaniu z 16,7 miesiąca w 2021 r.).

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

546

postępowań prejudycjalnych

w tym **5** (PPU)

Państwa członkowskie, z których pochodziło najwięcej wniosków:

Niemcy	98
Włochy	63
Bułgaria	43
Hiszpania	41
Polska	39

37

skarg bezpośrednich, w tym:

35 skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego

2 skargi o „stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom”

209

odwołań od orzeczeń Sądu

6

wniosków o przyznanie pomocy prawnej

Na dzień 31 grudnia 2022 r. liczba spraw w toku w Trybunale Sprawiedliwości wynosiła 1111 i pokrywała się, jeśli uwzględnić różnicę dwóch spraw, z liczbą spraw będących w toku na dzień 31 grudnia 2021 r. (1113 spraw).

W świetle tych statystyk oraz biorąc pod uwagę, że od lipca 2022 r., w wyniku dokończenia procesu reformowania struktury sądowniczej Unii, o której wdrożeniu zdecydowano w 2015 r., Sąd liczy 54 sędziów (po dwóch na każde państwo członkowskie), Trybunał Sprawiedliwości skierował do prawodawcy Unii wniosek o [zmianę statutu](#) dotyczący dwóch kwestii. Celem tej zmiany jest umożliwienie Trybunałowi Sprawiedliwości zachowania zdolności do orzekania z zachowaniem najwyższych standardów w rozsądnym terminie, lecz także skupienia się na jego podstawowej roli konstytucyjnego i najwyższego sądu Unii.

Popierwsze, wniosek w przedmiocie zmian statutu ma na celu przekazanie Sądowi właściwości w sprawach prejudycjalnych w pięciu jasno zakreślonych dziedzinach, w których pojawia się niewiele kwestii o podstawowym znaczeniu i w odniesieniu do których istnieje ugruntowana podstawa w postaci orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, a w których liczba spraw jest na tyle znaczna, aby przekazanie to odniosło rzeczywisty skutek w odniesieniu do obłożenia pracą: wspólny system VAT, akcyza, kodeks celny i klasyfikacja taryfowa towarów w Nomenklaturze scalonej, odszkodowanie i pomoc dla pasażerów oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Właściwość Sądu w sprawie prejudycjalnej pozostałaby bez uszczerbku dla możliwości odesłania przez Sąd tej sprawy do Trybunału Sprawiedliwości, gdyby uznał on, że sprawa wymaga orzeczenia co do zasad, które może mieć wpływ na jedność lub spójność prawa Unii.

Trybunał miałby również możliwość przeprowadzenia w wyjątkowych przypadkach szczególnej procedury kontroli orzeczenia wydanego przez Sąd, gdyby zachodziło poważne ryzyko naruszenia tej jedności lub spójności.

Po drugie, w kontekście charakteryzującym się wysoką liczbą odwołań od orzeczeń Sądu, w celu zachowania skuteczności tego postępowania i umożliwienia Trybunałowi Sprawiedliwości skoncentrowania się na odwołaniach, które dotyczą istotnych kwestii prawnych, wniosek zawiera postulat rozszerzenia mechanizmu wstępnego przyjmowania odwołań do rozpoznania, który wszedł w życie w dniu 1 maja 2019 r. (art. 58a statutu).

Rozszerzenie to objęłoby odwołania od orzeczeń Sądu w przedmiocie decyzji niezależnych izb odwoławczych organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej, które nie zostały początkowo wymienione w art. 58a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdy wchodził on w życie w dniu 1 maja 2019 r. (np. Agencja Kolejowa Unii Europejskiej, Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych czy Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych).

Koen Lenaerts

Prezes Trybunału Sprawiedliwości
Unii Europejskiej

808
rozstrzygniętych spraw

564 postępowań prejudycjalnych, w tym **7** (PPU)

36 skarg bezpośrednich, w tym **17** uchybień zobowiązaniom stwierdzonych w stosunku
do **12** państw członkowskich

196 odwołań od orzeczeń Sądu, z czego **38** doprowadziło do uchylecia orzeczenia wydanego przez Sąd

1 opinia

Średni czas trwania postępowań: **16,4** miesiąca

Średni czas trwania postępowania w pilnym trybie prejudycjalnym: **4,5** miesiąca

1111

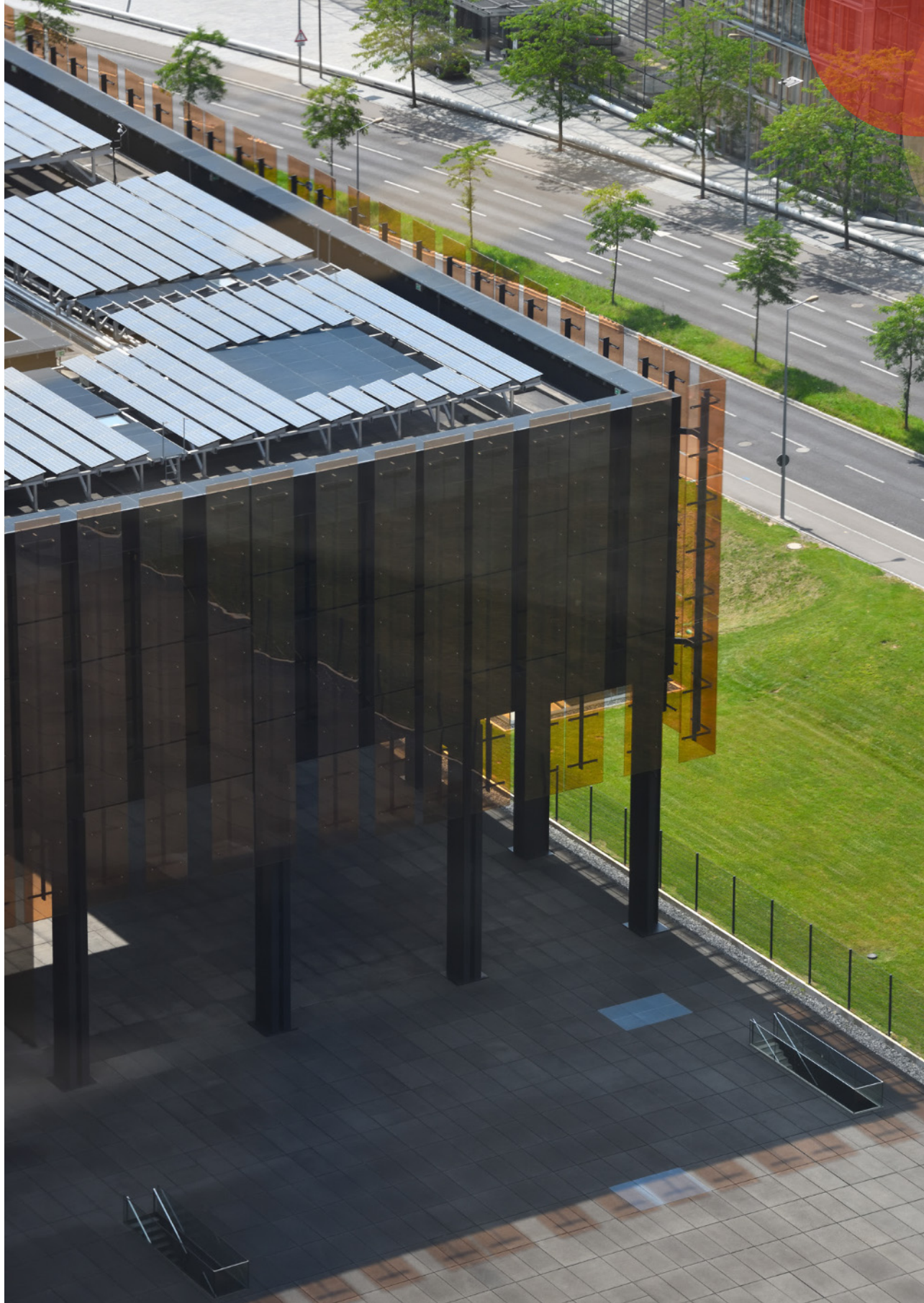
spraw w toku na dzień 31 grudnia 2022 r.

Główne dziedziny

Konkurencja	64
Ochrona konsumentów	77
Podatki	80
Polityka społeczna	73
Pomoc państwa	58
Prawo instytucjonalne	38
Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	132
Środowisko	46
Transport	49
Własność intelektualna	33
Zbliżanie ustawodawstw	89

[Zobacz szczegółowe statystyki
Trybunału Sprawiedliwości](#)

Członkowie Trybunału Sprawiedliwości

W skład Trybunału Sprawiedliwości wchodzi 27 sędziów i 11 rzeczników generalnych.

Sędziowie i rzecznicy generalni są mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy państw członkowskich, po zasięgnięciu opinii komitetu, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania danej funkcji. Ich kadencja trwa sześć lat i jest odnawialna.

Są oni wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mających wymagane w ich państwach kwalifikacje do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych lub będących prawnikami o uznanych kompetencjach.

Sędziowie pełnią swoje funkcje przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności.

Sędziowie Trybunału Sprawiedliwości wybierają ze swego grona prezesa i wiceprezesa. Sędziowie i rzecznicy generalni mianują sekretarza na sześcioletnią kadencję.

Rzecznicy generalni przedstawiają, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, stanowisko prawne zwane „opinią” w przedłożonych im sprawach. Opinia nie jest wiążąca, lecz pozwala przyjrzeć się dodatkowy raz przedmiotowi sporu.

W 2022 r. nie mianowano
nowych członków Trybunału
Sprawiedliwości.

K. Lenaerts
Prezes

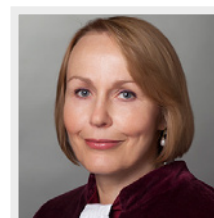
L. Bay Larsen
Wiceprezes

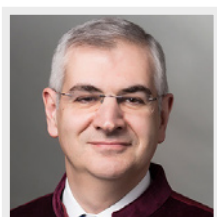
A. Arabadjiev
Prezes pierwszej izby

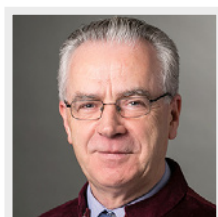
A. Prechal
Prezes drugiej izby

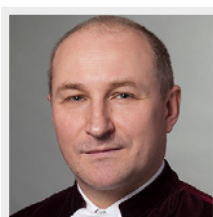
K. Jürimäe
Prezes trzeciej izby

C. Lycourgos
Prezes czwartej izby

E. Regan
Prezes piątej izby

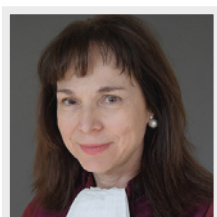
M. Szpunar
Pierwszy rzecznik
generalny

M. Safjan
Prezes ósmej izby

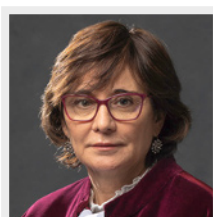
P.G. Xuereb
Prezes szóstej izby

L.S. Rossi
Prezes dziewiątej izby

D. Gratsias
Prezes dziesiątej izby

**M.L. Arastey
Sahún**
Prezes siódmej izby

J. Kokott
Rzecznik generalna

M. Ilešič
Sędzia

J.-C. Bonichot
Sędzia

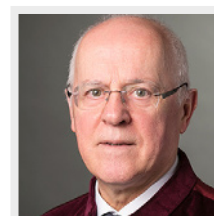
T. von Danwitz
Sędzia

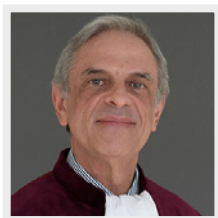
S. Rodin
Sędzia

F. Biltgen
Sędzia

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
Rzecznik generalny

**N.J. Cardoso
da Silva Piçarra**
Sędzia

G. Pitruzzella
Rzecznik generalny

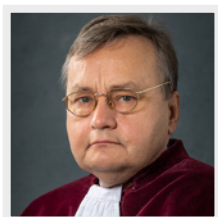
I. Jarukaitis
Sędzia

P. Pikamäe
Rzecznik generalny

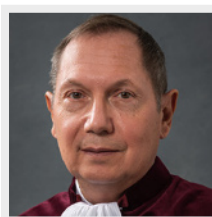
A. Kumin
Sędzia

N. Jääskinen
Sędzia

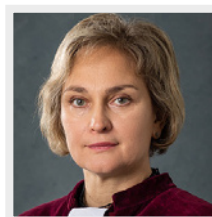
N. Wahl
Sędzia

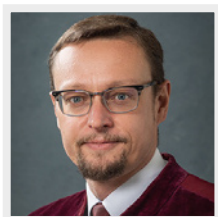
**J. Richard
de la Tour**
Rzecznik generalny

A. Rantos
Rzecznik generalny

I. Ziemele
Sędzia

J. Passer
Sędzia

A.M. Collins
Rzecznik generalny

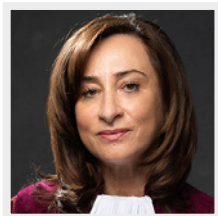
M. Gavalec
Sędzia

N. Emiliou
Rzecznik generalny

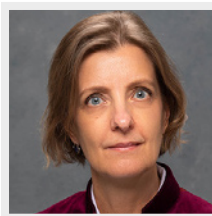
Z. Csehi
Sędzia

**O. Spineanu-
Matei**
Sędzia

T. Čápetá
Rzecznik generalna

L. Medina
Rzecznik generalna

A. Calot Escobar
Sekretarz

Porządek pierwszeństwa obowiązujący od dnia 07/10/2022

B Sąd w roku 2022

Sąd rozpoznaje przede wszystkim w pierwszej instancji skargi bezpośrednie na akty instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej, wnoszone przez osoby fizyczne lub prawne, gdy dany akt **dotyczy ich indywidualnie i bezpośrednio** (osoby, spółki, stowarzyszenia itd.) oraz przez państwa członkowskie, oraz skargi bezpośrednie o naprawienie szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników.

Rozpoznawane przez Sąd sprawy są w większości **natury gospodarczej** i dotyczą: własności intelektualnej (znaki towarowe i wzory Unii Europejskiej), konkurencji, pomocy państwa oraz nadzoru bankowego i finansowego.

Sąd jest również właściwy do orzekania w dziedzinie służby publicznej w przedmiocie sporów między Unią Europejską a jej pracownikami.

Od **orzeczeń** Sądu przysługuje ograniczone do kwestii prawnych **odwołanie** do Trybunału Sprawiedliwości. W sprawach, które były już dwukrotnie badane (przez niezależną izbę odwoławczą, a następnie przez Sąd), Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje odwołanie do rozpoznania, wyłącznie jeżeli dotyczy ono kwestii wykazującej znaczenie dla jednności, spójności lub rozwoju prawa Unii.

Działalność i ewolucja Sądu

W 2022 r. na nasz kontynent powróciła wojna. To straszne wydarzenie musi stać się dla wszystkich Europejczyków momentem zbiorowego uświadomienia sobie, że pokój nie jest dany raz na zawsze i wymaga od wszystkich zaangażowania. Nasza instytucja jest ogniskiem tego zaangażowania. Zadaniem Trybunału Sprawiedliwości i Sądu jest bowiem zapewnienie poszanowania zasad państwa prawnego i działanie na rzecz ochrony godności ludzkiej. W Unii konfliktów nie rozwiązuje się przy pomocy gróźb i zbrojnej siły, lecz dyskusji i prawa. W tym kontekście Sąd dokonuje, czasem w bardzo krótkim terminie, kontroli zgodności z prawem środków ograniczających przyjętych przez Unię wobec osób lub podmiotów mających związek z agresją dokonywaną przez Federację Rosyjską od lutego 2022 r. Wyrok w sprawie *RT France/Rada* został wydany przez wielką izbę Sądu w trybie przyspieszonym pięć miesięcy od wpłynięcia sprawy. Do tej pory wniesiono ponad 70 spraw dotyczących środków ograniczających związanych z konfliktem zbrojnym. Unia stawia sobie za punkt honoru, by przyjmując tego rodzaju środki, nie splamić się arbitralnością, dlatego też podlegają one kontroli niezależnych i bezstronnych sędziów.

904
nowe sprawy

Bardziej niż kiedykolwiek wcześniej przedkładane Sądowi sprawy odzwierciedlały główne wyzwania stojące przed społeczeństwami naszego kontynentu. Oprócz środków ograniczających, które nie dotyczą wyłącznie agresji wobec Ukrainy, przedmiotem spraw było również stosowanie reguł konkurencji w odniesieniu do gigantów technologicznych oraz nadzór nad pomocą państwa, szczególnie w obszarach podatków, energii i środowiska. Inne dziedziny to: prawo bankowe i finansowe, ochrona danych osobowych, wspólna polityka handlowa czy też regulacja rynków energetycznych. W świetle najnowszych zmian legislacyjnych i w coraz bardziej napiętej sytuacji międzynarodowej może powstać konieczność wzmożonej kontroli zgodności z prawem aktów instytucji Unii.

Bez cienia wątpliwości Sąd jest w pełni świadomy swoich obowiązków. I ma odpowiednie zasoby, by in sprostać. W szczególności wraz z dołączeniem w ubiegłym roku do Sądu ośmiu nowych członków została ukończona reforma zainicjowana rozporządzeniem 2015/2422. Sąd składa się obecnie z 54 członków i ostatecznie zasiada w nim po dwóch sędziów z każdego państwa członkowskiego. W perspektywie nowego trzyletniego okresu, który rozpoczął się we wrześniu 2022 r., Sąd podjął głębszą refleksję nad swoją organizacją i metodami pracy, ze szczególnym uwzględnieniem pogłębienia kontroli sądowej, asystowania stronom sporu w toku całego postępowania oraz czasu trwania postępowań (średnio 16,2 miesiąca w 2022 r.). Tak wzmocniony i zreorganizowany Sąd obrał sobie za cel sprawowanie wymiaru sprawiedliwości o najwyższym standardzie, zrozumiałego dla podmiotów prawa, w tempie zgodnym z oczekiwaniami współczesnego świata.

Struktura sądownicza Unii musi stale dostosowywać się do wyzwań naszych czasów. W tym duchu Trybunał Sprawiedliwości przedstawił w listopadzie 2022 r. wniosek ustawodawczy mający na celu w szczególności określenie szczególnych dziedzin, w których Sąd mógłby mieć właściwość do rozpoznawania pytań prejudycjalnych, z jakimi występują sądy państw członkowskich (art. 256 TFUE). Sąd jest gotowy wesprzeć Trybunał Sprawiedliwości, którego nakład pracy stale rośnie, i już teraz przygotowuje się na wdrożenie inicjatywy będącej wynikiem deliberacji, w których przeprowadzenie był ściśle zaangażowany.

Marc van der Woude
Prezes Sądu

792

skargi bezpośrednie, w tym:

Pomoc państwa i konkurencja	76
Własność intelektualna i przemysłowa	270
Służba publiczna UE	66

Inne skargi bezpośrednie
(w tym **21** skarg
wniesionych przez
państwa członkowskie)

380

54

wnioski o przyznanie pomocy
prawnej

Strona, która nie jest
w stanie ponieść kosztów
postępowania, może złożyć
wniosek o przyznanie
pomocy prawnej.

858
rozstrzygniętych spraw

760 skarg bezpośrednich, w tym:

Pomoc państwa i konkurencja **87**

Własność intelektualna i przemysłowa **291**

Służba publiczna UE **103**

Inne skargi bezpośrednie **279**

Średni czas trwania postępowań: **16,2** miesiąca

Odsetek orzeczeń, od których wniesiono odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości: **26 %**

1 474

sprawy w toku na dzień 31 grudnia 2022 r.

Główne dziedziny odwołań

Dostęp do dokumentów	30
Konkurencja	65
Polityka gospodarcza i pieniężna	204
Pomoc państwa	293
Regulamin pracowniczy urzędników UE	96
Rolnictwo	30
Środki ograniczające	122
Środowisko	22
Własność intelektualna i przemysłowa	299
Zamówienia publiczne	22

[Zobacz szczegółowe statystyki
Sądu](#)

Nowości w orzecznictwie

W Sądzie, jak wszędzie, trudno jest dotrzymać tempa bieżącym wydarzeniom. Podczas gdy spory powstałe w dobie pandemii COVID-19 wciąż zmuszają do eksplorowania nowych ścieżek prawnych, o czym świadczy wyrok *Roos i in./Parlament* z dnia 27 kwietnia 2022 r. ([T-710/21](#), [T-722/21](#) i [T-723/21](#)), w którym badano po raz pierwszy zgodność z prawem niektórych ograniczeń wprowadzonych przez instytucje Unii Europejskiej w celu ochrony zdrowia pracowników, agresja wojskowa na Ukrainę, której dokonała Federacja Rosyjska w dniu 24 lutego 2022 r., zapoczątkowała kolejną serię sporów. W wyroku *RT France/Rada* z dnia 27 lipca 2022 r. ([T-125/22](#)) Sąd w składzie wielkiej izby wydał kończące postępowanie w trybie przyspieszonym bezprecedensowe orzeczenie dotyczące zgodności z prawem środków ograniczających przyjętych przez Radę w celu zakazania rozpowszechniania treści audiowizualnych.

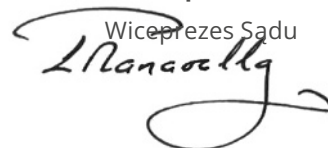
Chociaż współczesne realia obfitują w wydarzenia, nie mogą one jednak przesłonić postępów, jakie Sąd poczynił w bardziej tradycyjnych obszarach orzecznictwa.

I tak, w kwestiach instytucjonalnych, w wyroku *Verelst/Rada* z dnia 12 stycznia 2022 r. ([T-647/20](#)) Sąd po raz pierwszy rozpatrywał zgodność z prawem decyzji wykonawczej 2020/1117 w sprawie powoływania prokuratorów Prokuratury Europejskiej, przyjętej na podstawie rozporządzenia 2017/1939 wdrażającego wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia tego urzędu. Badanie to doprowadziło Sąd do wniosku, że Radzie przysługuje szeroki zakres uznania przy ocenie i porównywaniu osiągnięć kandydatów na stanowisko prokuratora europejskiego państwa członkowskiego, przy czym dodał, że w rozpatrywanej sprawie wybór i powołanie wybranego kandydata przebiegały z poszanowaniem granic tego szerokiego zakresu uznania. W dziedzinie zamówień publicznych Sąd badał, w wyroku *Leonardo/Frontex* z dnia 26 stycznia 2022 r. ([T-849/19](#)), dopuszczalność skargi o stwierdzenie nieważności ogłoszenia o zamówieniu i jego załączników, wniesionej przez przedsiębiorstwo, które nie uczestniczyło w przetargu zorganizowanym na podstawie tego ogłoszenia. Sąd orzekający w składzie powiększonym stwierdził, że przedsiębiorstwo, które

wykazało, że jego udział w przetargu został uniemożliwiony przez wymogi specyfikacji warunków zamówienia, może uzasadnić interes prawny w zaskarżeniu szeregu dokumentów przetargowych. Wreszcie w dziedzinie konkurencji w wyroku *Illumina/Komisja* z dnia 13 lipca 2022 r. ([T-227/21](#)) Sąd po raz pierwszy wypowiedział się w przedmiocie zastosowania mechanizmu odsyłania spraw przewidzianego w art. 22 rozporządzenia nr 139/2004 w odniesieniu do koncentracji do transakcji niewymagającej zgłoszenia w państwie wnioskującym o odesłanie, lecz wiążącej się z nabyciem przedsiębiorstwa, którego znaczenie dla konkurencji nie znajdowało odzwierciedlenia w jego obrotach. W tym przypadku Sąd przyznał co do zasady, że Komisja może uznać się w takiej sytuacji za właściwą.

Savvas S. Papasavvas

Wiceprezes Sądu

Członkowie Sądu

W skład Sądu wchodzi po dwóch sędziów z każdego państwa członkowskiego.

Sędziowie są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować wysokie stanowiska sądowe. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy państw członkowskich, po zasięgnięciu opinii komitetu, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania funkcji sędziego. Ich kadencja trwa sześć lat i jest odnawialna. Sędziowie wybierają ze swego grona na trzyletnią kadencję prezesa oraz wiceprezesa. Mianują oni sekretarza na sześcioletnią kadencję.

Sędziowie pełnią swoje funkcje przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności.

W styczniu 2022 r. stanowiska sędziów Sądu objęli: Ioannis Dimitrakopoulos (Grecja), Damjan Kukovec (Słowenia) i Suzanne Kingston (Irlandia).

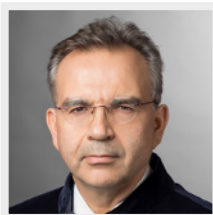
W lipcu 2022 r. stanowiska sędziów Sądu objęli: Tihamér Tóth (Węgry) i Beatrix Ricziová (Słowacja).

We wrześniu 2022 r. stanowiska sędziów Sądu objęli: Elisabeth Tichy-Fisslberger (Austria), William Valasidis (Grecja) i Steven Verschuur (Niderlandy).

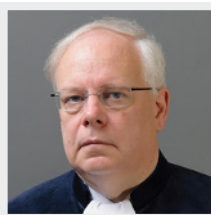

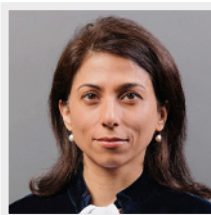
M. van der Woude
Prezes

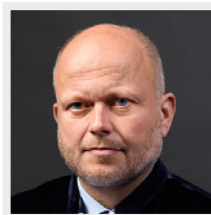
S.S. Papasavvas
Wiceprezes

D. Spielmann
Prezes pierwszej izby

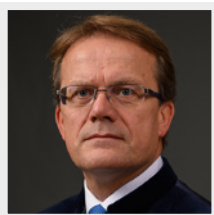
A. Marcoulli
Prezes drugiej izby

F. Schalin
Prezes trzeciej izby

R. da Silva Passos
Prezes czwartej izby

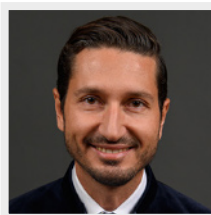
J. Svenningsen
Prezes piątej izby

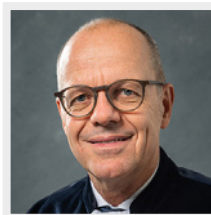
M. J. Costeira
Prezes szóstej izby

K. Kowalik-Bańczyk
Prezes siódmej izby

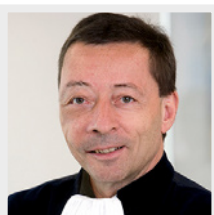
A. Kornezov
Prezes ósmej izby

L. Truchot
Prezes dziewiątej izby

O. Porchia
Prezes dziesiątej izby

M. Jaeger
Sędzia

S. Frimodt Nielsen
Sędzia

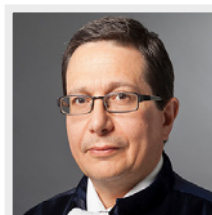
H. Kanninen
Sędzia

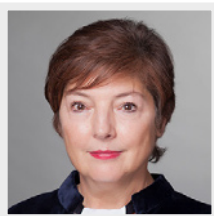
J. Schwarcz
Sędzia

M. Kancheva
Sędzia

E. Buttigieg
Sędzia

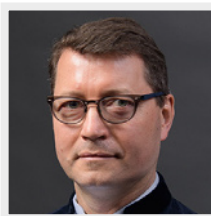
V. Tomljenović
Sędzia

S. Gervasoni
Sędzia

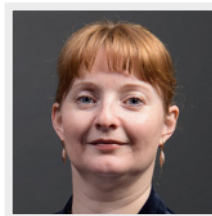
L. Madise
Sędzia

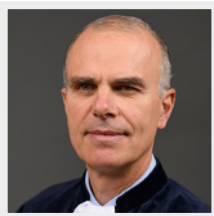
V. Valančius
Sędzia

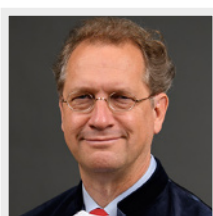
N. Półtorak
Sędzia

I. Reine
Sędzia

P. Nihoul
Sędzia

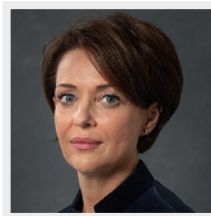
U. Öberg
Sędzia

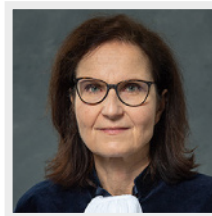
C. Mac Eochaidh
Sędzia

G. De Baere
Sędzia

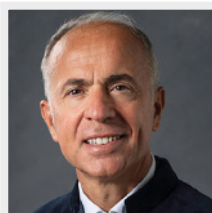
R. Frendo
Sędzia

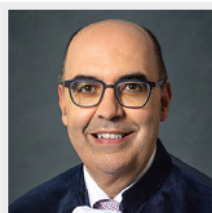
T.R. Pynnä
Sędzia

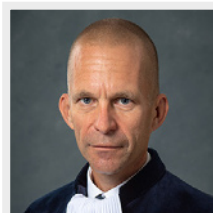
J.C. Laitenberger
Sędzia

R. Mastroianni
Sędzia

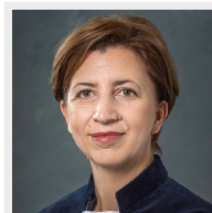
**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
Sędzia

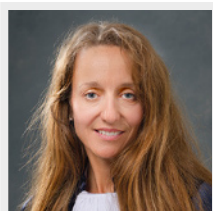
G. Hesse
Sędzia

**M. Sampol
Pucurull**
Sędzia

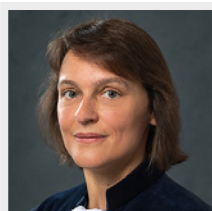
M. Stancu
Sędzia

P. Škvařilová-Pelzl
Sędzia

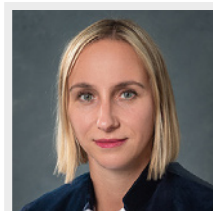
I. Nõmm
Sędzia

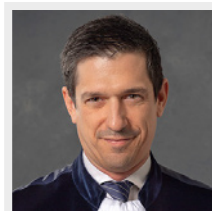
G. Steinfatt
Sędzia

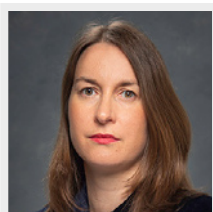
R. Norkus
Sędzia

T. Perišin
Sędzia

D. Petrлік
Sędzia

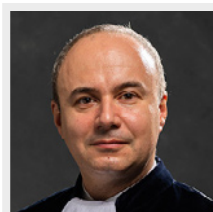
M. Brkan
Sędzia

P. Zilgalvis
Sędzia

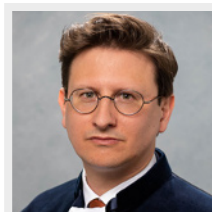
K. Kecsmár
Sędzia

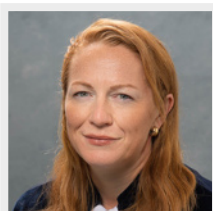
I. Gâlea
Sędzia

I. Dimitrakopoulos
Sędzia

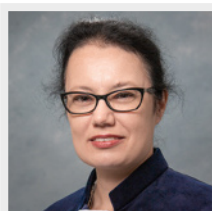
D. Kukovec
Sędzia

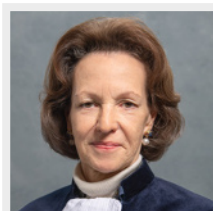
S. Kingston
Sędzia

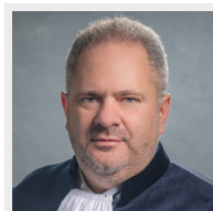
T. Tóth
Sędzia

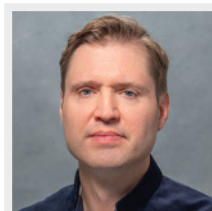
B. Ricziová
Sędzia

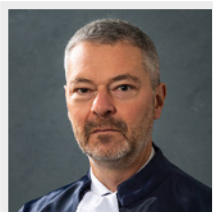
**E. Tichy-
Fisslberger**
Sędzia

W. Valasidis
Sędzia

S. Verschuur
Sędzia

E. Coulon
Sekretarz

Porządek pierwszeństwa obowiązujący od dnia 19/09/2022

C Orzecznictwo w roku 2022

Focus Rozporządzenie uzależniające wypłatę funduszy europejskich od przestrzegania zasad państwa prawnego jest ważne

Wyroki *Węgry/Parlament i Rada* oraz *Polska/Parlament i Rada* z dnia 16 lutego 2022 r. ([C-156/21](#) i [C-157/21](#))

Państwo prawne

Jest to jedna z podstawowych wartości Unii, która obejmuje:

- zasadę legalności, która oznacza przejrzysty, rozliczalny, demokratyczny i pluralistyczny proces stanowienia prawa;
- zasadę pewności prawa;
- zakaz arbitralności w działaniu władz wykonawczych;
- zasadę skutecznej ochrony sądowej (dostępu do niezawisłego i bezstronnego wymiaru sprawiedliwości);
- zasadę podziału władzy;
- zasadę niedyskryminacji i równości wobec prawa.

W celu ochrony budżetu i interesów finansowych Unii przed naruszeniem zasad państwa prawnego jako podstawowej wartości, na której opiera się Unia, Unia ustanowiła nowy system warunkowości.

System ten, wprowadzony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/2092, uzależnia korzystanie z finansowania z budżetu Unii od poszanowania przez państwa członkowskie zasad państwa prawnego. Rozporządzenie to umożliwia Radzie, po przeprowadzeniu przez Komisję dochodzenia, podjęcie środków – takich jak **zawieszenie płatności** lub korekty finansowe – **w celu ochrony budżetu** i interesów finansowych Unii, **jeżeli takie naruszenia stwarzają dla nich ryzyko**.

Rozporządzenie to zostało zaskarżone przez Węgry i Polskę do Trybunału Sprawiedliwości. Ze względu na wyjątkową wagę tych spraw zostały one rozpoznane przez Trybunał Sprawiedliwości w pełnym składzie.

W dniu 16 lutego 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości **oddalił skargi** Węgier i Polski.

Trybunał Sprawiedliwości podkreślił, że Unia opiera się na wartościach wspólnych dla państw członkowskich, w tym na zasadzie państwa prawa. Te wspólne wartości definiują samą tożsamość Unii jako wspólnego porządku prawnego i zostały zaakceptowane przez wszystkie państwa członkowskie w chwili przystąpienia do Unii. Poszanowanie zasad państwa prawnego stanowi zatem dla państw członkowskich

zobowiązanie rezultatu, które wynika bezpośrednio z ich przynależności do Unii. Stanowi ono warunek korzystania ze wszystkich innych praw wynikających ze stosowania traktatów.

Interesy finansowe Unii mogą zostać poważnie zagrożone wskutek naruszeń zasad państwa prawnego w państwie członkowskim. Należyte zarządzanie finansami może zostać zapewnione przez państwa członkowskie jedynie wówczas, gdy organy publiczne działają zgodnie z prawem, a naruszenia prawa są skutecznie ścigane oraz gdy arbitralne lub bezprawne decyzje organów publicznych mogą być poddane skutecznej kontroli sądowej dokonywanej przez niezawisłe i bezstronne sądy. Unia musi zatem być w stanie bronić swoich interesów finansowych, w szczególności poprzez środki ochrony budżetu Unii. W konsekwencji Trybunał stwierdził, że mechanizm ustanowiony przez zaskarżone rozporządzenie mieści się w pojęciu zasad finansowych ustanawiających w szczególności zasady wykonania budżetu Unii [art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)]. Rozporządzenie zostało zatem przyjęte na tej podstawie prawnej w prawidłowy sposób.

Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił również, w odpowiedzi na niektóre argumenty Węgier i Polski, że mechanizm warunkowości nie stanowi obejścia procedury określonej w art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Te dwie procedury służą realizacji odmiennych celów i mają odmienny przedmiot. W szczególności art. 7 TUE pozwala reagować na wszelkie poważne i stałe naruszenia któreś z wartości, na których opiera się Unia, lub na wyraźne ryzyko takiego naruszenia, natomiast zaskarżone rozporządzenie ma zastosowanie wyłącznie do naruszeń zasad państwa prawnego tylko wtedy, gdy istnieją uzasadnione powody, by uznać, że mają one znaczenie dla budżetu.

Artykuł 7 TUE

Postanowienie to określa procedurę pozwalającą na zawieszenie niektórych praw wynikających ze stosowania traktatów wobec państwa członkowskiego w przypadku poważnego i stałego naruszenia wartości wspólnych państwom członkowskim, o których mowa w art. 2 TUE, do których należy zasada państwa prawnego. Węgry i Polska twierdziły, że rozporządzenie w sprawie „warunkowości” w sposób niezgodny z prawem umożliwiło, poprzez wprowadzenie równoległej procedury, obejście precyzyjnych warunków określonych w art. 7 TUE w celu ukarania państwa członkowskiego.

Poszanowanie zasad państwa prawnego było przedmiotem licznych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości, w tym:

- wyrok *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (Niezawisłość sędziowska – Obniżenie wynagrodzeń w krajowej służbie publicznej) z dnia 27 lutego 2018 r. ([C-64/16](#));
- wyrok *Komisja/Polska* (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów – Ograniczenie uprawnień i obowiązku sądów krajowych w zakresie zwrócenia się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym) z dnia 15 lipca 2021 r. ([C-791/19](#));
- Wyrok *Repubblika* (Niezawisłość sędziów państwa członkowskiego – Procedura powołania – Uprawnienia premiera – Udział komisji ds. powoływania sędziów) z dnia 20 kwietnia 2021 r. ([C-896/19](#)).

Trybunał Sprawiedliwości odrzucił również argument, że zasady państwa prawnego nie mają konkretnej materialnej treści w prawie Unii. **Zasady te zostały w znacznym stopniu wypracowane w jego orzecznictwie i są zatem doprecyzowane w porządku prawnym Unii.** Mają swoje źródło we wspólnych wartościach uznanych i stosowanych przez państwa członkowskie w ich własnych porządkach prawnych. W związku z tym państwa członkowskie są w stanie same określić z wystarczającą dokładnością istotę każdej z tych zasad oraz wymogi z nich wynikające.

Wreszcie wdrożenie mechanizmu warunkowości wymaga ustalenia rzeczywistego związku między naruszeniem zasady państwa prawnego a wpływem lub poważnym ryzykiem wpływu na należyte zarządzanie finansami Unii. Wdrożenie to wymaga również od Komisji przestrzegania ścisłych wymogów proceduralnych. Węgry i Polska nie mają podstaw, by twierdzić, że uprawnienia przyznane Komisji i Radzie są zbyt szerokie. Trybunał stwierdził, że **zaskarżone rozporządzenie spełnia wymogi pewności prawa.**

Zasada pewności prawa

Zasada ta wymaga, aby przepisy prawne były jasne i precyzyjne, a ich stosowanie było przewidywalne dla podmiotów prawa, zwłaszcza gdy mogą one mieć negatywne konsekwencje. Uregulowanie powinno zatem umożliwiać zainteresowanym zapoznanie się w niebudzący wątpliwości sposób ze swoimi prawami i obowiązkami oraz podjęcie w związku z tym odpowiednich działań.

Focus Zdolność prawna stowarzyszeń ochrony środowiska

Wyrok *Deutsche Umwelthilfe* (Homologacja pojazdów silnikowych) z dnia 8 listopada 2022 r. ([C-873/19](#))

W celu ochrony środowiska i poprawy jakości powietrza rozporządzenie Unii w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych zabrania stosowania urządzeń oddziałujących na układ kontroli emisji zanieczyszczeń w celu zmniejszenia ich skuteczności (tzw. „urządzeń ograniczających skuteczność działania”). Od tego zakazu istnieją jednak trzy wyjątki, w szczególności gdy „urządzenie jest niezbędne dla zabezpieczenia silnika przed uszkodzeniem lub awarią, lub ze względu na bezpieczeństwo użytkowania pojazdu”.

Deutsche Umwelthilfe, niemieckie stowarzyszenie ochrony środowiska, uważa, że niemiecki federalny urząd ds. ruchu pojazdów silnikowych naruszył omawiany zakaz, zezwalając na stosowanie w niektórych pojazdach marki **Volkswagen oprogramowania, które ogranicza recyrkulację spalin**, w szczególności tlenków azotu (NOx). Oprogramowanie to, zwane „oknem termicznym”, **pozwalало na dostosowanie tempa oczyszczania spalin** w zależności od temperatury zewnętrznej. Instalacja tego oprogramowania sprawiała, że recyrkulacja spalin była w pełni skuteczna tylko w warunkach, w których temperatura zewnętrzna przekraczała 15 °C. Tymczasem średnia roczna temperatura w 2018 r. wyniosła w Niemczech 10,4 °C.

Deutsche Umwelthilfe zaskarżyła zezwolenie do niemieckiego sądu. Ten z kolei zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o wyjaśnienie dwóch kwestii.

1. Sąd niemiecki wskazuje, że zgodnie z prawem niemieckim Deutsche Umwelthilfe nie ma możliwości wniesienia skargi na zezwolenie wydane przez urząd federalny, ponieważ europejskie rozporządzenie, na które się powołuje, nie ma na celu ochrony obywateli postrzeganych indywidualnie. Niemiecki sąd zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy ta niemożność jest zgodna z konwencją z Aarhus oraz z prawem do skutecznego środka prawnego gwarantowanego przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej.

W wyroku z dnia 8 listopada 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że zgodnie z konwencją z Aarhus w związku z kartą praw podstawowych **stowarzyszenie ochrony środowiska** uprawnione do wszczynania postępowań sądowych **nie może być pozbawione możliwości poddania kontroli** sądów krajowych **przestrzegania określonych norm prawa Unii** w dziedzinie środowiska. Takie stowarzyszenie powinno więc mieć możliwość zaskarżenia do sądu wydania zezwolenia na urządzenia ograniczające skuteczność działania.

2. Niemiecki sąd zapytał również, czy to, czy „niezbędność” urządzenia wykorzystującego „okno termiczne”, która pozwala wyjątkowo uzasadnić jego instalację w celu ochrony silnika lub jego bezpiecznej eksploatacji, należy oceniać w świetle stanu techniki aktualnego w chwili udzielenia danego zezwolenia, czy też należy brać pod uwagę inne okoliczności.

Trybunał Sprawiedliwości przypominał, że **urządzenie ograniczające skuteczność działania, takie jak „okno termiczne”, może być wyjątkowo uzasadnione**, jeśli spełnione są następujące warunki:

- urządzenie musi ściśle odpowiadać potrzebie uniknięcia bezpośredniego ryzyka uszkodzenia lub awarii silnika, spowodowanych wadliwym działaniem elementu układu recyrkulacji spalin;
- uszkodzenie musi być na tyle poważne, by powodować konkretne zagrożenie w trakcie prowadzenia pojazdu;
- w chwili wydania zezwolenia dotyczącego takiego urządzenia lub wyposażonego w nie pojazdu żadne inne rozwiązanie techniczne nie pozwala uniknąć tego ryzyka.

Wreszcie, nawet jeśli taka niezbędność zostanie wykazana, **urządzenie ograniczające skuteczność działania powinno być** w każdym przypadku **zabronione, jeśli jego konstrukcja powoduje**, że w normalnych warunkach ruchu drogowego **działa ono przez większą część roku**. W tym przypadku wyjątek byłby bowiem stosowany częściej niż zakaz, co prowadziłoby do nieproporcjonalnego naruszenia samej zasady ograniczania emisji tlenków azotu (NOx).

Trybunał Sprawiedliwości regularnie rozpoznaje sprawy z zakresu ochrony środowiska. Oto kilka najnowszych przykładów:

- wyrok „*Ville de Paris i in.*” (Homologacja pojazdów – Wartości emisji tlenków azotu – Procedura badania emisji w rzeczywistych warunkach jazdy) z dnia 13 stycznia 2022 r. ([C-177/19 P i in.](#));
- wyroki *GSMB Invest, Volkswagen i Porsche Inter Auto i Volkswagen* (Pojazdy z silnikiem wysokoprężnym – Emisja tlenków azotu (NOx) – Zakazane urządzenia ograniczające skuteczność działania – „Okno termiczne”) z dnia 14 lipca 2022 r. ([C-128/20 i in.](#));
- wyrok *Komisja/Hiszpania* (Wartości dopuszczalne – NO₂) z dnia 22 grudnia 2022 r. ([C-125/20](#));
- wyrok *Ministre de la Transition écologique i Premier ministre* (Odpowiedzialność państwa za zanieczyszczenie powietrza) z dnia 22 grudnia 2022 r. ([C-61/21](#)).

Focus Prawo do bycia zapomnianym a prawo do informacji

Wyrok Google (Usunięcie linków do treści, która może okazać się nieprawdziwa) z dnia 8 grudnia 2022 r. ([C-460/20](#))

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO)

RODO, które weszło w życie w 2018 r., daje obywatelom większą kontrolę nad ich danymi osobowymi i przewiduje większą odpowiedzialność podmiotów, które je przechowują.

Do określonych w RODO praw należą:

- prawo do informacji o przetwarzaniu danych;
- prawo dostępu do przechowywanych danych;
- prawo do skorygowania nieprawidłowych lub niekompletnych danych;
- prawo do usunięcia danych, które były przetwarzane niezgodnie z prawem lub które nie są już niezbędne do celów przetwarzania (znane jako „prawo do bycia zapomnianym”);
- prawo do przenoszenia danych (odzyskania danych przekazanych administratorowi danych).

Ochrona danych osobowych jest uregulowana na szczeblu Unii przez ogólne rozporządzenie o ochronie danych.

Prawo do ochrony danych osobowych nie ma jednak bezwzględneho charakteru. Wymaga wyważenia w stosunku do innych praw podstawowych, zgodnie **z zasadą proporcjonalności**. Do tych innych praw podstawowych zalicza się prawo do wolności informacji.

W wyroku *Google*, wydanym w dniu 8 grudnia 2022 r., Trybunał Sprawiedliwości przypomniał o znaczeniu takiego wyważenia i zastosował je w odpowiedzi na pytanie niemieckiego federalnego trybunału sprawiedliwości dotyczące prawa do bycia zapomnianym.

Spór dotyczył dwóch osób kierujących grupą spółek inwestycyjnych, które zażądały od Google usunięcia z listy wyników wyszukiwania, mającego za punkt wyjścia ich nazwiska. Wynik tego wyszukiwania zawierał linki do artykułów prasowych, które przedstawiały w krytyczny sposób model inwestycyjny tej grupy. Obie te osoby podnosiły, że artykuły zawierały nieprawdziwe twierdzenia. Ponadto zażądały one usunięcia z listy tych wyników swoich zdjęć wyświetlanych w postaci miniatur (*thumbnails*) bez odniesienia do jakiegokolwiek kontekstu.

Google odmówiło spełnienia tego żądania, powoławszy się na kontekst zawodowy w sprawie, w jaki wpisują się artykuły i zdjęcia, oraz na brak wiedzy o tym, czy informacje zawarte w tych artykułach są prawdziwe, czy nie.

Rozpoznający spór niemiecki federalny trybunał sprawiedliwości zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o dokonanie wykładni ogólnego rozporządzenia o ochronie danych w świetle Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Rozporządzenie wyraźnie bowiem przewiduje, iż prawo do bycia zapomnianym jest wykluczone, jeżeli przetwarzanie danych jest niezbędne do korzystania z prawa do wolności informacji.

Trybunał podkreślił, że **prawo do poszanowania życia prywatnego** i ochrony danych osobowych co do zasady są **nadrzędne** wobec istniejącego po stronie **internautów uzasadnionego interesu w uzyskaniu dostępu do informacji**. Jednak równowaga ta może być uzależniona od charakteru tej informacji i od tego, jak istotne są one dla prywatności danej osoby. Zależy ona także od publicznego interesu w dysponowaniu tą informacją. Z kolei interes ten może być różny w zależności od **roli odgrywanej przez tę osobę w życiu publicznym**.

Niemniej jednak prawo do wolności wypowiedzi i informacji nie może zostać uwzględnione, jeżeli **informacje** zawarte w treści, do której odsyłają linki (niemające przy tym znikomego znaczenia) **są nieprawdziwe**.

Gdy do operatora wyszukiwarki skierowano żądanie usunięcia linków, ma on następujące obowiązki:

- Powinien sprawdzić, czy dana treść może nadal znajdować się na liście wyników wyszukiwania przeprowadzonego za pomocą jego wyszukiwarki. Jeżeli wniosek zawiera wystarczające dowody, operator wyszukiwarki jest zobowiązany do uwzględnienia tego żądania.
- Jeżeli we wniosku nie wykazano w oczywisty sposób nieprawdziwego charakteru informacji, nie ma on obowiązku usunięcia linków. Wówczas wnioskodawca powinien mieć jednak możliwość wystąpienia do organu nadzorczego do spraw ochrony danych czy też organu sądowego, aby organ ów przeprowadził konieczną kontrolę i ewentualnie nakazał operatorowi przyjęcie odpowiednich środków.
- Powinien on ostrzec internautów, że prowadzone jest postępowanie administracyjne lub sądowe w przedmiocie treści, które mogą okazać się nieprawdziwe.

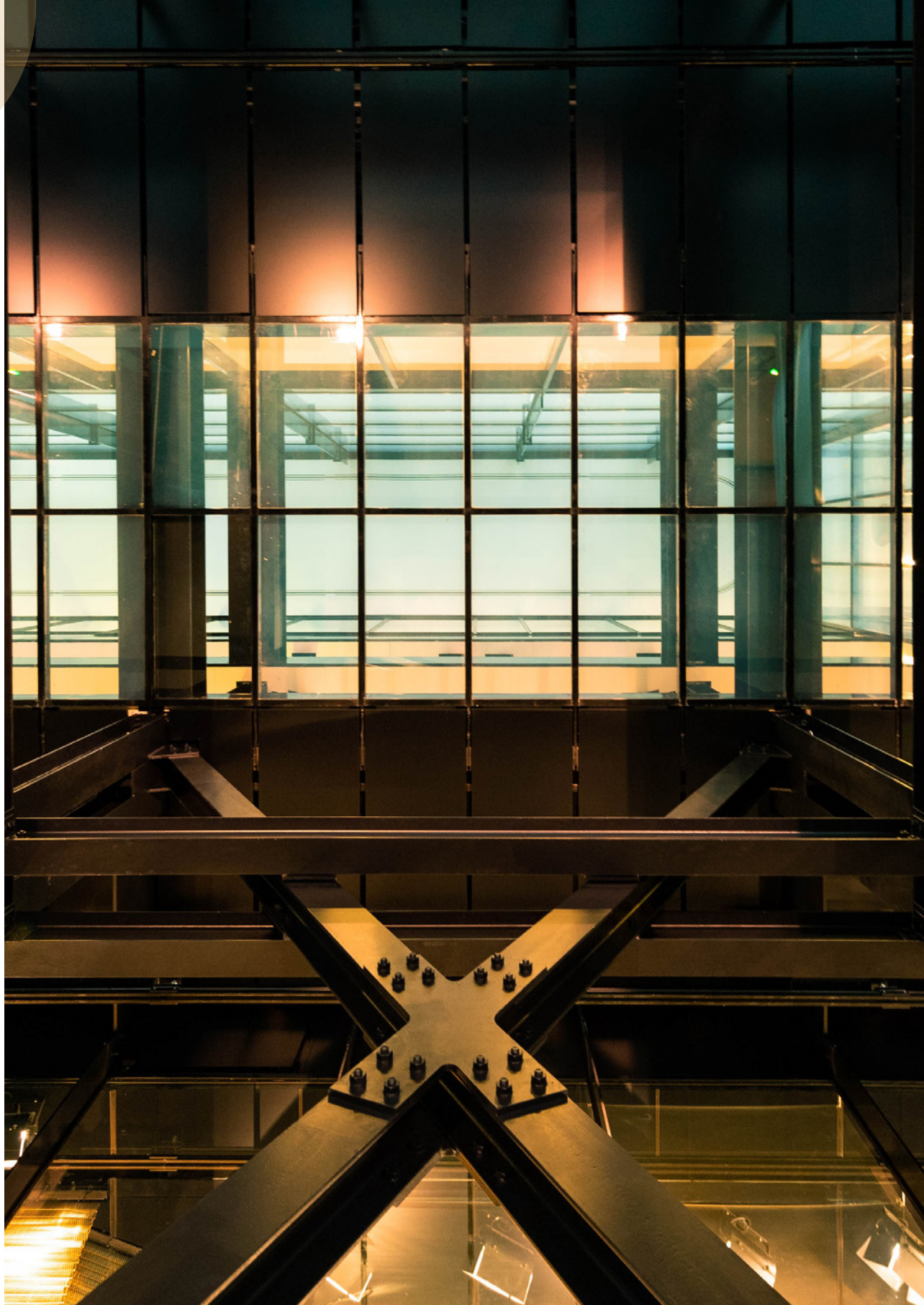

- Musi sprawdzić, czy wyświetlanie zdjęć w postaci miniatur (*thumbnails*) jest niezbędne do wykonywania przez internautów – potencjalnie zainteresowanych uzyskaniem dostępu do tych zdjęć – prawa do wolności informacji. Wyświetlanie zdjęć danej osoby stanowi bowiem szczególnie poważną ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego. Jeżeli dostęp do tych informacji stanowi wkład w prowadzoną w interesie ogólnym debatę, jest to fakt o pierwszorzędym znaczeniu, który należy uwzględnić, ważąc inne prawa podstawowe.

Ochrona danych osobowych jest dziedziną, w której do Trybunału Sprawiedliwości trafia wiele spraw.

Oto kilka najnowszych orzeczeń związanych z rozwojem technologii informacyjnych i komunikacyjnych:

- wyrok *Facebook Ireland i Schrems* z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie poziomu ochrony, który należy zapewnić w przypadku przekazywania danych osobowych do państw trzecich ([C-311/18](#));
- wyroki *La Quadrature du Net i in.* z dnia 6 października 2020 r. w sprawie zakazu uregulowania krajowego nakazującego uogólnione i nieodróżnicowane zatrzymywanie danych o ruchu i danych o lokalizacji ([C-511/18 i in.](#));
- wyrok *Prokuratuur* z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie dostępu organów publicznych do danych o ruchu lub danych o lokalizacji do celów zwalczania poważnej przestępczości ([C-746/18](#));
- wyrok *Facebook Ireland i in.* z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie uprawnień krajowych organów nadzorczych ([C-645/19](#));
- wyrok *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija* z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie przejrzystości oświadczeń o interesach prywatnych osób zatrudnionych lub sprawujących kierownicze funkcje w sektorze publicznym ([C-184/20](#)).

Focus **Wojna w Ukrainie: zakaz nadawania przez prorosyjskie media a wolność wypowiedzi**

Wyrok *RT France/Rada* z dnia 27 lipca 2022 r. ([T-125/22](#))

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych

W oczekiwaniu na ostateczne orzeczenie Sądu RT France wystąpiła w dniu 8 marca 2022 r. do prezesa Sądu o niezwłoczne zawieszenie skutków decyzji o zakazie nadawania. Wniosek ten, rozpatrywany w trybie postępowania w przedmiocie środków tymczasowych, został odrzucony w dniu 30 marca. W szczególności prezes orzekł, że RT France nie wykazała, że zakaz wyrządził jej nieodwracalną szkodę. Nie był to więc szczególnie pilny przypadek, który uzasadniałby zawieszenie skutków decyzji przed ostatecznym rozstrzygnięciem sprawy.

W dniu 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dokonała agresji na Ukrainę i wszczęła z nią wojnę. Działając w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unia Europejska zareagowała na to naruszenie prawa międzynarodowego, w szczególności poprzez nałożenie sankcji na Federację Rosyjską. W dniu 1 marca 2022 r. **Rada Unii Europejskiej zakazała działalności nadawczej niektórych mediów** na terenie Unii lub skierowanej do Unii, **aby przeciwdziałać rosyjskiej propagandzie**.

Zakaz objął między innymi RT France, kanał telewizyjny finansowany z budżetu państwa rosyjskiego, który w dniu 8 marca 2022 r. wniósł do Sądu Unii Europejskiej skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji Rady.

Ze względu na wagę i pilny charakter sprawy Sąd, obradujący w składzie wielkiej izby (15 sędziów), po raz pierwszy zastosował z urzędu tryb przyspieszony, co umożliwiło mu wydanie orzeczenia w terminie nieprzekraczającym pięciu miesięcy.

Wyrokiem z dnia 27 lipca Sąd oddalił skargę w całości. Wyrok opiera się na trzech zasadniczych elementach:

- Rada dysponuje szerokim zakresem uznania przy określaniu **środków ograniczających** w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Może ona wykorzystać tymczasowy zakaz nadawania treści przez określone media finansowane z budżetu państwa rosyjskiego, jeżeli wspierają one militarną agresję Rosji. Jednolite wdrożenie takiego zakazu można zrealizować lepiej na szczeblu Unii niż na poziomie krajowym.

- Zakaz nadawania, o którym zdecydowano bez uprzedniego wysłuchania RT France, nie stanowi naruszenia prawa do obrony. Wyjątkowy kontekst oraz niezwykle pilność związane z wybuchem wojny u granic Unii wymagały szybkiej reakcji. Natychmiastowe wdrożenie **środków zakazujących działania nośnika propagandy na rzecz agresji wojskowej było niezbędne dla zapewnienia ich skuteczności.**
- Wolność wypowiedzi jest jednym z głównych fundamentów demokratycznego społeczeństwa. Ta wolność dotyczy nie tylko poglądów przychylnie odbieranych albo postrzeganych jako nieszkodliwe, lecz także takich, które obrażają, oburzają lub wprowadzają niepokój. Takie są wymagania pluralizmu, tolerancji i otwartości, bez których demokratyczne społeczeństwo nie istnieje.

Jednak w demokratycznych społeczeństwach konieczne może okazać się **obłożenie karą form wyrażania opinii** propagujących i uzasadniających nienawiść opartą na nietolerancji, stosowanie i gloryfikowanie przemocy oraz podburzających do tego.

Zakaz nałożony na RT France realizuje ten cel. Ma on na celu ochronę porządku publicznego i bezpieczeństwa Unii, którym zagraża prowadzona systematycznie przez Rosję międzynarodowa kampania propagandowa, oraz wywarcie presji na władze rosyjskie, aby zaprzestały agresji wojskowej. Środek ten jest również proporcjonalny, ponieważ jest odpowiedni i niezbędny do osiągnięcia zamierzonych celów. Istnieje wystarczająca ilość konkretnych, precyzyjnych i spójnych dowodów na to, że **RT France aktywnie wspierała destabilizującą i agresywną politykę prowadzoną przez Federację Rosyjską**, która ostatecznie doprowadziła do szeroko zakrojonej ofensywy wojskowej przeciwko Ukrainie. Żaden z przedstawionych przez RT France dowodów nie pozwala wykazać, że ogólnie przedstawiała ona informacje na temat toczącej się wojny w sposób zrównoważony, przestrzegając zasad dotyczących „obowiązków i odpowiedzialności” mediów audiowizualnych.

Środki ograniczające lub sankcje

Są to narzędzia, jakimi dysponuje Unia Europejska, aby promować cele swojej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Obejmują one ochronę wartości, podstawowych interesów i bezpieczeństwa Unii, konsolidację i wspieranie demokracji, państwa prawnego, praw człowieka i zasad prawa międzynarodowego, zachowanie pokoju i zapobieganie konfliktom oraz wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego.

Środki te mogą być skierowane do rządów państw trzecich lub podmiotów niepaństwowych (takich jak przedsiębiorstwa) i osób fizycznych (takich jak ugrupowania terrorystyczne). W większości przypadków środki te dotyczą osób fizycznych lub podmiotów i polegają na zamrażaniu aktywów oraz zakazach podróżowania do Unii.

Sąd rozpatruje wiele spraw dotyczących środków ograniczających – chodzi tu o sankcje w kontekście działań naruszających lub grożących naruszeniem integralności terytorialnej, suwerenności i niepodległości Ukrainy, czy też z racji sytuacji w Syrii, w Białorusi czy też w Demokratycznej Republice Konga.

Focus **Rekordowa grzywna w wysokości 4,125 mld EUR dla Google za ograniczenia nałożone na producentów urządzeń mobilnych z systemem Android**

Wyrok *Google i Alphabet/Komisja* (Google Android) z dnia 14 września 2022 r. (T-604/18)

Google jest przedsiębiorstwem z branży technologii informacyjnych i komunikacyjnych, specjalizującym się w produktach i usługach związanych z Internetem. Większość przychodów czerpie ze swojego produktu flagowego: wyszukiwarki Google Search. Model handlowy Google opiera się na interakcji pomiędzy, z jednej strony, produktami i usługami, oferowanymi najczęściej użytkownikom nieodpłatnie, a z drugiej strony, internetowymi usługami reklamowymi, z wykorzystaniem zgromadzonych danych tych użytkowników. Google oferuje również system operacyjny Android, który według Komisji Europejskiej w lipcu 2018 r. był zainstalowany na około 80 % inteligentnych urządzeń mobilnych w Europie.

W następstwie skarg do Komisji wszczęła ona w 2015 r. postępowanie przeciwko Google. W wyniku tego postępowania w 2018 r. nałożono na Google karę w wysokości 4,343 mld EUR za nakładanie niezgodnych z prawem ograniczeń na producentów urządzeń mobilnych z systemem Android oraz operatorów

sieci komórkowych. Ograniczenia te polegały na wymuszeniu od producentów urządzeń mobilnych:

- preinstalowania Google Search i Chrome w celu uzyskania licencji na korzystanie z Play Store;
- powstrzymania się od sprzedaży urządzeń wyposażonych w wersje systemu Android niezatwierdzone przez Google;
- zaniechania preinstalacji konkurencyjnej wyszukiwarki w celu uzyskania udziału w przychodach z reklam Google.

Zdaniem Komisji **ograniczenia te** miały na celu umocnienie **dominującej pozycji wyszukiwarki Google** i jej przychodów z reklam związanych z wyszukiwaniem.

Co to jest nadużycie pozycji dominującej?

Pozycja dominująca to sytuacja, w której przedsiębiorstwo posiada siłę ekonomiczną pozwalającą mu przeszkodzić w utrzymaniu się skutecznej konkurencji i zachowywać się niezależnie od konkurentów, klientów, dostawców i konsumentów końcowych.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zabrania przedsiębiorstwom nadużywania pozycji dominującej w celu ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, na przykład poprzez narzucanie stanowiących nadużycie cen, umów na wyłączność sprzedaży lub premii lojalnościowych mających na celu odciągnięcie dostawców od konkurentów.

Jest to największa grzywna nałożona kiedykolwiek przez organ ochrony konkurencji w Europie. Google wniosło do Sądu skargę na decyzję Komisji.

W przypadku sprawy *Google i Alphabet* akta sprawy liczyły ponad 100 000 stron. Na rozprawie obecnych było 72 adwokatów i przedstawicieli, reprezentujących 13 różnych stron (stronę skarżącą – Google i Alphabet; pozwaną – Komisję Europejską; 11 interwenientów popierających skarżącą lub pozwaną). Rozprawa toczyła się przez pięć dni.

Sprawa została rozstrzygnięta w wyroku *Google i Alphabet/Komisja* z dnia 14 września 2022 r. **Sąd utrzymał w znacznej mierze w mocy decyzję Komisji i oddalił zasadniczą część skargi.** Sąd uznał jednak, że Komisja nie wykazała w wystarczającym stopniu, iż niektóre zachowania Google mogą ograniczać konkurencję i że nie powinna była odmówić Google możliwości przedstawienia argumentów w tym zakresie na rozprawie. Po dokonaniu własnej oceny wszystkich okoliczności **Sąd ostatecznie obniżył kwotę grzywny nałożonej na Google do 4,125 mld EUR.**

Dokonywana przez Sąd weryfikacja okoliczności faktycznych i właściwego stosowania prawa

Sprawy z zakresu konkurencji rozpoznawane przez Sąd są często złożone i obszerne. Sąd orzeka w pierwszej instancji: bada on więc nie tylko, czy Komisja prawidłowo zastosowała prawo, ale także czy okoliczności faktyczne zostały wykazane w dostateczny sposób. Akta mogą zawierać szczegółowy materiał dowodowy i analizy gospodarcze potwierdzające lub podważające wpływ zachowań przedsiębiorstw na rynek.

Wyrok *Qualcomm/Komisja* z dnia 15 czerwca 2022 r. ([T-235/18](#))

W innej sprawie dotyczącej nadużycia pozycji dominującej Sąd uchylił w całości decyzję Komisji o nałożeniu na Qualcomm grzywny w wysokości około 1 mld EUR za nadużywanie pozycji dominującej na rynku chipsetów LTE (komponentów elektronicznych stanowiących wyposażenie smartfonów i tabletów). Według Komisji nadużycie charakteryzowało się istnieniem umów przewidujących płatności zachęcające, na mocy których Apple miał zaopatrywać się w chipsety LTE wyłącznie u Qualcomm. Sąd stwierdził, że szereg nieprawidłowości proceduralnych miało wpływ na prawo Qualcomm do obrony, zwłaszcza zaś brak zapisu dźwiękowego niektórych rozmów w trakcie dochodzenia. Sąd zauważył również, że przeprowadzona przez Komisję analiza antykonkurencyjnych skutków porozumień nie uwzględniła wszystkich istotnych okoliczności faktycznych, w szczególności braku technicznej alternatywy dla chipsetów LTE dla Apple.

Przegląd najważniejszych orzeczeń roku

ŚRODOWISKO NATURALNE

Ochrona fauny i flory, zanieczyszczenie powietrza, gleby i wody oraz zagrożenia związane z substancjami niebezpiecznymi są to poważne wyzwania, z którymi Unia Europejska się mierzy, przyjmując surowe

przepisy. Dotyczy to ustalania dopuszczalnych wartości emisji zanieczyszczeń, szczególnie w aglomeracjach.

Trybunał Sprawiedliwości i środowisko

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

W skardze o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wniesionej przeciwko Włochom Komisja wniosła do Trybunału Sprawiedliwości o stwierdzenie uchybienia przez to państwo zobowiązaniom z uwagi na systematyczny i stały brak przestrzegania rocznych dopuszczalnych wartości emisji ditlenku azotu (NO₂) na różnych obszarach, a mianowicie w miastach: Turyn, Mediolan, Bergamo, Brescia, Genua, Florencja, Rzym i Katania. W wyroku Trybunał uwzględnił skargę Komisji, i stwierdził, że **Włochy** uchybiły zobowiązaniom ciążącym na tym państwie na mocy dyrektywy 2008/50, ponieważ nie zapewniły, by **roczne wartości dopuszczalne dla ditlenku azotu** nie były **systematycznie i stale przekraczane**. Włochy uchybiły również swoim zobowiązaniom, nie przyjmując z dniem 11 czerwca 2010 r. środków – takich jak plany lepiej przystosowane do poprawy jakości powietrza lub specjalne środki służące ochronie wrażliwych grup ludności – gwarantujących przestrzeganie dopuszczalnych wartości NO₂ na danych obszarach.

[Wyrok Komisja/Włochy \(Wartości dopuszczalne – NO₂\) z dnia 12 maja 2022 r. \(C-573/19\)](#)

Dyrekcja Badań i Dokumentacji oferuje prawnikom, w ramach Zbioru Streszczeń, „[Wybór najważniejszych wyroków](#)” oraz „[Miesięczny Biuletyn Orzecznictwa](#)”.

Zatonięcie w listopadzie 2002 r. zbiornikowca *Prestige* u wybrzeży Galicji (Hiszpania) spowodowało duży wyciek ropy u wybrzeży Hiszpanii i Francji. Jest to najpoważniejsza katastrofa ekologiczna, jaka spotkała Hiszpanię. W sprawie dotyczącej szkód spowodowanych wyciekiem ropy związanym z tym zatonięciem Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że wyrok sądu brytyjskiego utrzymujący w mocy wyrok wydany w arbitrażu wszczętym w Zjednoczonym Królestwie nie może stać na przeszkodzie uznaniu hiszpańskiego wyroku nakazującego ubezpieczycielowi naprawienie tej szkody. Trybunał orzekł bowiem, że orzeczenie arbitrażowe może stanąć na przeszkodzie uznaniu orzeczeń sądowych innych państw członkowskich tylko wtedy, gdy jego treść mogła również stanowić przedmiot orzeczenia sądowego objętego zakresem rozporządzenia nr 44/2001. W omawianej sprawie Trybunał nie zgodził się, że wyrok brytyjski może stać na przeszkodzie uznaniu wyroku wydanego w Hiszpanii w następstwie bezpośredniego powództwa wniesionego przez poszkodowanego przeciwko ubezpieczycielowi w celu uzyskania skutecznego odszkodowania za poniesioną szkodę.

[Wyrok London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association z dnia 20 czerwca 2022 r. \(C-700/20\)](#)

ENERGIA

W realiach wojny na Ukrainie i zależności energetycznej kontynentu europejskiego od reszty świata, Unia Europejska zapewnia dostawy energii i bezpieczeństwo energetyczne na swoim terytorium. Pomaga ona zapewnić funkcjonowanie rynku energii i kontrolować gwałtownie rosnące ceny energii, w szczególności gazu i energii elektrycznej. Ponadto zapewnia połączenia

międzysystemowe sieci energetycznych państw członkowskich. Unia promuje również rozwój energii odnawialnych i zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych. Ponieważ inwestycje dokonane przez państwa członkowskie mogą zagrozić konkurencji na rynku energii, ich zgodność z prawem Unii podlega ocenie Sądu.

Austria zaskarżyła decyzję Komisji zatwierdzającą pomoc inwestycyjną zgłoszoną przez **Węgry** na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, dotyczącą **eksploatacji dwóch reaktorów jądrowych** będących w budowie na terenie elektrowni jądrowej Paks. Sąd zbadał argumenty Austrii, która twierdziła, że pomoc pociągała za sobą nieproporcjonalne zakłócenia konkurencji i nierówne traktowanie prowadzące do wykluczenia producentów energii odnawialnej **z rynku energii elektrycznej**. Stwierdził, że analiza przeprowadzona przez Komisję była prawidłowa, kompletna i wykazała **zgodność przyznanej pomocy państwa z prawem Unii**. Energia elektryczna produkowana przez nowe reaktory byłaby bowiem dostępna na rynku hurtowym dla wszystkich uczestników rynku na przejrzystych zasadach. Nie istniało zatem ryzyko, że energia elektryczna produkowana przez spółkę Paks II zostanie zmonopolizowana w kontraktach długoterminowych, które stwarzają ryzyko dla płynności rynku.

[Wyrok Austria/Komisja z dnia 30 listopada 2022 r. \(T-101/18\)](#)

W 2015 r. operator węgierskiego systemu przesyłowego gazu (FGSZ) rozpoczął projekt współpracy regionalnej mającej na celu zwiększenie niezależności energetycznej poprzez wprowadzenie gazu pochodzącego z **Morza Czarnego**. Projekt ten przewidywał stworzenie zdolności przyrostowej w szczególności pomiędzy **Węgrami a Austrią**. W 2018 r. austriacki urząd regulacji zatwierdził propozycję operatora austriackiego systemu przesyłowego gazu (GCA) związaną z tą częścią projektu, zaś węgierski urząd regulacji (MEKH) wydał na wniosek FGSZ decyzję przeciwną. W sierpniu 2019 r., wobec braku decyzji skoordynowanej między odpowiednimi krajowymi organami regulacyjnymi, Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) uznała się za kompetentną w tej sprawie i zatwierdziła komponent projektu zgodnie z propozycją GCA. Sąd, rozpatrując dwie skargi MEKH i FGSZ od decyzji ACER, uznał, że przepisy rozporządzenia 2017/459 dotyczące procesu **tworzenia zdolności przyrostowej dla przesyłu gazu** nie mają zastosowania. ACER nie był zatem właściwy do wydania decyzji zatwierdzającej i w związku z tym Sąd stwierdził jej nieważność.

[Wyrok MEKH i FGSZ/ACER z dnia 16 marca 2022 r. \(sprawy połączone T-684/19 i T-704/19\)](#)

OCHRONA KONSUMENTÓW

Poszanowanie praw konsumentów, ich dobrobytu i pomyślności to podstawowe wartości przyświecające rozwojowi polityki Unii. Trybunał Sprawiedliwości nadzoruje stosowanie przepisów chroniących

konsumentów, aby zapewnić ochronę ich zdrowia, bezpieczeństwa oraz interesów gospodarczych i prawnych, niezależnie od tego, w którym miejscu Unii mieszkają, dokąd podróżują i gdzie dokonują zakupów.

Co zrobił dla mnie Trybunał Sprawiedliwości?

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Trybunał Sprawiedliwości: gwarantowanie praw konsumentów Unii Europejskiej

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Zgodnie z prawem Unii konsument, który zawarł z przedsiębiorcą umowę przez Internet lub telefon może co do zasady odstąpić od niej w ciągu 14 dni bez podania powodów swojej decyzji. To **prawo do odstąpienia od umowy** jest jednak **wyłączone w przypadku wydarzeń kulturalnych lub sportowych**, aby chronić organizatorów przed ryzykiem niesprzedanych biletów. Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że wyłączenie to ma zastosowanie również **w przypadku zakupu online biletów na koncert od dostawcy usług sprzedaży biletów**, gdy ryzyko ekonomiczne ciąży na organizatorze koncertu.

[Wyrok CTS Eventim z dnia 31 marca 2022 r. \(C-96/21\)](#)

Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że **przewoźnik lotniczy spoza Unii** (w tym przypadku **United Airlines**), który nie zawarł umowy przewozu z pasażerami, ale który obsługiwał lot, **może być zobowiązany do wypłaty odszkodowania pasażerom w przypadku dużego opóźnienia lotu**. Przewoźnik, który w ramach swojej działalności w zakresie transportu pasażerskiego podejmuje decyzję o przeprowadzeniu konkretnego lotu, jest bowiem obsługującym przewoźnikiem lotniczym. Należy więc uznać, że przewoźnik ten działa w imieniu przewoźnika umownego (Lufthansy). Trybunał podkreślił jednak, że obsługujący przewoźnik lotniczy (United Airlines), zobowiązany do wypłaty odszkodowania pasażerowi, zachowuje prawo do dochodzenia odszkodowania od każdej osoby, w tym osób trzecich, zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym.

[Wyrok United Airlines z dnia 7 kwietnia 2022 r. \(C-561/20\)](#)

Ze względu na ponadtrzygodzinne opóźnienie ich lotu z Nowego Jorku do Budapesztu (Węgry) pasażerowie zwrócili się do węgierskiego organu odpowiedzialnego za wykonanie rozporządzenia o prawach pasażerów lotniczych o to, aby organ ten nakazał przewoźnikowi – LOTowi – zapłatę odszkodowania przewidzianego w tym rozporządzeniu. Organ ten stwierdził naruszenie rozporządzenia i nałożył na LOT obowiązek zapłaty odszkodowania każdemu zainteresowanemu pasażerowi w wysokości 600 EUR. LOT zaskarżył tę decyzję do węgierskiego sądu. Do Trybunału Sprawiedliwości zwrócono się o ustalenie, czy wskazany organ może nakazać przewoźnikowi lotniczemu zapłatę odszkodowania, czy też jest to prerogatywa sądów krajowych. Trybunał orzekł, że **organ krajowy odpowiedzialny za wykonanie rozporządzenia o prawach pasażerów linii lotniczych może w wyniku wniesienia indywidualnej skargi zobowiązać przewoźnika do zapłaty odszkodowania pasażerom**, pod warunkiem, że państwo członkowskie przyznało mu kompetencję w tym zakresie.

[Wyrok LOT \(Obowiązek zapłaty odszkodowania nałożony przez organ administracyjny\) z dnia 29 września 2022 r. \(C-597/20\)](#)

W sprawie prejudycjalnej wniesionej przez sąd litewski Trybunał Sprawiedliwości dokonał wykładni dyrektywy w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących produktów, których wygląd wskazuje na przeznaczenie inne niż rzeczywiste, zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu konsumentów. Sprawa ta dotyczyła kilku rodzajów musujących kul do kąpeli, które wyglądały jak środki spożywcze i stwarzały ryzyko zatrucia dla konsumentów, zwłaszcza dzieci. Trybunał orzekł, że **państwo członkowskie może**, pod pewnymi warunkami, **ograniczyć dystrybucję produktów kosmetycznych, które można pomylić ze środkami spożywczymi, ponieważ wyglądają jak te środki, a zatem mogą one stwarzać ryzyko dla zdrowia**. Wskazał on, że interes ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów może przeważać nad prawem do wprowadzania do obrotu niektórych produktów kosmetycznych.

[Wyrok Get Fresh Cosmetics z dnia 2 czerwca 2022 r. \(C-122/21\)](#)

RÓWNOŚĆ TRAKTOWANIA

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej zapewnia równość każdego jako osoby ludzkiej, pracownika, obywatela lub strony postępowania sądowego. Dyrektywa 2000/78 ustanawia w szczególności ogólne ramy równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy oraz zabrania dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność,

wiek lub orientację seksualną. Trybunał Sprawiedliwości rozstrzygnął wiele spraw dotyczących domniemanych przypadków dyskryminacji bezpośredniej lub pośredniej, podkreślając poszanowanie zasady proporcjonalności między celem zamierzonym w rozpatrywanych przepisach a zasadą równego traktowania.

Trybunał Sprawiedliwości: zapewnienie równości traktowania i ochrona praw mniejszości

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

W sprawie prejudycjalnej wniesionej przez sąd hiszpański Trybunał Sprawiedliwości orzekł w przedmiocie zgodności ustawodawstwa krajowego dotyczącego **świadczeń z zabezpieczenia społecznego pracowników domowych** z dyrektywą Unii w sprawie równości w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Hiszpański szczególny system zabezpieczenia społecznego mający zastosowanie do pracowników domowych nie obejmował ochrony przed bezrobociem. Zauważywszy, że kategoria pracowników domowych składa się głównie z osób płci żeńskiej, Trybunał orzekł, że dyrektywa stoi na przeszkodzie takiemu wyłączeniu, które stawia pracowników płci żeńskiej w szczególnie niekorzystnym położeniu w porównaniu z pracownikami płci męskiej i stanowi tym samym **pośrednią dyskryminację ze względu na płeć**. Nie było ono ponadto uzasadnione obiektywnymi czynnikami niezwiązanymi z dyskryminacją opartą na tym kryterium.

[Wyrok TGSS \(Bezrobocie pracowników domowych\) z dnia 24 lutego 2022 r. \(C-389/20\)](#)

W sprawie prejudycjalnej wniesionej przez sąd portugalski Trybunał wypowiedział się w przedmiocie zgodności ustawodawstwa krajowego dotyczącego obliczania **ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy** z dyrektywą Unii w sprawie **pracy tymczasowej**. Trybunał orzekł, że metoda obliczania wysokości tego ekwiwalentu i odpowiedniego dodatku urlopowego przewidziana w przepisach szczególnych mających zastosowanie do pracowników tymczasowych stawia ich w niekorzystnej sytuacji z punktu widzenia liczby dni płatnego urlopu i wysokości dodatku. Rozpatrywany ekwiwalent **musi wynosić co najmniej tyle samo, ile przyznano by pracownikom, gdyby zostali zatrudnieni bezpośrednio przez przedsiębiorstwo użytkownika** na tym samym stanowisku na ten sam okres.

[Wyrok *Luso Temp* z dnia 12 maja 2022 r. \(T-426/20\)](#)

Francuskojęzyczny sąd pracy w Brukseli zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy terminy „religia lub przekonania” zawarte w dyrektywie dotyczącej równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować jako dwa aspekty tego samego chronionego kryterium, czy też jako dwa odrębne kryteria. Zwrócił się również do Trybunału z pytaniem, czy zakaz noszenia chusty, zawarty w regulaminie pracy spółki, stanowi bezpośrednią dyskryminację ze względu na religię. Spór dotyczył nieuwzględnienia podania o pracę, które złożyła z własnej inicjatywy L.F., młoda kobieta wyznania muzułmańskiego, gdy podczas rozmowy oświadczyła, że odmówi zdjęcia chusty, które przewidywała polityka neutralności określona w regulaminie pracy.

Trybunał uznał w wyroku, że **religia i przekonania** (w tym przekonania światopoglądowe lub duchowe) **stanowią jedną i tę samą przyczynę dyskryminacji**. Jednocześnie jednak **wewnętrzna regulacja przedsiębiorstwa zakazująca noszenia widocznych symboli religijnych, światopoglądowych lub duchowych nie stanowi bezpośredniej dyskryminacji, o ile jest stosowana w sposób ogólny i bez rozróżnienia wobec wszystkich pracowników**. Może ona jednak stanowić przejaw pośredniej dyskryminacji, w przypadku ustalenia, że określony w niej pozornie neutralny obowiązek w rzeczywistości stawia osoby wyznające określoną religię lub mające określone przekonania w niekorzystnej sytuacji. Ta pośrednia dyskryminacja może być jednak uzasadniona, pod pewnymi warunkami, zgodnym z prawem celem. Oceniając istnienie uzasadnienia, sąd krajowy może przyznawać w ramach wyważania rozbieżnych interesów większe znaczenie interesom związanym z religią lub przekonaniami niż interesom wynikającym w szczególności z wolności prowadzenia działalności gospodarczej, pod warunkiem że wynika to z jego prawa krajowego.

[Wyrok S.C.R.L. \(Strój wynikający z nakazów religijnych\) z dnia 13 października 2022 r. \(C-344/20\)](#)

Włoski sąd zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem o zgodność z prawem Unii, a w szczególności z zasadą niedyskryminacji, **ograniczenia wiekowego wynoszącego 30 lat** określonego w przepisach krajowych jako **górna granica wieku udziału w konkursie publicznym na stanowisko komisarza policji**. Trybunał uznał, że ograniczenie to stanowi **odmienne traktowanie ze względu na wiek**, pozostawiając sądowi krajowemu ocenę, czy jest ono uzasadnione istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, takim jak wymóg szczególnej sprawności fizycznej związanej z rzeczywiście wykonywanymi przez komisarza policji obowiązkami. Do sądu krajowego należy również sprawdzenie, czy to samo ograniczenie służy realizacji zgodnego z prawem celu i czy jest proporcjonalne do tego celu, w szczególności poprzez ocenę, czy przewidziany w konkursie test sprawności fizycznej o charakterze eliminacyjnym stanowi właściwy i mniej uciążliwy środek.

[Wyrok Ministero dell'Interno \(Granica wieku dla zatrudnienia komisarzy policji\) z dnia 17 listopada 2022 r. \(C-304/21\)](#)

A została wybrana na przewodniczącą organizacji pracowników w 1993 r. Ta funkcja publiczna, oparta na zaufaniu, cechowała się niemniej jednak pewnymi elementami charakterystycznymi dla stosunku pracy: A była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, otrzymywała wynagrodzenie miesięczne i podlegała ustawie o urlopie płatnym. A była następnie wybierana ponownie co cztery lata i zajmowała stanowisko przewodniczącej tej organizacji do dnia, gdy, ukończywszy 63 lata, przekroczyła granicę wieku dla kandydowania w wyborach na stanowisko przewodniczącego zaplanowanych na ten sam rok. Duński sąd rozpatrujący skargę Ligebehandlingsnævnet (komisji ds. równego traktowania), działającej w imieniu A przeciwko HK/Danmark i HK/Privat, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy dyrektywa **w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy** ma zastosowanie do tej sytuacji. Trybunał orzekł, że **ustanowiona w statucie organizacji pracowników granica wieku uprawniająca do ubiegania się o stanowisko przewodniczącego jest objęta zakresem stosowania tej dyrektywy**. Ani polityczny charakter takiego stanowiska, ani sposób rekrutacji (wybory) nie mają wpływu na zastosowanie dyrektywy w tym kontekście.

[Wyrok HK/Danmark i HK/Privat z dnia 2 czerwca 2022 r. \(C-587/20\)](#)

RODZINA

Unia Europejska ustanawia zasady koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, aby obywatele europejscy, a zwłaszcza rodziny, nie napotykali przeszkód w korzystaniu ze swoich praw z tego powodu, że mieszkają w różnych państwach członkowskich Unii lub że przeprowadzili

się do innego państwa członkowskiego. Podobny zamysł przyświeca rozporządzeniu „Bruksela II bis”, które reguluje współpracę sądową w Unii w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.

W sprawie prejudycjalnej dotyczącej **przeniesienia miejsca zwykłego pobytu dziecka** ze Szwecji do Rosji Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji do orzekania w przedmiocie pieczy nad dzieckiem na podstawie rozporządzenia „Bruksela II bis”, jeżeli miejsce zwykłego pobytu dziecka zostało zgodnie z prawem przeniesione w toku postępowania na terytorium państwa trzeciego, które jest stroną konwencji haskiej z 1996 r.

[Wyrok CC \(Przeniesienie miejsca zwykłego pobytu dziecka do państwa trzeciego\) z dnia 14 lipca 2022 r. \(C-572/21\)](#)

Obywatelce Unii nieposiadającej obywatelstwa niemieckiego władze niemieckie odmówiły **wypłaty świadczeń rodzinnych** przez pierwsze trzy miesiące po ustanowieniu przez nią miejsca zwykłego pobytu w Niemczech. Odmowa ta wynikała z faktu, że osoba ta nie uzyskiwała w Niemczech żadnych dochodów. Ponieważ wymóg ten nie miał zastosowania do obywateli niemieckich powracających z pobytu w innym państwie członkowskim, obywatelka UE zaskarżyła tę odmowę do sądu niemieckiego, który skierował sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. Trybunał orzekł, że takie **odmienne traktowanie stanowi dyskryminację zakazaną** przez prawo Unii. Podkreślił jednak, że z przepisów unijnych wynika, iż w przeciwieństwie do przypadku, gdy (jak w omawianej sprawie) dana osoba ustanawia miejsce zwykłego pobytu w danym państwie członkowskim, pobyt, który jest jedynie czasowy, nie wystarczy, aby dochodzić takiego równego traktowania.

[Wyrok Familienkasse Niedersachsen-Bremen z dnia 1 sierpnia 2022 r. \(C-411/20\)](#)

W styczniu 2019 r. **Austria wprowadziła mechanizm dostosowania do celów obliczania zryczałtowanej kwoty zasiłków rodzinnych i różnych przywilejów podatkowych**, jakie to państwo przyznaje pracownikom, których dzieci mieszkają na stałe w innym państwie członkowskim. Dostosowanie może zostać przeprowadzone w górę lub w dół, stosownie do ogólnego poziomu cen w danym państwie członkowskim. Komisja uznała, że ów mechanizm dostosowania oraz wynikająca z niego różnica traktowania głównie pracowników migrujących w porównaniu z obywatelami austriackimi jest sprzeczna z prawem Unii. W związku z tym wniosła ona do Trybunału Sprawiedliwości skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Austrii. W swoim wyroku Trybunał stwierdził, że ten mechanizm dostosowania, uwzględniający państwo zamieszkania dzieci pracowników, jest **sprzeczny z prawem Unii, ponieważ stanowi nieuzasadnioną dyskryminację pośrednią ze względu na obywatelstwo pracowników migrujących**.

[Wyrok Komisja/Austria z dnia 16 czerwca 2022 r. \(T-328/20\)](#)

DANE OSOBOWE

Unia Europejska ma przepisy stanowiące solidną i spójną podstawę ochrony danych osobowych, niezależnie od sposobu i kontekstu, w jakim są one gromadzone, przechowywane, przetwarzane i przekazywane. Trybunał

Sprawiedliwości zapewnia, by przetwarzane lub przechowywane dane osobowe były ograniczone do tego, co jest ściśle niezbędne i nie wpływały w sposób nieproporcjonalny na prawo do prywatności.

Trybunał Sprawiedliwości w cyfrowej rzeczywistości

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Proximus, dostawca usług telekomunikacyjnych w Belgii, tworzy również **spisy abonentów** zawierające nazwisko, adres i numer telefonu abonentów różnych dostawców **publicznie dostępnych** usług telefonicznych. Te dane kontaktowe przekazywane są spółce Proximus przez operatorów, o ile abonent nie wyraził życzenia, aby nie umieszczano go w spisach abonentów. W kontekście wniosku w sprawie **wycofania zgody abonenta** belgijski sąd zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem o obowiązki Proximusa jako administratora danych osobowych. Zdaniem Trybunału **administrator powinien zastosować odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby poinformować innych administratorów danych o wycofaniu zgody osoby, której dane dotyczą**. Tymi innymi administratorami są ci, którzy dostarczyli mu dane lub którym takie dane przekazał. Administrator danych osobowych ma również obowiązek podjąć rozsądne działania, aby **poinformować wyszukiwarki internetowe o żądaniu usunięcia** złożonym przez osobę, której dane dotyczą.

[Wyrok *Proximus* \(Publiczne spisy abonentów wydawane w formie elektronicznej\) z dnia 27 października 2022 r. \(C-129/21\)](#)

Trybunał Sprawiedliwości ponownie wypowiedział się na temat możliwości nałożenia przez państwo na dostawców usług łączności elektronicznej obowiązku **uogólnionego i nieodróżnionego zatrzymywania danych o ruchu i danych dotyczących lokalizacji**. Wskazał, że nawet jeśli zgodnie z niemiecką ustawą dane o ruchu są przechowywane tylko przez dziesięć tygodni, a dane dotyczące lokalizacji przez cztery tygodnie, to i tak istotna ilość zgromadzonych danych pozwala na sporządzenie pełnego profilu osób, których dotyczą. **Ta poważna ingerencja w życie prywatne może być dozwolona jedynie w przypadku poważnego i aktualnego zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, w szczególności w razie zagrożenia terrorystycznego.** W przypadku braku takich zagrożeń organy bezpieczeństwa dysponują innymi środkami do walki z przestępczością, takimi jak uogólnione i nieodróżnione zatrzymywanie adresów IP (czyli numerów identyfikacyjnych przydzielonych urządzeniu podłączonemu do Internetu), zatrzymywanie ukierunkowane i szybkie zatrzymanie (quick freeze, wskutek nakazu zatrzymania przez określony czas przetwarzanych i przechowywanych danych).

[Wyrok *SpaceNet i in.* z dnia 20 września 2022 r. \(sprawy połączone C-793/19 i C-794/19\)](#)

Ligue des droits humains (LDH) jest stowarzyszeniem o celu niezarobkowym, które w lipcu 2017 r. wniosło do belgijskiego trybunału konstytucyjnego skargę o stwierdzenie nieważności ustawy z dnia 25 grudnia 2016 r. transponującej do prawa belgijskiego zarówno dyrektywę PNR (w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera), dyrektywę API (w sprawie zobowiązania przewoźników do przekazywania danych pasażerów), jak i dyrektywę 2010/65 (w sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do lub wychodzących z portów państw członkowskich). W przekonaniu LDH ustawa ta narusza zagwarantowane w prawie belgijskim i w prawie Unii prawo do poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że poszanowanie praw podstawowych wymaga, aby uprawnienia przewidziane w dyrektywie PNR były ograniczone do tego, co jest ściśle niezbędne. Uznał on, że w przypadku **braku rzeczywistego i aktualnego** lub przewidywalnego **zagrożenia terrorystycznego**, przed którym stoi państwo członkowskie, prawo Unii **stoi na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym przekazywanie i przetwarzanie danych PNR w odniesieniu do lotów wewnątrzunijnych, jak również do transportu innymi środkami w obrębie Unii**.

[Wyrok *Ligue des droits humains* z dnia 21 czerwca 2022 r. \(C-817/19\)](#)

Francuski sąd kasacyjny zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem o związek odpowiednich przepisów dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, dyrektywy oraz rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku. Rozpatrywane środki krajowe nakładały na operatorów świadczących usługi łączności elektronicznej obowiązek uogólnionego i nieodróżnicowanego prewencyjnego zatrzymywania danych o ruchu przez rok od dnia ich zapisu. Środki te miały przyczynić się do zwalczania naruszeń w postaci nadużyć na rynku, w tym wykorzystywania informacji poufnych. Trybunał orzekł, że **prawo Unii nie zezwala na uogólnione i nieodróżnicowane zatrzymywanie danych o ruchu oraz danych dotyczących lokalizacji w celu zwalczania naruszeń w postaci nadużyć na rynku**, a w szczególności wykorzystywania informacji poufnych. Środki przewidujące takie zachowywanie przekraczają granice tego, co jest ściśle niezbędne i nie mogą zostać uznane za uzasadnione w społeczeństwie demokratycznym.

[Wyrok VD i SR z dnia 20 września 2022 r. \(sprawy połączone C-339/20 i C-397/20\)](#)

PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI

Działania w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych koncentrują się na kilku zagadnieniach – współpracy sądowej państw członkowskich w sprawach cywilnych i karnych, współpracy policyjnej, kontroli granic zewnętrznych, azylu i imigracji. Konkretny wyraz współpracy wymiarów sprawiedliwości między państwami stanowi europejski nakaz aresztowania. Jest on decyzją sądową państwa członkowskiego

o aresztowaniu i przekazaniu osoby poszukiwanej w innym państwie członkowskim w celu ścigania lub wykonania kary pozbawienia wolności. W dziedzinie azylu prawo Unii określa warunki, jakie muszą spełnić obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy, aby kwalifikować się do ochrony międzynarodowej (dyrektywa w sprawie uchodźców). Trybunał regularnie otrzymuje zadanie wyjaśnienia zakresu obowiązujących przepisów.

W związku z kryzysem migracyjnym Austria od połowy września 2015 r. przywróciła kontrole na granicach z Węgrami i Słowenią. Następnie kilkakrotnie przedłużano ich obowiązywanie. Austriacki sąd, przed którym obywatel zaskarżył tę kontrolę, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy jest ona zgodna z prawem Unii. Trybunał orzekł, że **w razie poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego państwo członkowskie może przywrócić kontrolę graniczną** na granicach z innymi państwami członkowskimi, nie przekraczając jednak **maksymalnego łącznego okresu sześciu miesięcy**. Jedynie w razie wystąpienia nowego poważnego zagrożenia może być uzasadnione ponowne zastosowanie takiego środka.

[Wyrok Landespolizeidirektion Steiermark i in. \(Maksymalny okres kontroli granicznej na granicach wewnętrznych\) z dnia 26 kwietnia 2022 r. \(C-368/20\)](#)

W czerwcu 2016 r. włoskie organy sądowe wydały **europejski nakaz aresztowania** (ENA) wobec KL, obywatela Włoch zamieszkałego we Francji, w celu wykonania kary dwunastu lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Kara ta obejmuje kumulację czterech kar wymierzonych za cztery popełnione we Włoszech przestępstwa, w tym jedno kwalifikowane jako „dewastacja i grabież”. Sąd apelacyjny w Angers (Francja) odmówił przekazania KL włoskim organom sądowym, ponieważ dwa z czynów nie stanowią przestępstwa we Francji. Znamiona przestępstwa „niszczenia mienia i szabrownictwa” różnią się bowiem w obu krajach: w prawie włoskim przestępstwo to dotyczy wielokrotnych, masowych czynów niszczenia i dewastacji, powodujących między innymi naruszenie spokoju publicznego, natomiast we francuskim prawie czyn zagrożenia spokoju publicznego poprzez masowe niszczenie majątku ruchomego lub nieruchomego nie jest w szczególności sposób spenalizowany. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że **nie jest wymagane dokładne pokrywanie się znamion danego przestępstwa w wydającym i wykonującym państwie członkowskim**. Wykonujący nakaz organ sądowy nie może zatem odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania na tej podstawie, że tylko część czynów odpowiadających danemu przestępstwu w wydającym nakaz państwie członkowskim stanowi również przestępstwo w wykonującym nakaz państwie członkowskim.

[Wyrok Procureur général près la cour d'appel d'Angers z dnia 14 lipca 2022 r. \(C-168/21\)](#)

Obywatel rosyjski, który w wieku szesnastu lat zapadł na rzadką formę nowotworu krwi, jest obecnie leczony w Niderlandach. Jego leczenie, które nie jest dozwolone w Rosji, polega w szczególności na podawaniu marihuany leczniczej w celu uśmierzania bólu. Sąd w Hadze zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie wydaniu w tej sytuacji **decyzji nakazującej powrót lub przyjęciu środka w postaci wydalenia**. Trybunał stwierdził, że **prawo Unii stoi temu na przeszkodzie, jeżeli istnieją poważne i potwierdzone podstawy, by uznać, że powrót tej osoby naraziłby ją, ze względu na niedostępność odpowiedniej opieki w zakresie leczenia przeciwbólowego w państwie docelowym, na rzeczywiste ryzyko szybkiego, znacznego i nieodwracalnego nasilenia się bólu powodowanego przez jego poważną chorobę**, co naruszałoby godność ludzką.

[Wyrok Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Wydalenie – Marihuana lecznicza\) z dnia 22 listopada 2022 r. \(C-69/21\)](#)

W 2019 r. I, obywatel egipski, złożył wniosek o udzielenie **ochrony międzynarodowej** w Grecji, gdy był jeszcze małoletni. W swoim wniosku wyraził chęć połączenia z S, swoim wujkiem, również obywatelem egipskim, który legalnie przebywał w Niderlandach. Niderlandzki sekretarz stanu odmówił uwzględnienia wniosku organów greckich o przejęcie I ze względu na brak możliwości ustalenia tożsamości I, a tym samym podnoszonej więzi pokrewieństwa z S. Ten sam sekretarz stanu odrzucił zażalenie I i S jako oczywiście niedopuszczalne z tego powodu, że rozporządzenie Dublin III nie przewiduje możliwości zaskarżenia przez wnioskujących o udzielenie ochrony międzynarodowej decyzji właściwych organów krajowych oddalającej wniosek o przejęcie. Sąd w Hadze (Niderlandy), do którego zaskarżono odrzucenie zażalenia, wystąpił z pytaniem do Trybunału Sprawiedliwości, który odpowiedział, że rozporządzenie Dublin III w związku z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej wymaga przyznania **małoletniemu bez opieki prawa do sądowego środka zaskarżenia decyzji o odmowie przejęcia**. Natomiast krewnemu tego małoletniego nie przysługuje takie prawo do środka zaskarżenia.

[Wyrok *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* \(Odmowa przejęcia małoletniego obywatela egipskiego pozostającego bez opieki\) z dnia 1 sierpnia 2022 r. \(C-19/21\)](#)

OPERACJE RATOWNICZE NA MORZU

W kontekście operacji ratowniczych na morzu pojawiło się pytanie o zakres uprawnień organów państwa członkowskiego portu do kontroli statków pływających pod banderą

innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego i środowiskowego.

Sea Watch jest niemiecką organizacją humanitarną, która prowadzi **regularne działania poszukiwawczo-ratownicze osób na Morzu Śródziemnym** za pomocą statków. W następstwie akcji ratunkowych w 2020 r. dwa statki tej organizacji zostały poddane inspekcjom i objęte nakazami zatrzymania przez kapitanaty portów w Palermo i Porto Empedocle (Włochy), które zostały zakwestionowane przez Sea Watch. Włoski sąd zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o wyjaśnienie zakresu uprawnień państwa portu w zakresie kontroli i zatrzymywania statków eksploatowanych przez organizacje humanitarne. Trybunał uznał, że **statki te mogą podlegać kontroli państwa portu**. Może ono jednak **dokonać zatrzymania statku jedynie w przypadku wyraźnego zagrożenia dla bezpieczeństwa, zdrowia lub środowiska**, co musi wykazać. Trybunał podkreślił również znaczenie zasady lojalnej współpracy, zgodnie z którą państwa członkowskie, w tym państwo portu i państwo bandery, są zobowiązane do wzajemnej współpracy i konsultacji przy wykonywaniu swoich uprawnień.

[Wyrok Sea Watch z dnia 1 sierpnia 2022 r. \(sprawy połączone C-14/21 i C-15/21\)](#)

DOSTĘP DO DOKUMENTÓW

Przejrzystość życia publicznego jest kluczową zasadą Unii. W związku z tym każdy obywatel lub każda osoba prawna w Unii może co do zasady uzyskać dostęp do dokumentów

instytucji. Jednakże w niektórych przypadkach można odmówić takiego dostępu.

Agrofert jest czeską spółką holdingową, utworzoną początkowo przez **Andreja Babiša**, który był **premierem Republiki Czeskiej w latach 2017–2021**. W rezolucji Parlament Europejski stwierdził, że po powołaniu go na premiera Andrej Babiš nadal kontrolował grupę Agrofert. Uznawszy to stwierdzenie za nieprawdziwe i pragnąc zapoznać się ze źródłami i informacjami będącymi w posiadaniu Parlamentu, Agrofert przedłożył wniosek o dostęp do szeregu dokumentów. **Parlament** wskazał w odpowiedzi pewne dokumenty jako publicznie dostępne i **odmówił dostępu** do pisma Komisji do czeskiego premiera i do jednego sprawozdania Komisji. Agrofert zaskarżył tę decyzję Parlamentu do Sądu, który potwierdził jej ważność. **Sąd stwierdził, że spółka Agrofert utraciła interes prawny w zaskarżeniu decyzji o odmowie udzielenia dostępu do sprawozdania**, które w międzyczasie zostało jej przekazane, oraz **oddalił skargę na decyzję odmawiającą dostępu** do pisma skierowanego do czeskiego premiera, gdyż ujawnienie tego pisma mogło zaszkodzić celowi dochodzenia Komisji.

[Wyrok Agrofert/Parlament z dnia 28 września 2022 r. \(T-174/21\)](#)

KONKURENCJA I POMOC PAŃSTWA

Unia Europejska stosuje zasady mające na celu ochronę wolnej konkurencji. Zabronione są praktyki, których celem lub skutkiem jest zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji na rynku wewnętrznym. Mówiąc dokładniej, prawo Unii zabrania zawierania porozumień pewnego rodzaju lub wymiany informacji między przedsiębiorstwami a ich konkurentami, które mogą mieć taki

cel lub skutek, a także nadużywania przez przedsiębiorstwa pozycji dominującej na określonym rynku. Z tego samego punktu widzenia pomoc państwa jest w zasadzie zakazana, chyba że jest uzasadniona i nie zakłóca konkurencji w sposób sprzeczny z interesem publicznym.

W roku 2009 Komisja nałożyła na **Intel Corporation** grzywnę w wysokości 1,06 mld EUR z tytułu **nadużycia pozycji dominującej na światowym rynku procesorów** w latach 2002–2007. W roku 2014 Sąd utrzymał w mocy tę decyzję. Intel odwołał się od tego wyroku do Trybunału, który w roku 2017 uchylił go ze względu na **naruszenie prawa**. Sąd niesłusznie ograniczył się do stwierdzenia, że sporne rabaty lojalnościowe ze swej natury mogły ograniczać konkurencję, nie badając przy tym, czy rzeczywiście miały one taki skutek. Trybunał przekazał wówczas sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd. W wyroku z dnia 26 stycznia 2022 r. Sąd uznał, że przeprowadzona przez Komisję analiza zdolności spornych rabatów do ograniczenia konkurencji była niepełna i w związku z tym stwierdził częściową nieważność decyzji Komisji. W odniesieniu do wpływu takiego częściowego stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji na wysokość grzywny nałożonej przez Komisję na Intel Sąd uznał, że nie jest w stanie określić kwoty grzywny dotyczącej wyłącznie uwidocznionych ograniczeń. W konsekwencji Sąd **stwierdził nieważność całego** artykułu zaskarżonej decyzji, w którym Komisja nakłada na Intel **grzywnę w wysokości 1,06 mld EUR** z tytułu stwierdzonego naruszenia.

[Wyrok Intel Corporation/Komisja z dnia 26 stycznia 2022 r. \(T-286/09 RENV\)](#)

Dnia 27 września 2017 r. Komisja Europejska stwierdziła, że spółki Scania AB, Scania CV AB i Scania Deutschland GmbH – trzy podmioty należące do **grupy Scania**, prowadzące działalność w zakresie produkcji i sprzedaży ciężkich samochodów ciężarowych przeznaczonych do transportu dalekobieżnego, naruszyły prawo konkurencji Unii. Komisja zarzuciła tym przedsiębiorstwom, że w okresie od stycznia 1997 r. do stycznia 2011 r. spółki te uczestniczyły wraz ze swoimi konkurentami w porozumieniach o znamionach **zmowy na rynku średnich i dużych samochodów ciężarowych** w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG). Zaskarżona decyzja została wydana w następstwie tzw. postępowania „hybrydowego”, łączącego postępowanie ugodowe ze zwykłym postępowaniem administracyjnym w dziedzinie karteli. Postępowanie ugodowe pozwala stronom w sprawach kartelowych na uznanie swojej odpowiedzialności i uzyskanie w zamian obniżenia grzywny. Przedsiębiorstwa należące do grupy Scania potwierdziły Komisji wolę wzięcia udziału w rozmowach ugodowych. Później jednak wycofały się z tego postępowania. Komisja przyjęła zatem decyzję w sprawie ugody w stosunku do przedsiębiorstw, które złożyły o to wnioski, i kontynuowała dochodzenie dotyczące spółek z grupy Scania, na które nałożono grzywnę w wysokości 880 523 000 EUR. Sąd oddalił skargę spółek należących do grupy od decyzji Komisji w całości, tak więc **grzywna nałożona przez Komisję została utrzymana w mocy**.

[Wyrok Scania i in./Komisja z dnia 2 lutego 2022 r. \(T-799/17\)](#)

W dniu 4 maja 2022 r. Sąd utrzymał w mocy decyzję Komisji zatwierdzającą pomoc na ratowanie w wysokości 36,66 mln EUR przyznaną przez Rumunię **rumuńskiemu przedsiębiorstwu lotniczemu TAROM**, prowadzącemu działalność głównie w zakresie krajowego i międzynarodowego przewozu pasażerów, towarów i poczty. Przedsiębiorstwo lotnicze Wizz Air Hungary zaskarżyło tę decyzję do Sądu. Sąd utrzymał w mocy decyzję Komisji, uzasadniając, że **pomoc ma na celu uniknięcie trudności społecznych, jakie spowodowałyby przerwanie świadczenia usług przez rumuńskie przedsiębiorstwo lotnicze**, biorąc pod uwagę zły stan rumuńskiej infrastruktury drogowej i kolejowej.

[Wyrok Wizz Air Hungary/Komisja z dnia 4 maja 2022 r. \(T-718/20\)](#)

Rząd wspólnoty autonomicznej Walencja udzielił Fundación Valencia, będącej stowarzyszeniem powiązanim z **klubem piłkarskim Valencia CF**, gwarancji na kredyt bankowy w wysokości 75 mln EUR, w wyniku czego nabyła ona 70,6 % akcji Valencia CF. Gwarancję tę zwiększono następnie o 6 mln EUR. W 2016 r. Komisja stwierdziła, że stanowi to niezgodną z prawem Unii pomoc państwa i nakazała odzyskanie pomocy. Valencia CF zaskarżył tę decyzję do Sądu, który w 2020 r. stwierdził nieważność decyzji Komisji ([T-732/16](#)). Komisja wniosła do Trybunału odwołanie od wyroku Sądu. Trybunał Sprawiedliwości oddalił odwołanie, stwierdziwszy, że **Sąd nie obarczył Komisji nadmiernym ciężarem dowodowym i słusznie ograniczył się do stwierdzenia, że Komisja nie spełniła wymogów, które sama nałożyła na siebie**, wydając komunikat w sprawie zasad udzielania gwarancji przez państwa członkowskie.

[Wyrok Komisja/Valencia Club de Fútbol z dnia 10 listopada 2022 r. \(C-211/20 P\)](#)

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

Trybunał Sprawiedliwości i Sąd zapewniają wykładnię i stosowanie przepisów przyjętych przez Unię w celu ochrony wszystkich praw wyłącznych do twórczości intelektualnej. Ochrona własności intelektualnej (prawo autorskie) i przemysłowej (prawo znaków towarowych, ochrona wzorów) poprawia konkurencyjność przedsiębiorstw poprzez

tworzenie środowiska sprzyjającego kreatywności i innowacyjności. Prawo Unii chroni również uznaną wiedzę fachową dotyczącą danego produktu na obszarze geograficznym Unii poprzez chronione nazwy pochodzenia (ChNP).

Sprawy z zakresu własności intelektualnej w Sądzie Unii Europejskiej

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

Nazwa „Feta” została zarejestrowana jako **chroniona nazwa pochodzenia (ChNP)** w 2002 r. Od tego czasu nazwa ta może być stosowana wyłącznie w odniesieniu do sera pochodzącego z określonego obszaru geograficznego w Grecji i zgodnego ze specyfikacją mającą zastosowanie do tego produktu. Dania uznała, że rozporządzenie nr 1151/2012 ma zastosowanie jedynie do produktów sprzedawanych w Unii, a nie dotyczy wywozu do państw trzecich. W związku z tym nie zabroniła swoim producentom eksportowania ich produktów pod nazwą „Feta”. Komisja wszczęła przeciwko Danii postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, uznając, że Dania naruszyła obowiązki wynikające z rozporządzenia. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że rozporządzenie nie wyłącza produktów eksportowych z zakazanych w nim działań, w szczególności naruszeń prawa własności intelektualnej chroniącego ChNP. Stwierdził więc, że **Dania** uchybiła zobowiązaniom, ponieważ nie zapobiegła **stosowaniu nazwy „Feta” w odniesieniu do sera** przeznaczonego na wywóz do państw trzecich.

[Wyrok Komisja/Dania z dnia 14 lipca 2022 r. \(C-159/20\)](#)

W czerwcu 2017 r. rząd **Księstwa Andory** złożył wniosek o rejestrację następującego oznaczenia graficznego jako znaku towarowego Unii Europejskiej dla szerokiej gamy towarów i usług:

Andorra

Wobec odmowy rejestracji tego znaku towarowego przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO), rząd Księstwa Andory wniósł skargę do Sądu. Unijny znak towarowy, aby został zarejestrowany, nie może mieć charakteru opisowego, co oznacza, że nie może ograniczać się do zwykłego opisu towarów lub usług, które obejmuje. W wyroku Sąd stwierdził, że **znak towarowy Andorra ma charakter opisowy**. Właściwy krąg odbiorców będzie mógł go postrzegać jako wskazanie pochodzenia danych produktów i usług. Jest to **bezwzględna podstawa odmowy rejestracji**, która sama w sobie uzasadnia brak możliwości zarejestrowania oznaczenia jako unijnego znaku towarowego.

[Wyrok Govern d'Andorra/EUIPO \(Andorra\) z dnia 23 lutego 2022 r. \(T-806/19\)](#)

Sąd oddalił trzy skargi wniesione przez **Apple Inc.** od decyzji Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) o **wygaśnięciu prawa do słownego znaku towarowego „THINK DIFFERENT”**. W latach 1997, 1998 i 2005 Apple Inc. uzyskała rejestrację oznaczenia słownego „THINK DIFFERENT” jako znaku towarowego Unii Europejskiej m.in. dla produktów komputerowych i telekomunikacyjnych. Na wniosek **Swatch AG** EUIPO stwierdziło wygaśnięcie prawa do zakwestionowanych znaków towarowych, w szczególności stwierdziło również, że zakwestionowane znaki nie były rzeczywiście używane dla rozpatrywanych towarów przez nieprzerwany okres pięciu lat. Sąd utrzymał w mocy decyzję EUIPO: uznał, że na Apple Inc. spoczywał ciężar udowodnienia rzeczywistego używania znaków towarowych dla rozpatrywanych towarów w okresie pięciu lat poprzedzających złożenie wniosków o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do znaku towarowego, czego nie zdołała uczynić.

[Wyroki Apple/EUIPO – Swatch \(Think different\) z dnia 8 czerwca 2022 r. \(sprawy połączone T-26/21, T-27/21 i T-28/21\)](#)

W 2017 r. brytyjska spółka **Golden Balls** złożyła w Urzędzie Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) **wniosek o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do znaku towarowego BALLON D'OR**, ponieważ jej zdaniem znak ten nie był wystarczająco używany w odniesieniu do niektórych towarów i usług. Znak towarowy BALLON D'OR został wcześniej zarejestrowany przez **francuską spółkę Les Éditions P. Amaury**, posiadającą prawa związane z Ballon d'or (nagrodą przyznawaną najlepszemu piłkarzowi roku). W roku 2021 EUIPO stwierdziło wygaśnięcie prawa do tego znaku towarowego dla większości towarów i usług, dla których znak ten został zarejestrowany. W postępowaniu przeciwko decyzji EUIPO wszczętym przez Les Éditions P. Amaury Sąd stwierdził nieważność tej decyzji w odniesieniu do usług rozrywkowych. **Potwierdził natomiast wygaśnięcie prawa do tego znaku w odniesieniu do usług transmisji i montażu programów telewizyjnych, produkcji spektakli lub filmów, publikacji książek, magazynów, czasopism lub gazet.**

[Wyrok Les Éditions P. Amaury/EUIPO – Golden Balls \(BALLON D'OR\) z dnia 6 lipca 2022 r. \(T-478/21\)](#)

PODATKI

Podatki bezpośrednie zasadniczo leżą w gestii państw członkowskich. Muszą one jednak, jak na przykład w odniesieniu do opodatkowania spółek, być zgodne z podstawowymi zasadami Unii, takimi jak zakaz pomocy państwa. Toteż interpretacje indywidualne prawa podatkowego („tax

rulings”) niektórych państw członkowskich, które zapewniały przedsiębiorstwom międzynarodowym szczególne traktowanie podatkowe, zostały objęte kontrolą Komisji i poddane pod rozstrzygnięcie sądu Unii.

Interpretacje indywidualne są decyzjami wydawanymi na wniosek przedsiębiorstw przez organy podatkowe niektórych państw członkowskich, które z góry określają podatek, jakiemu będą podlegały te przedsiębiorstwa. Luksemburskie organy podatkowe wydały indywidualną interpretację podatkową na rzecz **Fiat Chrysler Finance Europe**, spółki mającej siedzibę w Wielkim Księstwie Luksemburga, zatwierdzającą metodę ustalania wynagrodzenia Fiat Chrysler Finance Europe za usługi świadczone na rzecz innych spółek grupy Fiat/Chrysler. W 2015 r. Komisja uznała, że ta interpretacja indywidualna stanowi pomoc operacyjną niezgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu prawa Unii. Zarówno Fiat Chrysler Finance Europe, jak i Wielkie Księstwo Luksemburga wystąpiły do Sądu, który w 2019 r. zatwierdził podejście Komisji i oddalił skargi. Fiat Chrysler Finance Europe i Irlandia zakwestionowały przeprowadzoną przez Sąd analizę istnienia korzyści gospodarczej pod wieloma względami, w szczególności na podstawie mających zastosowanie przepisów dotyczących pomocy państwa. Trybunał Sprawiedliwości uchylił wyrok Sądu oraz decyzję Komisji. Zdaniem Trybunału Komisja zastosowała **inną zasadę ceny rynkowej niż zasada określona przez prawo luksemburskie**, podczas gdy **wobec braku harmonizacji w tym zakresie w prawie Unii, jedynie przepisy krajowe są istotne** dla analizy, czy dane transakcje należy badać w świetle zasady ceny rynkowej.

[Wyrok Fiat Chrysler Finance Europe/Komisja i Irlandia/Komisja z dnia 8 listopada 2022 r. \(sprawy połączone C-885/19 P i C-898/19 P\)](#)

PAŃSTWO PRAWNE

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, podobnie jak Traktat o Unii Europejskiej, wyraźnie odwołuje się do państwa prawnego, jednej z wartości wspólnych państwom członkowskim Unii, na których Unia jest zbudowana. Trybunał Sprawiedliwości coraz częściej musi orzekać w przedmiocie poszanowania zasady państwa prawnego przez państwa członkowskie, zarówno w ramach skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego

wniesionych przeciwko nim przez Komisję Europejską, jak i w ramach wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym składanych przez sądy krajowe. Trybunał Sprawiedliwości musi wówczas zbadać, czy ta fundamentalna wartość jest na szczeblu krajowym respektowana, w szczególności w odniesieniu do wymiaru sprawiedliwości, a ściślej – w procesie mianowania lub w systemie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

Zapewnienie poszanowania praworządności w Unii

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – wiążące zasady o konkretnych skutkach

[Obejrzyj film na YouTube](#)

W odpowiedzi na pytanie prejudycjalne polskiego Sądu Najwyższego Trybunał Sprawiedliwości orzekł, iż sam fakt, że sędzia został powołany w czasie, gdy jego państwo członkowskie nie było jeszcze demokratyczne, nie podważa **niezawisłości i bezstronności tego sędziego**. W szczególności okoliczności związanych z pierwszym powołaniem sędziego nie można samych w sobie uznać za mogące wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione i poważne wątpliwości.

[Wyrok Getin Noble Bank z dnia 29 marca 2022 r. \(C-132/20\)](#)

ŚRODKI OGRANICZAJĄCE I POLITYKA ZAGRANICZNA

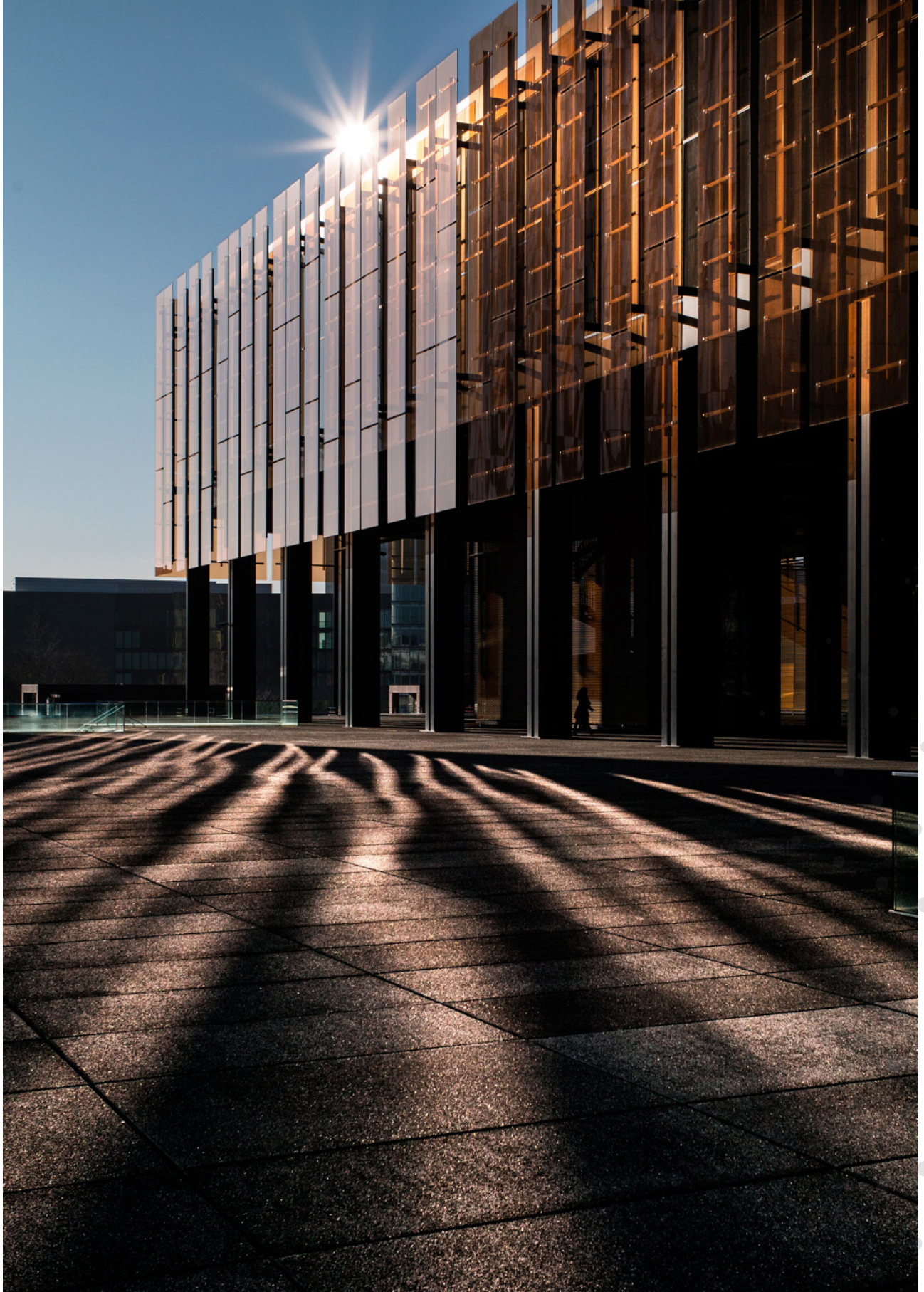
Środki ograniczające czy też „sankcje” są kluczowym instrumentem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) Unii Europejskiej. Wykorzystuje się je w ramach zintegrowanego i całościowego działania, które obejmuje w szczególności dialog polityczny. Unia ucieka się do nich w szczególności w celu chronienia

wartości, podstawowych interesów i bezpieczeństwa Unii oraz zapobiegania konfliktom i wzmacniania bezpieczeństwa międzynarodowego. Sankcje mają na celu doprowadzenie do zmiany polityki lub zachowania osób lub podmiotów, wobec których są stosowane, w dążeniu do realizacji celów WPZiB.

W następstwie poważnych pogwałceń praw człowieka w Libii Rada Unii Europejskiej przyjęła w październiku 2020 r. środki ograniczające wobec **Jewgienija Wiktorowicza Prigożyna**, rosyjskiego biznesmena blisko związanego z **grupą Wagnera**, zaangażowaną w operacje wojskowe w tym państwie. Obowiązywanie decyzji przedłużono w lipcu 2021 r. Przyjęte środki polegają na **zamrożeniu środków finansowych** osób prowadzących lub wspierających działania, które stanowią zagrożenie dla pokoju, stabilności lub bezpieczeństwa Libii. J. Prigożyn zwrócił się do Sądu z żądaniem stwierdzenia nieważności tych środków. **Sąd oddalił skargę**. Sąd stwierdził, że przedłożony materiał dowodowy, zawierający fragmenty sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ oraz artykuły prasowe (zawierające zdjęcia i zeznania) pochodzące z różnych źródeł, jak agencje prasowe lub medialne, umożliwia zidentyfikowanie grupy Wagnera oraz zawiera precyzyjne i spójne informacje na temat **działań grupy stanowiących zagrożenie dla pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w Libii**. Materiał dowodowy zawierał również konkretne, precyzyjne i spójne elementy wykazujące bliskie i wielorakie związki, jakie J. Wiktorowicz Prigożyn utrzymywał z grupą Wagnera.

[Wyrok Prigozhin/Rada z dnia 1 czerwca 2022 r. \(T-723/20\)](#)

70 lat w służbie obywateli i Unii prawa

3

A Działalność instytucji w roku 2022

Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości, czyli sekretarz generalny instytucji, kieruje służbami administracyjnymi z upoważnienia prezesa.

W dniu 4 grudnia 1952 r. pierwsi członkowie Trybunału Sprawiedliwości Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) złożyli ślubowanie w jednym z czterech języków urzędowych EWWiS. Dziewięciu członków – siedmiu sędziów i dwóch rzeczników generalnych – reprezentujących kultury prawne każdego z państw członkowskich w celu zapewnienia owocnego dialogu między ich tradycjami, sekretariat zapewniający sprawne funkcjonowanie instytucji, służby językowe gwarantujące dostęp do europejskiego wymiaru sprawiedliwości bez barier językowych

oraz administracja zapewniająca właściwe wykorzystanie środków publicznych w służbie organu wymiaru sprawiedliwości EWWiS – tak w ogólnym zarysie wyglądał Trybunał w pierwszych dniach swojej działalności.

Siedemdziesiąt lat później możemy z dumą spoglądać na to, jak Trybunał zdołał ewoluować wraz z upływem czasu, nigdy nie sprzeniewierzając się wartościom, na których został zbudowany.

Od swego powstania Trybunał wydał ponad 43 000 orzeczeń i dziś bardziej niż kiedykolwiek **wsparcie**

dla działalności sądowniczej wyznacza kurs działania wszystkich służb Trybunału.

W tym względzie 2022 r. będzie ważnym rokiem dla budowy podstaw jednego z kluczowych projektów Trybunału, a mianowicie wdrożenia zintegrowanego systemu obsługi spraw, który ostatecznie umożliwi sądom pracę, od wniesienia sprawy do opublikowania orzeczenia, w obiegu dokumentów w pełni cyfrowym, bezpiecznym i zintegrowanym. Projekt ten, który za punkt centralny przyjmuje wysoki standard i szybkość działania wymiaru sprawiedliwości, ujrzy światło dzienne w 2024 r., po kilku latach ścisłej współpracy sądów, sekretariatów i służb. Będzie to ważny krok w procesie cyfryzacji działalności sądowniczej, który rozpoczął się kilka lat temu wraz z opracowaniem narzędzia e-Curia, i – choć raczej nikomu nie trzeba tego udowadniać

- kolejnym świadectwem na to, że niezwleknięcie z wykorzystaniem innowacji technologicznych stanowi klucz do efektywności i postępu.

Równocześnie plan prac instytucji uzupełniały inne cele strategiczne. W ich ramach w 2022 r. rozpoczęto ważne projekty, wśród nich takie, które niezaprzeczalnie realizują zasady przewodnie przyświecające działalności Trybunału od momentu powstania.

Jedną z tych zasad od siedmiu dekad pozostaje poszukiwanie pracowników o najwyższych kompetencjach i profesjonalizmie ze wszystkich państw członkowskich. Na tych wielojęzycznych, wykwalifikowanych i w pełni zaangażowanych w budowę Europy Sprawiedliwości pracownikach skupia się wdrażany przez instytucję projekt pielęgnowania i zatrzymania talentów w instytucji.

Dlatego też w 2022 r. Trybunał podjął **ogólną inicjatywę na rzecz zwiększenia dostępności i inkluzywności**, której celem jest promowanie rekrutacji, integracji i możliwości rozwoju współpracowników z niepełnosprawnościami, a tym samym umożliwienie wszystkim wykazania się pełnią zdolności. Ta obejmująca całą instytucję inicjatywa zmierza również do zapewnienia dostępu do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zarówno fizycznie, jak i wirtualnie, wszystkim stronom, uczestnikom postępowania i odwiedzającym.

Chęć wsłuchania się w głos obywateli, ale także **zacieśnienia kontaktu z opinią publiczną**, od dawna wpływa także na politykę komunikacyjną i informacyjną instytucji. W jubileuszowym roku ten bliski kontakt ułatwiało szereg inicjatyw, na przykład prezentowany poniżej pilotażowy projekt streamingu rozpraw. Bogatsza o doświadczenie zdobyte w pandemii, instytucja kontynuuje również program zdalnych wizyt dla uczniów szkół średnich państw członkowskich, który umożliwia im odwiedzenie gmachów instytucji, oglądanie prezentacji i prowadzenie dyskusji na żywo z członkiem Trybunału, w swoim własnym języku, bez wychodzenia z klasy. Ta fascynująca inicjatywa, w której wzięło już udział kilkuset uczniów w różnych państwach członkowskich, daje wszystkim młodym ludziom, których do tej pory dzieliły od Trybunału odległość, koszty lub trudy podróży, nowe możliwości odwiedzenia nas i lepszego zrozumienia roli organu wymiaru sprawiedliwości Unii.

Lista projektów zrealizowanych w 2022 r. jest, jak co roku, zarówno bogata, jak i różnorodna, można by je zatem długo wyliczać. Jednak o kulturze i wartościach organizacji świadczą najlepiej nie osiągnięcia danego roku, ale raczej jej zdolność do wzięcia odpowiedzialności za swą część obowiązków w trudnych czasach, które nastały w Europie

Trybunał wywiązał się doskonale z zadania, goszcząc sąd najwyższy Ukrainy w celu promowania budowy systemu wymiaru sprawiedliwości opartego na pokoju i postępie;

użyczając wyjątkowo swej wielkiej sali rozpraw, aby uczcić wystawieniem spektaklu teatralnego pamięć o sędziach, którzy oddali swoje życie, aby chronić państwo prawne, o którym niestrudzenie przypomina nasze orzecznictwo; wykorzystując wszelkie dostępne technologie, aby spotkać się z tymi, którzy są daleko, lub podejmując działania na rzecz tego, by każdy mógł w instytucji znaleźć swoje miejsce i rozwijać się, w dążeniu do równości i integracji.

W roku 2022 w Trybunale, podobnie jak gdzie indziej, przykręcono ogrzewanie i przygaszono światła, dokładając starań na rzecz ograniczenia zużycia energii, lecz płomień przyświecający naszej misji nigdy nie świecił jaśniej!

Alfredo Calot Escobar

Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości

B Wydarzenia roku

70 lat Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: przegląd wydarzeń roku jubileuszowego

„Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”

Przez cały rok 2022 instytucja obchodziła swoje 70-lecie pod hasłem „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”. Obchody są zaproszeniem do spojrzenia wstecz na drogę przebytą od czasu położenia kamienia węgielnego przez ojców założycieli Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) w 1952 r., co stało się początkiem integracji europejskiej. Aby zdmuchnąć 70 świeczek na torcie, Trybunał spędził lata i epoki na pokonywaniu kolejnych wyzwań. Kolejne traktaty, utworzenie Sądu w 1989 r., przekazanie nowych kompetencji, kolejne rozszerzenia, ale także brexit, stopniowe zwiększanie liczby języków urzędowych i rzeczników generalnych, podwojenie liczby sędziów Sądu – wszystkie te wydarzenia znaczyły przebyty szlak i towarzyszyły Trybunałowi w wypełnianiu jego misji: czuwania nad przestrzeganiem prawa Unii oraz zapewnienia jego jednolitej wykładni i stosowania. Zanim spojrzymy w przyszłość, przyjrzyjmy się głównym wydarzeniom tego wyjątkowego roku.

Na początku roku prezes odsłonił **logo 70-lecia**, które po raz pierwszy pojawiło się w wystroju Trybunału. Jako symbol roku jubileuszowego, logo to znajduje się na publikacjach z całego roku. Umieszczono je też na budynku w sposób widoczny z centrum miasta Luksemburg, aby przyciągnąć uwagę mieszkańców. Podczas **Dni Otwartych** zwiedzający mogli wysłać pocztówki z tym logo do wszystkich zakątków Unii, aby poinformować swoich bliskich o udziale w tym święcie.

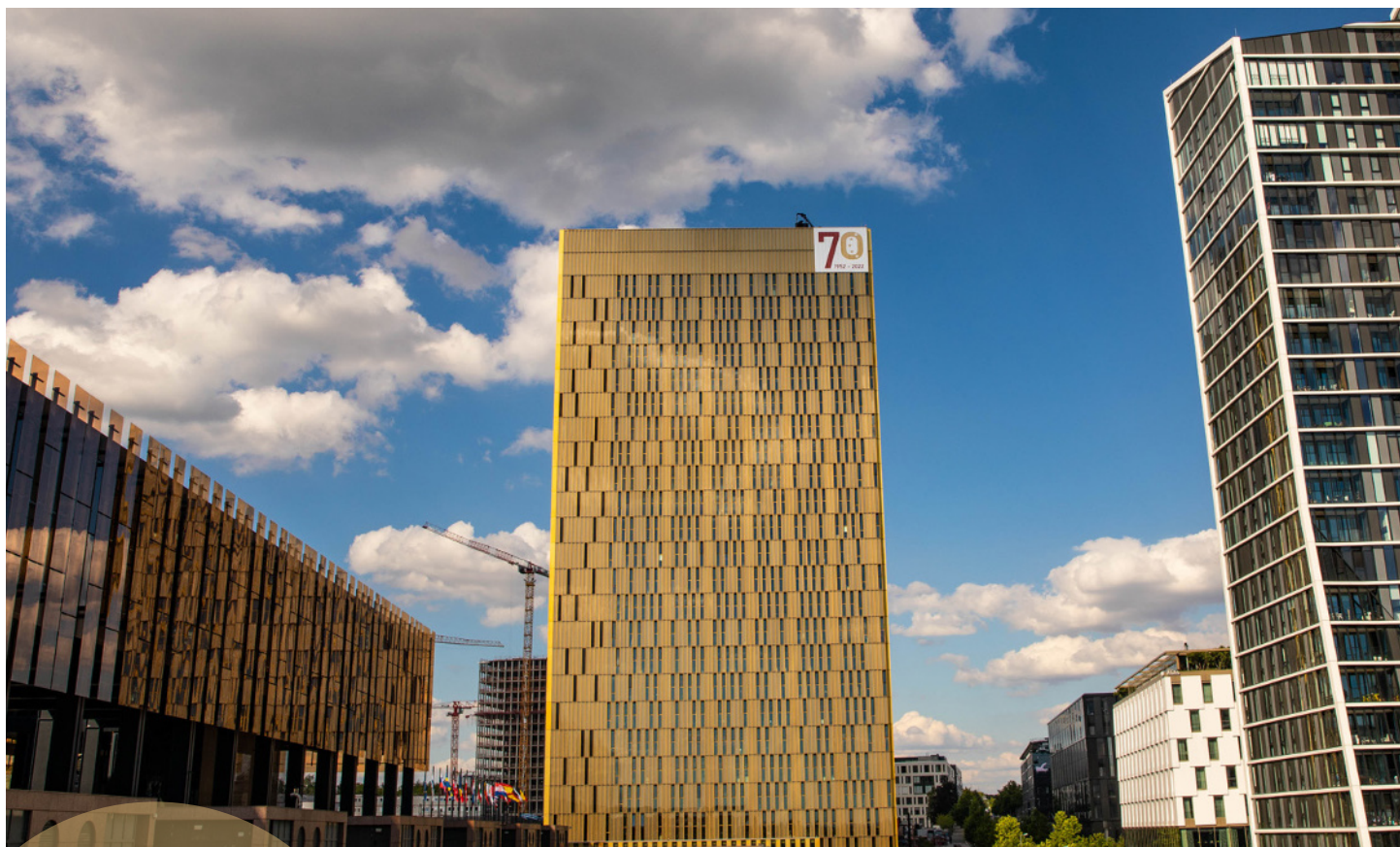
Kampania informacyjna na **Twitterze** podnosiła świadomość obywateli na temat historii i działalności instytucji. W 70 tweetach zarysowano historię Trybunału od 1952 r. do dnia dzisiejszego dla 146 000 osób obserwujących nasz profil.

Kontynuując kilkudziesięcioletnią tradycję, po znaczkach wydanych z okazji: inauguracji Pałacu w 1973 r., 35-lecia Trybunału w 1987 r., 50-lecia w 2002 r. i 60-lecia w 2012 r., Post Luxembourg zadedykowała Trybunałowi **znaczek** na jego 70-lecie. Innym sposobem ukazania historii Trybunału stała się **księga** w ekskluzywnym wydaniu: pozwoli ona prezentować wiedzę o naszej instytucji podczas oficjalnych wizyt i protokolarnych imprez. Publicznie dostępne wydanie ukaże się w 2023 r.

Punkt kulminacyjny obchodów nastąpił na początku grudnia: na nadzwyczajnym Forum Sędziów w Trybunale zgromadzili się prezesi trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych państw członkowskich, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu. To doniosłe doroczne wydarzenie, które w roku 2022 miało swoją specjalną edycję, stanowi okazję do kontaktów między sędziami i rzecznikami generalnymi oraz sędziami ze wszystkich państw członkowskich, mających na celu rozwijanie dialogu sądowego. Forum było poświęcone tematowi „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”, a zainaugurowała je premierowa projekcja w głównej sali rozpraw **filmu** upamiętniającego 70. rocznicę powstania Trybunału, przedstawiającego jego historię i rolę w budowaniu europejskiego porządku prawnego. Film, który jest dostępny dla szerokiej publiczności, został zrealizowany przez służby Trybunału i zawiera wystąpienia członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu oraz przedstawicieli świata akademickiego, ilustrowane licznymi materiałami archiwalnymi.

Uroczyste posiedzenie w dniu 6 grudnia uświetnili swą obecnością w Trybunale dziedziczny wielki książę Luksemburga Wilhelm, a także Othmar Karas, pierwszy zastępca przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Michal Šalomoun, minister do spraw legislacji i przewodniczący rady legislacyjnej rządu Republiki Czeskiej, Věra Jourová, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej, i Sam Tanson, minister kultury i sprawiedliwości Wielkiego Księstwa Luksemburga.

„Moim zdaniem to, że mamy możliwość uczestniczenia i zadawania pytań przywódcom z pierwszych stron gazet, jest naprawdę inspirujące!”

„Nasza szkoła miała przywilej zadawania pytań czołowym osobistościom instytucji europejskich: nie byłem widzem, ale aktywnym uczestnikiem konferencji.”

Budowniczości Europy: młodzież w centrum uwagi Trybunału

Obchody 70-lecia zakończyły się 6 grudnia konferencją „Budowniczości Europy”, szczególnym spotkaniem wysokich rangą przedstawicieli Unii z młodzieżą europejską.

„Witajcie w waszym domu, w waszym Trybunale Sprawiedliwości!”

Tymi słowami prezes Koen Lenaerts zwrócił się do 240 uczniów szkół średnich z dziesięciu państw członkowskich, tych obecnych w wielkiej sali rozpraw oraz tych uczestniczących w trybie wideokonferencji, po czym opowiedział im o roli Trybunału i jego wpływie na codzienne życie obywateli. Prezes Lenaerts wraz z Othmarem Karasem i Věrou Jourovą przedstawili swoje własne doświadczenia i działania, które każde z nich podejmuje w swej instytucji, podkreślając, że mają różne korzenie, co odzwierciedla Europę zjednoczoną w różnorodności: „Człowiek innego pochodzenia, religii lub o innych poglądach może mieć rację równie dobrze jak ja” – stwierdził O. Karas. V. Jourová ze swej strony przypomniała młodym, że wartości takie jak demokracja i państwo prawne nie zawsze były nam dane: przywołała tu pierwsze głęboko zapisane w swej pamięci wspomnienie – wkroczenie sowieckich czołgów podczas Praskiej Wiosny w 1968 r.

Następnie K. Lenaerts, O. Karas i V. Jourová wzięli udział, wraz z zaproszoną młodzieżą, w sesji pytań i odpowiedzi. Zalety integracji europejskiej, znaczenie przystąpienia państw Europy Wschodniej do Unii, największe wyzwania stojące przed Unią, jej działania w przypadku braku poszanowania jej praw i wartości, różnorakie głosy krytyczne wobec Unii i rosnący eurosceptycyzm, globalne ocieplenie oraz dyskryminacja ze względu na płeć czy orientację seksualną... Tematów, na które młodzi goście chcieli poznać zdanie swoich rozmówców, było mnóstwo.

Na zakończenie prezes Lenaerts zwrócił się do licealistów, przypominając słowa deklaracji Roberta Schumana: „Europa nie powstanie od razu ani w całości: będzie powstawała przez konkretne realizacje, tworząc najpierw rzeczywistą solidarność”. Po spotkaniu studenci wyrazili wielkie zadowolenie z faktu, że mogli z bliska obcować z najważniejszymi przedstawicielami Unii.

Streaming rozpraw: kolejny krok w kierunku przybliżenia Trybunału obywatelom

Trybunał Sprawiedliwości oferuje od omawianego roku, na stronie CVRIA, w ramach pilotażowego programu, streaming rozpraw, i w ten sposób nadaje zasadzie przejrzystości i jawności rozpraw nowoczesny wymiar. Poprzez tę nową usługę Trybunał pragnie być bliżej obywateli Unii. Działający od kwietnia 2022 r. system daje możliwość osobom, które z jakiegokolwiek powodu (kosztów, odległości, trudów podróży) nie są w stanie udać się do Luksemburga, śledzenia rozpraw wielkiej izby Trybunału Sprawiedliwości w tych samych warunkach, co osoby obecne na niej osobiście. Ponieważ wielojęzyczność jest podstawą funkcjonowania Trybunału, obywatele mogą rzeczywiście śledzić debaty w dogodnym dla siebie języku, wybierając w streamingu kanał tłumaczenia.

W trosce o niezakłócony przebieg rozpraw i uniknięcie usterek technicznych, rozprawy nie są transmitowane na żywo, lecz nieco odsunięte w czasie. Poranne rozprawy są transmitowane po południu, natomiast popołudniowe są dostępne następnego dnia rano. Ogłaszanie wyroków Trybunału Sprawiedliwości i odczytywanie opinii rzeczników generalnych są transmitowane na żywo. Aby ułatwić zrozumienie sprawy, tuż przed transmisją rozprawy na ekranie prezentowany jest przez rzecznika prasowego krótki wielojęzyczny materiał audiowizualny objaśniający sprawę.

Sébastien Servais,

szef sekcji multimedialnej

„Choć decyzja o uruchomieniu streamingu zapadła dość niedawno, nasza sekcja przygotowywała się do tego od kilku lat. Główne napotkane przy jego uruchamianiu wyzwanie miało przede wszystkim charakter techniczny, ponieważ wymagało dużo sprzętu komputerowego i wprowadzenia dogłębnych zmian w naszych systemach konferencyjnych, w szczególności dla zagwarantowania wielojęzyczności.

Mnóstwo uwagi wymagały też inne kwestie – korzystanie z obrazu podczas rozpraw, rozmaite problemy związane z uszanowaniem przebiegu samej rozprawy, jak również ochrona danych osobowych osób w niej uczestniczących. Szczególną uwagę poświęcono jakości ujęć i operowaniu kamerami, aby transmitowany obraz był wysokiej jakości. Usługa streamingu będzie stopniowo uzupełniana o nowe zewnętrzne środki komunikacji, które pozwolą na zwiększenie widoczności pracy naszej instytucji, przy zachowaniu maksymalnej przejrzystości wobec obywateli. Jest to prawdopodobnie dopiero początkowy etap, ale pierwszy krok jest zawsze najtrudniejszy.”

Tina Omahen,

tłumaczka konferencyjna

„Po tym, jak tłumacze konferencyjni musieli dostosować się do dużych zmian w wykonywaniu swojego zawodu w związku z kryzysem zdrowotnym, czekała ich kolejna innowacja: dubbing krótkich materiałów audiowizualnych prezentowanych przed rozprawami transmitowanymi w streamingu. W przeciwieństwie do tłumaczenia konferencyjnego dubbing musi być niemal idealnie zsynchronizowany z osobą mówiącą. Oprócz tego, że musieliśmy przystosować do tego nowego wymogu naszą zwykłą technikę oddawania treści, to musieliśmy również zapoznać się z nowymi narzędziami do nagrywania. Dla niektórych kolegów, korzystających przy przygotowaniach głównie z dokumentów pisanych ręcznie, przejście na technologię cyfrową okazało się sporym wyzwaniem. Trochę się przy tym napociliśmy, ale po kilku próbach opracowaliśmy solidne metody pozwalające wykonać to nowe zadanie.”

Marc-André Gaudissart,

zastępca sekretarza Trybunału Sprawiedliwości

„Chociaż od lat zapotrzebowanie na transmisje rozpraw w Internecie było zgłaszane, zwłaszcza przez dziennikarzy, pracowników naukowych czy posłów, Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd nie wdrożyły tego wcześniej nie tylko z powodów związanych z prowadzeniem debat przed sądem i sprawnym prowadzeniem rozpraw, ale także z powodu ograniczeń technicznych i językowych, ponieważ transmitowanie wielojęzycznej rozprawy bez tłumaczenia symultanicznego byłoby mniej użyteczne dla obywateli Unii. Tak było przed kryzysem zdrowotnym...

Dzięki wyłożonym wysiłkom podjętym przez Trybunał w tym okresie, w szczególności w celu umożliwienia stronom, które niekiedy podlegały bardzo surowym ograniczeniom w podróżowaniu, zdalnego uczestnictwa w rozprawach odbywających się w Luksemburgu, Trybunał wyposażył się w niezbędne środki techniczne, które dziś umożliwiają mu transmitowanie rozpraw w Internecie. Rozwiązanie to dotyczy na razie jedynie posiedzeń wielkiej izby Trybunału Sprawiedliwości. Jest to jednak ważny krok w kierunku większej przejrzystości wymiaru sprawiedliwości wobec obywateli, ale także niezaprzeczalny postęp dla sądów krajowych, które zwróciły się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym dotyczącym wykładni lub ważności prawa Unii, a które mogą teraz zdalnie śledzić toczoną podczas rozprawy debatę i w ten sposób lepiej zrozumieć treść odpowiedzi Trybunału. Ma to niebagatelne zalety w czasie, gdy kwestionowane są niekiedy same wartości i podstawy integracji europejskiej.”

Spektakl teatralny w wielkiej sali rozpraw Trybunału

Ostatniego lata – Falcone i Borsellino trzydzieści lat później

Dla upamiętnienia 30. rocznicy śmierci włoskich sędziów antymafijnych, Giovanniego Falconego i Paola Borsellina, wielka sala rozpraw Trybunału Sprawiedliwości przeobraziła się w scenę teatralną, na której deskach wystawiono sztukę *Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo* Claudia Favy, w reżyserii Chiary Callegari, w obecności prezesa Lenaerts'a i licznych znakomitych gości. Claudio Fava jest dziennikarzem i pisarzem, byłym posłem do parlamentu włoskiego i posłem do Parlamentu Europejskiego, obecnie przewodniczy Commissione Antimafia della Regione Sicilia. Jego dzieło ukazuje ostatnie miesiące życia dwóch włoskich sędziów w latach 90. ubiegłego wieku.

Minimalistyczna scenografia – biurko, dwa krzesła, segregator... – i przekaz, jaki nam śle reżyserka Chiara Callegari: ważne jest zaangażowanie we wspólną sprawę i konieczność zachowania czujności w obliczu niebezpieczeństwa, jakie po dziś dzień stanowią zagrożenia dla państwa prawa i nieznaną granic przestępczość gospodarcza. Język artystyczny tworzy przestrzeń do osławiania emocji widzów i uświadomienia im wartości wymiaru sprawiedliwości Trybunał pragnął w ten sposób przypomnieć o konieczności kultywowania pamięci i oddać hołd włoskim sędziom zaangażowanym w obronę państwa prawa.

Chiara Callegari, Simone Luglio i Giovanni Santangelo

„Spektakl Ultima Estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo odtwarza wyjątkową historię dwóch włoskich sędziów oddanych walce z mafią. Został stworzony w 2021 r., w czasach wielkiej niepewności dla ludzkości, gdy ludzie na całym świecie walczyli ze wspólnym zagrożeniem. W tych niepewnych czasach dziwnie i trudno było myśleć

o przeniesieniu na scenę teatru życia dwóch mężczyzn, którzy musieli samotnie walczyć z wszechogarniającym monstrum, jakim jest mafia. Móc uhonorować ich osoby w ten sposób w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej było dla nas zaszczytem.

Aby snuć opowieść, aktor potrzebuje publiczności. W Trybunale znaleźliśmy nie tylko wielu widzów – zarówno na miejscu, jak i poprzez streaming – ale także miejsce, które ze względu na swój charakter i misję jest trybuną wszystkich obywateli Europy.

Miejsce to ukazało naszą sztukę w odpowiedniej perspektywie i wyniosło nasz spektakl na inny poziom. Waga słów wypowiedzianych przez aktorów uległa zmianie i nabrała innego wymiaru. Musieliśmy zmierzyć się z tym, że jako pierwsi wystąpiliśmy w Trybunale, który na jeden dzień stał się teatrem.

Prezes Trybunału, Koen Lenaerts, a następnie włoska minister sprawiedliwości, Marta Cartabia, zapowiedzieli sztukę. A potem oddano scenę nam! Wobec wyzwania, jakim było wystawienie tak przejmującej sztuki w tym niezwykle symbolicznym dla sprawiedliwości miejscu, musieliśmy stanąć na wysokości zadania.

»Został wyznaczony dzień, majowa sobota...«, te słowa odbiły się echem w ciszy wielkiej sali rozpraw i tak rozpoczęła się nasza opowieść o ludzkich przypadkach dwóch sług sprawiedliwości.

Będziemy zawsze wspominać ciepłe przyjęcie, dostępność i profesjonalizm organizatorów i zespołów technicznych oraz wspólny entuzjazm panujący w tej wspaniałej katedrze prawa Unii.”

C Relacje ze społeczeństwem

Zadaniem rzeczników prasowych Dyrekcji ds. Komunikacji, którzy z wykształcenia są prawnikami, jest wyjaśnianie wyroków, postanowień i opinii, a także bieżących spraw dziennikarzom we wszystkich państwach członkowskich i rozmaitym odbiorcom. Są odpowiedzialni za przygotowanie w tym celu imprez i materiałów, które można zaabonować.

2 700
odwiedzających
gmachy Trybunału

2 856
komunikatów prasowych

W roku 2022, który upłynął pod hasłem „Wymiar sprawiedliwości blisko obywatela”, dialog z przedstawicielami zawodów prawniczych i ogółem społeczeństwa był bardziej ożywiony. Podobnie jak w poprzednich latach, w dalszym ciągu wykorzystanie technologii informacyjnych, zarówno w ramach nowego programu zdalnych wizyt, jak i sieci społecznościowych, jest głównym narzędziem zwiększenia dostępności i przejrzystości prac Trybunału, w szczególności wobec społeczeństwa obywatelskiego. 70. rocznica była okazją do podkreślenia jednej z podstawowych wartości Trybunału: pozostawania w służbie obywateli i Unii prawa.

W 2022 r., dzięki stopniowemu znoszeniu ograniczeń wymuszonych pandemią, powrócili stopniowo odwiedzający.

Po dwóch latach bez zgromadzeń, 9 maja, w Dniu Europy, zorganizowano w Trybunale pierwszy **Dzień Otwarty**. W trakcie tego wydarzenia w siedzibie Trybunału zorganizowano dla wcześniej zgłoszonych chętnych wycieczki z przewodnikiem w kilku językach, prezentujące pracę instytucji – zwiedzający mogli poznać misję Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, przebieg sprawy, salę narad i wielką salę rozpraw. Jednocześnie w Esch-sur-Alzette, Europejskiej Stolicy Kultury w 2022 r., w ten piękny wiosenny dzień Trybunał wystawił swoje stoisko. Zespół złożony z pracowników i członków Trybunału wyszedł obywatelom na spotkanie, aby promować i objaśniać rolę europejskiej instytucji sądowniczej. W dniu 8 października Trybunał postanowił ponownie otworzyć swoje podwoje i zorganizować imprezę większą od wiosennej. W świetle reflektorów znalazły się służby instytucji i różne zawody. W sumie ponad 2700 osób skorzystało z tej wyjątkowej okazji, by poznać Trybunał Sprawiedliwości od środka.

W ciągu roku instytucja opublikowała na stronie internetowej CVRIA 216 **komunikatów prasowych**, mających na celu informowanie dziennikarzy i praktyków o orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości i Sądu w czasie rzeczywistym, zaraz po ich wydaniu. Biorąc pod uwagę wszystkie wersje językowe dostępne na stronie internetowej, korespondentom w państwach członkowskich przekazano 2856 informacji prasowych.

Rzecznicy prasowi rozesłali także do swoich odbiorców, głównie dziennikarzy, ale także przedstawicieli zawodów prawniczych, 551 listów

informacyjnych oraz 568 tekstów „Info-rapides”, dotyczących spraw nieobjętych komunikatami prasowymi. W roku 2022 obsłużono również ponad 10 000 e-maili i prawie 5000 rozmów telefonicznych, dotyczących wniosków o udzielenie informacji od obywateli (w języku poszczególnego wnioskodawcy).

Instytucja zintensyfikowała wykorzystanie sieci społecznościowych do informowania opinii publicznej dzięki dwóm kontom na **Twitterze**, w języku francuskim oraz angielskim, mającym łącznie 146 000 obserwujących. W roku 2022 wysłano 1868 tweetów, dwukrotnie więcej niż w roku poprzednim, głównie na temat najważniejszych wyroków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu oraz głównych wydarzeń z życia instytucji. Na Twitterze przeprowadzono kampanię relacjonującą obchody 70. rocznicy - obserwujący mogli zapoznać się z historią Trybunału w zamieszczonych z tej okazji 70 tweetach, opisujących 70 lat istnienia instytucji. Trybunał Sprawiedliwości jest również obecny na **LinkedIn**, gdzie zamieścił 313 wiadomości dla swoich 178 000 subskrybentów w tej zawodowej sieci. W ciągu jednego roku Trybunał powiększył tę grupę o ponad jedną trzecią, co świadczy o dobrej widoczności jego obecności na tej platformie.

Trybunał realizuje w ten sposób cel przejrzystości, aby wzmocnić zaufanie obywateli do instytucji. W tym procesie istotnym czynnikiem jest zrozumienie jego roli i działalności orzeczniczej. Chęć bycia bliżej obywateli obrazuje również realizacja projektu **zdalnych wizyt**, która rozpoczęła się w roku 2021. Po wprowadzeniu ich w językach francuskim, włoskim, łotewskim i węgierskim, projekt ten, który przyjął się znakomicie, został uruchomiony w innych językach. Zdalne wizyty odbywały się również w języku czeskim, greckim, polskim i rumuńskim. Celem na rok 2023 jest kontynuacja tego programu i rozszerzenie go na kolejne języki urzędowe.

Jeśli chodzi o bardziej tradycyjne formy, po dwóch latach, na które duży wpływ wywarła pandemia, wznowiono organizację wizyt na miejscu. Łącznie gmachy Trybunału odwiedziły 9683 osoby. Inni wybrali **format wirtualny** - około 15 % odwiedzających w tym roku. Ta forma wizyt ma duże szanse rozwinąć się w nadchodzących latach, dzięki czemu Trybunał stanie się bardziej dostępny dla obywateli europejskich, którzy znajdują się w większej odległości od Luksemburga. Taka polityka otwartości, która z jednej strony zmniejsza emisję dwutlenku węgla, eliminuje konieczność

146 000
obserwujących

178 000
subskrybentów

Zdalne wizyty mają służyć zapoznaniu uczniów szkół średnich w wieku od 15 do 18 lat z rolą sądów Unii. Ekspert z dziedziny prawa przedstawia wpływ orzecznictwa Trybunału na ich codzienne życie oraz działalność sądowniczą. Licealiści odbywają wirtualną wycieczkę po gmachach i oglądają dwa krótkie filmy stworzone na potrzeby tego programu. Mogą spotkać się z sędzią lub rzecznikiem generalnym podczas sesji pytań i odpowiedzi. Program ma na celu podniesienie świadomości w zakresie wartości demokratycznych i aktualnych problemów prawnych wśród młodzieży szkół średnich i jej nauczycieli.

pokonywania odległości i koszty, jest z drugiej strony wartością dodaną, sprzyjającą celowi przejrzystości i zrozumienia instytucji.

Dimitrios Gratsias,

sędzia Trybunału Sprawiedliwości

„Perspektywa wzięcia udziału w »zdalnej wizycie« w Trybunale w języku greckim fascynowała mnie od początku projektu. Muszę jednak przyznać, że miałem pewne wątpliwości. Jak opowiedzieć o Trybunale licealistom, nie obciążając ich zbyt dużą ilością technicznych szczegółów, ale też nie wpadając w pułapkę mylących uproszczeń? W dodatku byłaby to wizyta na odległość, pozbawiona spontaniczności, która na ogół charakteryzuje wymianę opinii podczas wizyty na żywo. Okazało się, że moje obawy były nieuzasadnione. Wielu uczestników wysłało nam wcześniej pytania, jedno ciekawsze od drugiego. Ułożyłem swoją prezentację tak, aby najpierw odpowiedzieć na pytania bardziej ogólne, a następnie na te szczegółowe, czy wręcz osobiste. W ten sposób, również dzięki pytaniom zadawanym podczas sesji, mieliśmy nie tylko żywą dyskusję, co nie jest zaskakujące przy takiej publiczności, ale również prawdziwą, pogłębioną debatę, która oddała, jak sądzę, prawdziwy obraz misji Trybunału i stojących przed nim wyzwań. Czy jest to doświadczenie warte powtórzenia? Jak najbardziej!”

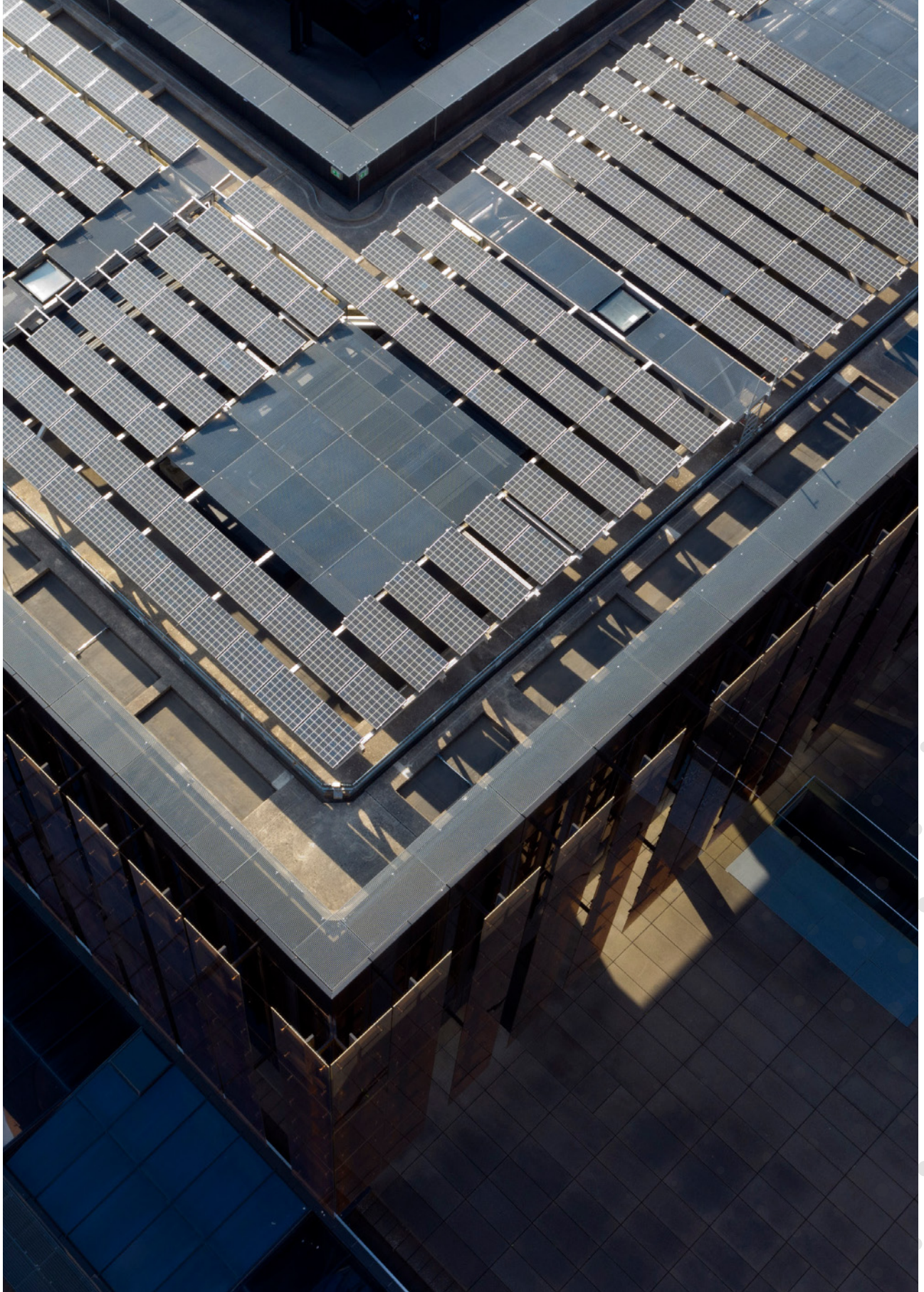
Varvara Efkarpidou,

uczennica ostatniej klasy, francusko-grecka szkoła im. Jeanne d'Arc w Pireusie, Grecja

„Moich kolegów z klasy i mnie spotkało wyróżnienie, gdyż mogliśmy uczestniczyć w zdalnej wizycie w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej i rozmawiać z jego członkami. Możliwość zwiedzania Trybunału z przewodnikiem to wyjątkowa okazja dla osób w naszym wieku, kiedy samopoznanie i orientacja zawodowa stają się coraz ważniejsze dla ukształtowania naszej przyszłości. Nie wszystko wygląda optymistycznie: kryzysy społeczne i finansowe, a także rosnące obawy naszych rodziców podsycają nasze rozterki. Spotkanie z członkami Trybunału było wzbogacającym doświadczeniem, a dla niektórych początkiem marzeń. Odpowiedzi na nasze pytania i w ogóle cała wizyta wzbudziły zainteresowanie i ciekawość wszystkich uczniów. Ta wizyta zapisze się w naszej pamięci. Dziękujemy wszystkim organizatorom i naszej szkole za tę wspaniałą inicjatywę.”

Instytucja chroniąca środowisko naturalne

4

Od wielu lat Trybunał prowadzi ambitną politykę w dziedzinie środowiska, której celem jest spełnienie najbardziej wymagających norm w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska naturalnego.

Jak co roku instytucja informuje o poczynionych postępach, podając najnowsze dostępne wskaźniki, w tym wypadku – z 2021 r.

Obsłudze zespołu gmachów instytucji, jak również codziennemu zarządzaniu zasobami i narzędziami, które ma ona do dyspozycji, przyświeca nieustanna troska o poszanowanie środowiska naturalnego, o czym świadczy uzyskanie **rejestracji w EMAS** (Eco-Management and Audit Scheme) w 2016 r. Rejestracja EMAS, stworzona w drodze rozporządzenia europejskiego i przyznawana organizacjom spełniającym surowe wymogi w zakresie polityki środowiskowej i starań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, stanowi wymowny wyraz uznania dla zaangażowania ekologicznego Trybunału oraz jego wysokiej efektywności środowiskowej.

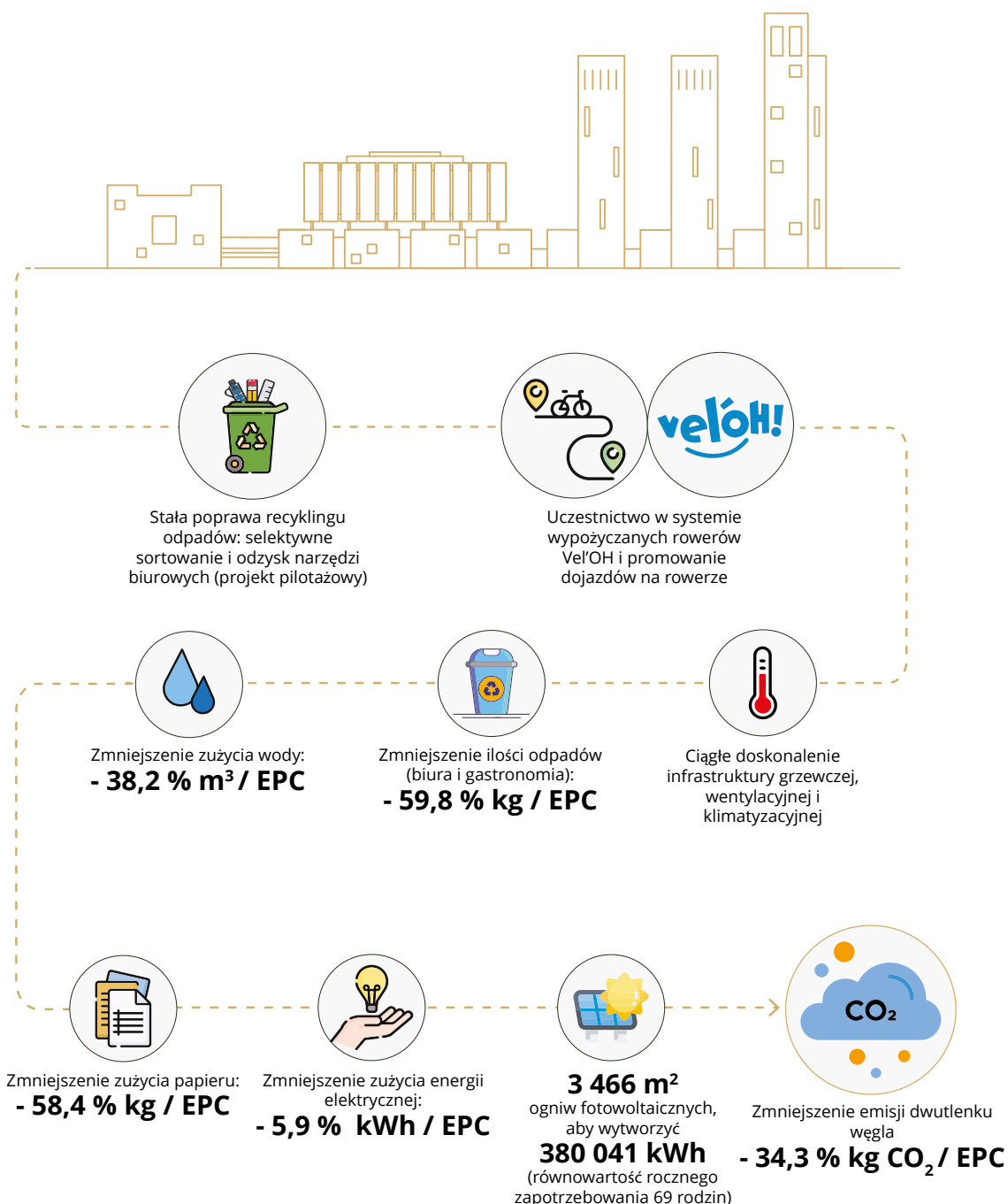
W **corocznym oświadczeniu** w sprawie polityki środowiskowej Trybunał przedstawia szczegółowy bilans oddziaływania instytucji na środowisko oraz obecne i przyszłe projekty środowiskowe instytucji. Trybunał opracował **na przykład moduł szkoleniowy online**, dzięki któremu zaznajamia wszystkie nowe osoby w instytucji ze środowiskowymi aspektami ich codziennej pracy oraz zachęca ich do wykształcenia właściwych nawyków w zakresie narzędzi informatycznych i biurowych, zużycia energii i wody, w zakresie odpadów i dojazdów.

Z konkretnych działań w ostatnim czasie Trybunał udostępnił pracownikom sieć fontann wody pitnej, aby radykalnie ograniczyć zużycie plastikowych butelek. Po powrocie do biur, po ustaniu pandemii, Trybunał rozdał również bidony wielokrotnego użytku na wodę, aby zachęcić do korzystania z tych fontann. System zaopatrzenia w wodę pitną wyklucza faktycznie stosowanie plastikowych butelek.

W kwestii zużycia papieru Trybunał po raz pierwszy wyznaczył cele ilościowe na lata 2022–2023: zmniejszenie o 10 % w stosunku do 2019 r. w 2022 r. i o dalsze 5 % w 2023 r. Ponadto we wrześniu 2022 roku komitet EMAS podjął decyzję o zmniejszeniu o połowę liczby drukarek osobistych. Pierwsze kroki w tym kierunku zostały podjęte w grudniu 2022 r.

Aplikacja „e-Curia”, powszechnie używana do przekazywania dokumentów procesowych między przedstawicielami stron a sądami Unii, również ma pozytywny wpływ na środowisko. Przykładowo, gdyby wszystkie strony pism procesowych przekazanych Trybunałowi Sprawiedliwości i Sądowi przez e-Curia w 2022 r. (ponad milion stron) zostały złożone w formie papierowej, wraz z kompletem odpisów, spowodowałoby to sporządzenie ilości dokumentów odpowiadającej wielu tonom papieru, które ponadto musiałyby zostać fizycznie dostarczone do Luksemburga.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy (**EPC**) jest jednostką miary działalności zawodowej, niezależną od rozbieżności w tygodniowej liczbie godzin pracy poszczególnych pracowników wynikających z różnych systemów czasu pracy.

Wskaźniki środowiskowe dla wody, odpadów, papieru i energii elektrycznej odpowiadają wskaźnikom dla roku 2021. Zmiany są liczone w stosunku do roku 2015 – roku referencyjnego.

Znaczne wahania poszczególnych wskaźników można wyjaśnić wyjątkowym charakterem roku 2021 ze względu na kryzys zdrowotny.

Spojrzenie w przyszłość

5

Spojrzenie w przyszłość

„Zjednoczona w różnorodności” to motto Unii Europejskiej, z jej wspólnymi wartościami i różnorodnymi tradycjami. W 2023 r. Trybunał będzie celebrował wielojęzyczność, która jest zasadniczą wartością europejskiego projektu i filarem funkcjonowania sądów Unii.

Wielojęzyczność ucieleśnia podstawową zasadę równości obywateli Europy i jest filarem integracji europejskiej. Dostęp do prawa Unii zagwarantowany jest w każdym języku urzędowym – każdy obywatel Unii może zapoznawać się z nim w swoim języku i powoływać się, również w swoim języku, na prawa przyznane mu przez traktaty europejskie. Wielojęzyczność umożliwia równe traktowanie w dostępie do wymiaru sprawiedliwości i orzecznictwa. W celu jej urzeczywistnienia Trybunał opiera się na prawnikach lingwistach i tłumaczach konferencyjnych, którzy na co dzień pracują w 24 językach urzędowych (552 możliwych kombinacji językowych).

W 2023 r. zostanie zrealizowanych wiele przedsięwzięć związanych z tą wartością, w tym inauguracja Ogrodu Wielojęzyczności. Trybunał we współpracy z władzami luksemburskimi uczestniczy w tworzeniu nowego terenu zielonego, który ma celebrować bogactwo i różnorodność językowe Unii. Będzie to publicznie dostępny park położony w sąsiedztwie Trybunału, który przyczyni się do przybliżenia obywatelom wielojęzyczności – wartości, którą Trybunał wspiera ze wszystkich sił od chwili swego powstania.

Zostanie ponadto uruchomiona strona internetowa poświęcona wielojęzyczności, a także wydane zostanie trzypięciotomowe dzieło na temat wielojęzyczności prawniczej. Opisuje ono w 24 językach funkcjonowanie

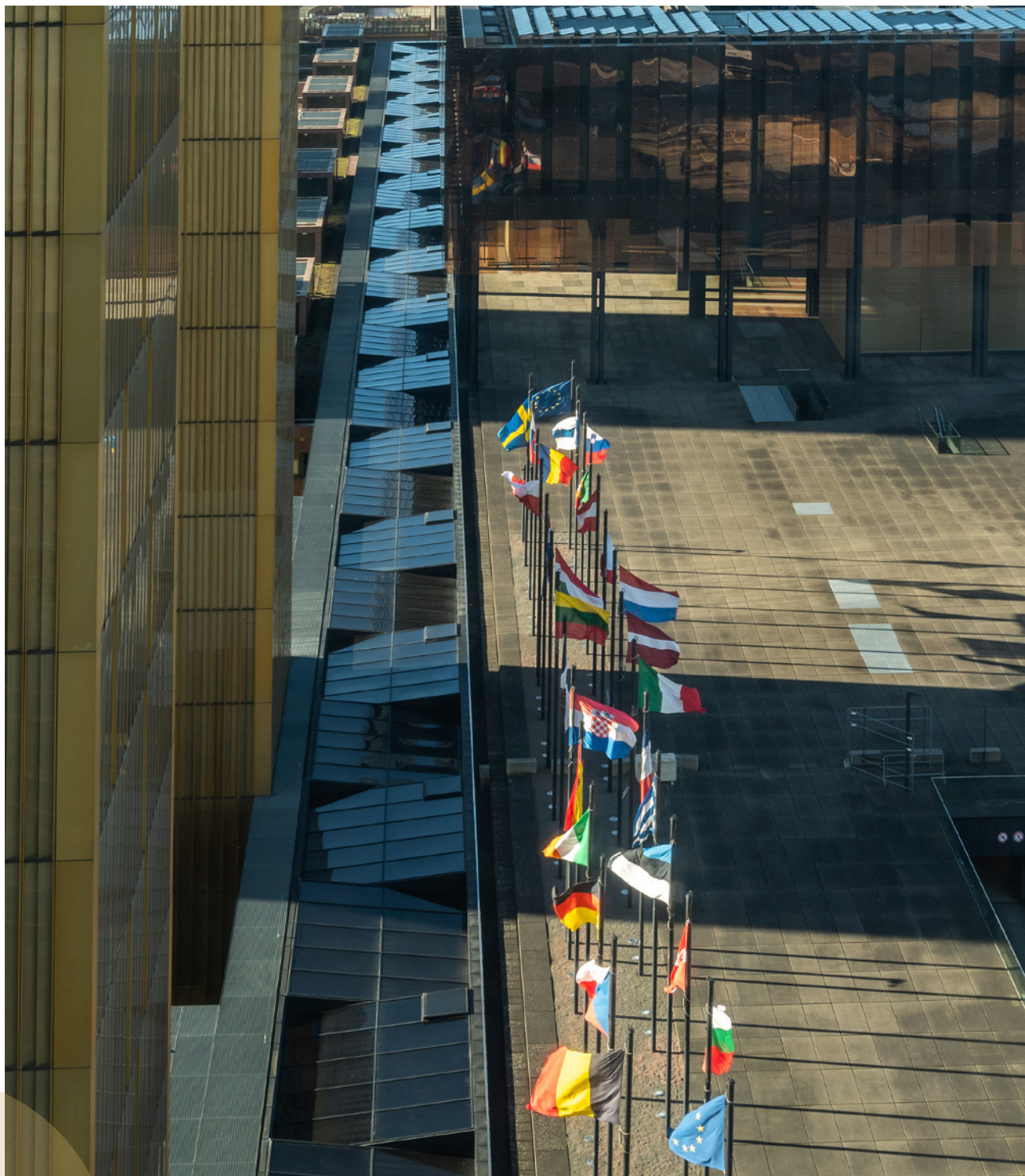
sądów Unii i zawiera wypowiedzi czołowych postaci z państw członkowskich na temat wielojęzyczności prawnej i administracyjnej. Teksty te będą dostępne na wspomnianej już stronie internetowej poświęconej wielojęzyczności we wszystkich językach urzędowych.

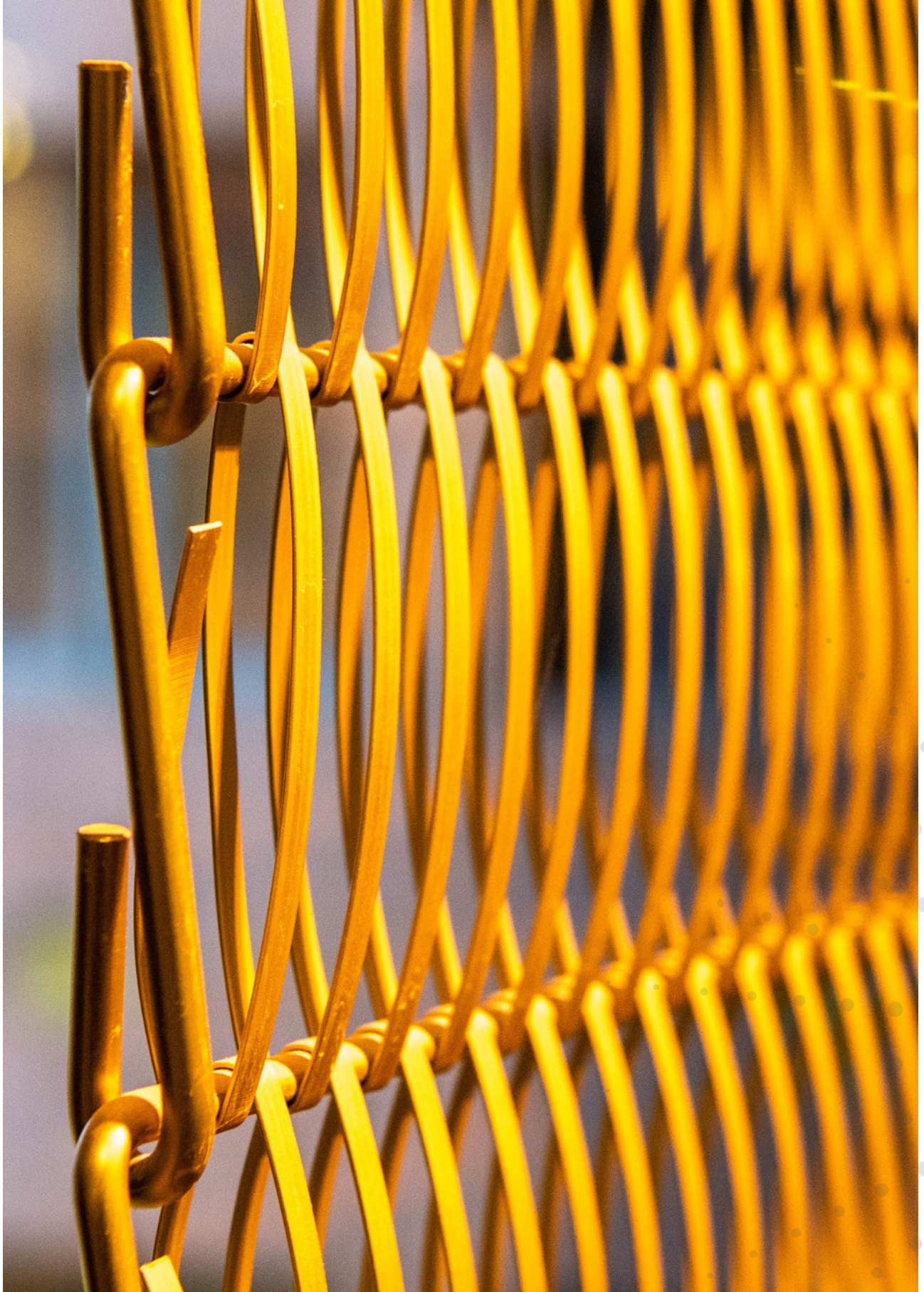
Ponadto, aby zbliżyć się do opinii publicznej oraz osób wykonujących zawody prawnicze, istniejące już kanały komunikacji, czyli między innymi strony internetowej i portale społecznościowe, uzupełni wkrótce nowy – Curia Web TV, kanał telewizyjny online. Curia Web TV będzie nadawana za pośrednictwem strony internetowej CVRIA i zapewni większą przejrzystość z korzyścią dla obywateli europejskich, w tym młodzieży, będzie oferowała treści audiowizualne, a także informowała o działalności instytucjonalnej i sędziowskiej Trybunału.

W ramach ogólnego planu włączenia społecznego Trybunał będzie kontynuował w 2023 r. prace na rzecz dalszej poprawy i promowania integracji osób z niepełnosprawnościami oraz wspierania i wspomagania opiekunów.

Wreszcie w 2023 r. wiele wysiłku zostanie poświęcone mobilizacji potencjału pojawiających się technologii, by służyła ona dalszej transformacji cyfrowej i innowacji. W laboratorium innowacji, w ścisłej współpracy ze służbami będą prowadzone badania i eksperymenty nad konkretnymi potrzebami

bezpośrednio związanymi z wdrażaniem narzędzi służących realizacji zadań sądowniczych. Kontynuowane będą zwłaszcza prace w obszarach automatycznej analizy tekstu, wynajdywania odesłań, automatycznej transkrypcji, dostępności i zrobotyzowanej automatyzacji procesów.

Pozostańmy w kontakcie!

6

Dostęp do wyszukiwarki orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Sądu za pośrednictwem strony Curia: curia.europa.eu

Śledź aktualności orzecznicze i instytucjonalne

zapoznaj się z **komunikatami prasowymi**:
curia.europa.eu/jcms/PressRelease

subskrybuj kanały **RSS** Trybunału:
curia.europa.eu/jcms/RSS

obserwuj Trybunał na **Twitterze**:
[CourUEPresse](https://twitter.com/CourUEPresse) lub [EUCourtPress](https://twitter.com/EUCourtPress)

obserwuj konto **Mastodon** Trybunału:
<https://social.network.europa.eu/@Curia/>

obserwuj konto **LinkedIn**:
<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>

pobierz **aplikację CVRIA** na smartfony i tablety

zeglądaj do **Zbioru Orzeczeń**:
curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Dowiedz się więcej na temat działalności Trybunału

odwiedź stronę dotyczącą **sprawozdania rocznego**:
curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

obejrzyj animacje na **YouTube**:
<https://www.youtube.com/@CourtOfJusticeEU>

Korzystaj z dostępu do dokumentów instytucji

archiwa historyczne:

curia.europa.eu/jcms/archive

dokumenty administracyjne:

curia.europa.eu/jcms/documents

Odwiedź siedzibę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Instytucja oferuje **programy wizyt** opracowane stosownie do zainteresowań poszczególnych grup (udział w rozprawie, zwiedzanie gmachów lub kolekcji sztuki z przewodnikiem, wizyta w celach naukowych, wizyta zdalna):

curia.europa.eu/jcms/visits

Wirtualna wizyta umożliwia także obejrzenie zespołu gmachów z lotu ptaka i wejście do środka bez ruszania się z domu:

curia.europa.eu/visit360

Aby uzyskać dalsze informacje dotyczące instytucji

napisz do nas, używając **formularza kontaktowego**:

curia.europa.eu/jcms/contact

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Trybunał Sprawiedliwości Sąd
L-2925 Luxembourg L-2925 Luxembourg
Tel. +352 4303-1 Tel. +352 4303-1

Trybunał w Internecie:
curia.europa.eu

Tekst ukończono w lutym 2023 r.

Dane dotyczą stanu na dzień 31.12.2022 r.

Ani instytucja, ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania powyższych informacji.

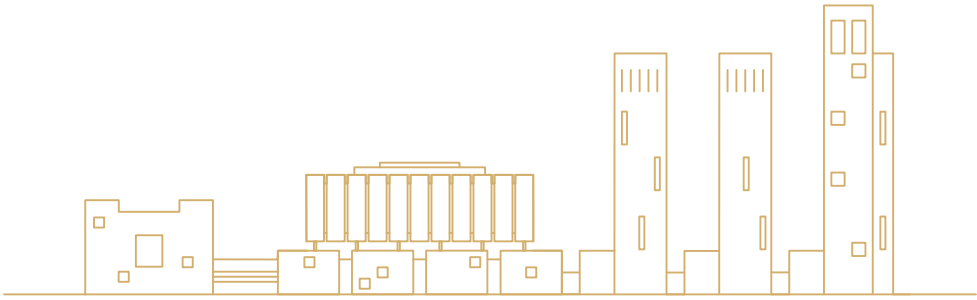
Luksemburg: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
Dyrekcja Komunikacji
Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych

Zdjęcia: © Unia Europejska, 2019–2023; Gediminas Karbauskis, Shutterstock.com.

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Zabronione jest wykorzystywanie lub powielanie zdjęć lub innych dokumentów, do których Unia Europejska nie posiada praw autorskich, bez uzyskania zgody posiadaczy praw autorskich.

PRINT	QD-AQ-23-001-PL-C	ISBN 978-92-829-4210-9	ISSN 2467-138X	doi:10.2862/405921
PDF	QD-AQ-23-001-PL-N	ISBN 978-92-829-4184-3	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/26428
HTML	QD-AQ-23-001-PL-Q	ISBN 978-92-829-4181-2	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/35005

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Dyrekcja Komunikacji
Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych